

ความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม

อัจฉรา ทองรัตน์นะ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2565

**CRIMINAL LIABILITY FOR DISCLOSURE OF PERSONAL INFORMATION
IN THE SOCIAL SECURITY SYSTEM**

ACHARA THONGRATANA

A Term Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyoung Faculty of Law, Dhurukij pudit University

2022

ใบรับรองสารนิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

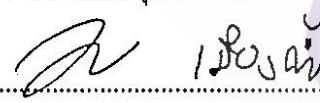
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ ความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม
เสนอโดย นางสาวอัจฉรา ทองรัตน์นะ
สาขาวิชา นิติศาสตร์
หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์

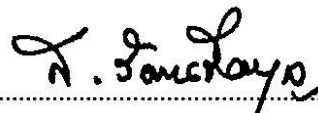

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตน์ชื่อสกุล)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ รับรองแล้ว

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตน์ชื่อสกุล)
วันที่ เดือน พ.ศ.

หัวข้อสารนิพนธ์	ความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม
ชื่อผู้เขียน	อัจฉรา ทองรัตน์นะ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาถึงความรับผิดชอบทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมของประเทศไทยเนื่องจาก สำนักงานประกันสังคมเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีข้อมูลของนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ประกันตน รวมถึงบุคคลอื่นจำนวนมาก และมีบทบาทสำคัญในการเก็บ รวบรวมและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติกองทุนเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน โดยไม่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลอื่นในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จึงเป็นการไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ส่งผลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้รับความคุ้มครองในสิทธิดังกล่าวเท่าที่ควร ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษา หลักเกณฑ์ วิธีการตามปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อบังคับสหภาพยุโรป องค์กรพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ กฎหมายของสหภาพยุโรป ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล และวิเคราะห์ปัญหาความรับผิดชอบทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี และประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และกฎหมายของประกันสังคม

ผลการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีการตรากฎหมายเป็นไปตามหลักปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อบังคับสหภาพยุโรป องค์กรพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายสหภาพยุโรป เพื่อให้เป็นมาตรฐานสากลทัดเทียมอารยประเทศ และสำนักงานประกันสังคมก็เป็นหน่วยงานราชการ ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จึงถือว่าหน่วยงานประกันสังคม

ปฏิบัติตามหลักสากลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม คือ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 และระเบียบสารบรรณ พ.ศ. 2526 จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวกับความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมของประเทศไทยนั้น ความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลจะเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะไม่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบของบุคคลภายนอก ดังเช่น กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี และประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และบางประเทศก็บัญญัติไว้ในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและกฎหมายประกันสังคมด้วย

ดังนั้น เพื่อให้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และกฎหมายของประกันสังคม คือ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติกองทุนเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ของประเทศไทย มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรให้มีการบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญากรณีความรับผิดชอบของบุคคลภายนอกไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และกฎหมายของประกันสังคมด้วย และควรมีมาตรการหรือออกระเบียบในการจัดเก็บเอกสารราชการสำหรับข้อมูลที่บันทึกแล้ว ให้ยื่นระยะเวลาจัดเก็บเพื่อแก้ปัญหาสถานที่จัดเก็บเอกสารไม่เพียงพอรวมทั้งมีกฎหมายกำหนดให้ประกันสังคมมีมาตรการรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันการทำลายข้อมูลหรือทำให้ข้อมูลเสียหาย การเข้าถึงข้อมูลโดยปราศจากอำนาจหรือการประมวลผลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

Thematic Paper Criminal Liability for Disclosure of Personal Information in the Social Security System

Author Achara Thongratana

Thematic Paper Advisor Advisor Dr. Jirawut Lipipun

Department Law

Academic Year 2021

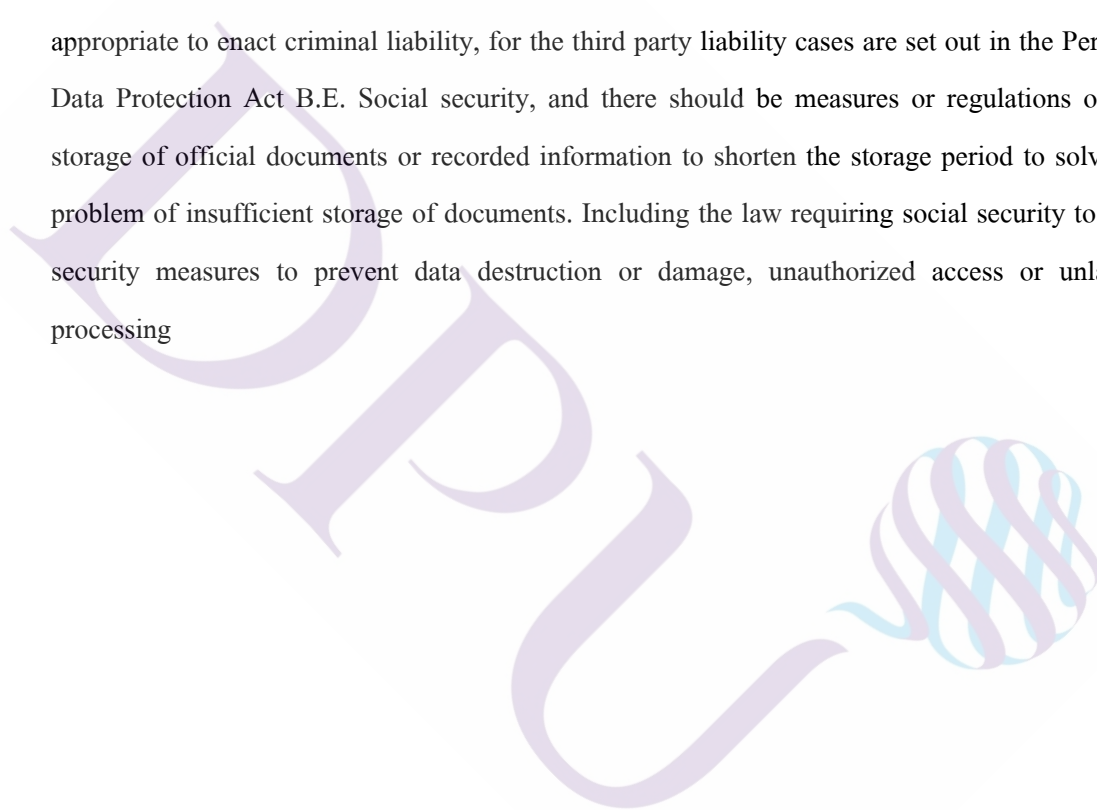
ABSTRACT

This research aims to study the criminal liability for personal data protection in Thailand's social security system due to: The Social Security Office is a government agency, which keep the information of employers, employees and insurers and also many have an important role in storage collect and process personal data The study found that Thailand has enacted the data protection laws of the Individuals data's and regulate the social security system such as the Personal Data Protection Act B.E. 2562 (2019), the Government Information Act B.E. 2540, the Social Security Act B.E. 2533 and the Compensation Fund Act B.E. Therefore, the disedasure of the personal information will be the responsibility of the owner of the agency without mentioning the criminal liability of others for disclosing personal information, therefore, unfair to officials or agencies that store personal data. As a result, the owner of the personal data is not protected as it should be. The researcher, therefore has studied the criteria and methods according to the Universal Declaration of Human Rights. EU regulations Economic Cooperation Development Organization European Union Law on Personal Data Privacy Protection Measures and analyze the problem of criminal liability in protection of personal data in Thailand's social security system compared to foreign countries, including the United States, Germany and New Zealand in order to be used as a guideline for the amendment of the Personal Data Protection Act B.E. 2562 and the social security law.

The study found that the Personal Data Protection Act B.E. 2562 was enacted in accordance with the Universal Declaration of Human Rights. EU regulations Economic Cooperation Development Organization and protection of personal data in accordance with European Union law, in order to be an international standard on par with civilized countries and enforce the Social Security Office a government agency, to comply with the Protection Act personal Data Act 2019 as well. There are also other laws related to personal data protection in the social security system, such as the Government Information Act 1997, the Social Security Act

1990, the Compensation Act of 1994, and the Correspondence Regulation. 2526, it can be seen that the law relating to protection of personal data in Thailand's social security system criminal liability for disclosure of personal information will be the liability of government officials. It does not address the liability of third parties, as is the case with the laws of the United States. Germany and New Zealand which is provided in the Personal Data Protection Act and some countries also stipulate both personal data protection laws and social security laws.

Therefore, to make the Personal Data Protection Act B.E. 2562 and the Social Security Act B.E. 2533 and the Compensation Fund Act B.E. 2537 more complete, it is appropriate to enact criminal liability, for the third party liability cases are set out in the Personal Data Protection Act B.E. Social security, and there should be measures or regulations on the storage of official documents or recorded information to shorten the storage period to solve the problem of insufficient storage of documents. Including the law requiring social security to have security measures to prevent data destruction or damage, unauthorized access or unlawful processing

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของสารนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยผู้เขียนได้รับความกรุณา และได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากท่าน ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งคอยช่วยเหลือให้ปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ ตลอดจนตรวจทานแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จเรียบร้อย ผู้เขียนจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความเมตตากรุณาแก่ผู้เขียนตลอดมา

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งอาจารย์ทุกท่านได้สละเวลาอันมีค่ายังทำการตรวจพิจารณา ให้ความรู้คำแนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณ ในความช่วยเหลือและกำลังใจจาก คุณ ณัฐวุฒิ สมบูรณ์ยิ่ง คุณศิริภรณ์ รวงแดง คุณคมกฤช เสียงสวัสดิ์ และขอขอบคุณสาขานิติศาสตร์ อาจารย์ทุกท่านและเจ้าหน้าที่บัณฑิตทุกท่านที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้เขียน ที่คอยเป็นกำลังใจอันสำคัญและให้ความช่วยเหลือและมอบสิ่งที่ดีให้ตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่สำคัญยิ่งคือคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวของผู้เขียนที่ได้ส่งกำลังใจและสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด

หากสารนิพนธ์ฉบับนี้สามารถก่อให้เกิดความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์อันควรแก่การศึกษาหรือปฏิบัติ ขอมอบความดีครั้งนี้ด้วยความระลึกถึงครูบาอาจารย์ทุกท่านตลอดจนผู้แต่งหนังสือตำราทุกท่านที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงในสารนิพนธ์ฉบับนี้ และผู้มีพระคุณของผู้เขียนทุกท่าน แต่หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

อัจฉรา ทองรัตนะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 วิธีการดำเนินศึกษา.....	4
1.5 ขอบเขตการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2. ความหมาย แนวความคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม.....	5
2.1 สิทธิในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล	5
2.2 ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล	6
2.3 ประเภทและองค์ประกอบของข้อมูลส่วนบุคคล	8
2.4 รูปแบบของการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	13
2.5 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล	14
2.6 มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยก่อนมีพระราชบัญญัติคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562.....	20
2.7 หลักนิติธรรม	24
2.8 มาตรการบังคับทางอาญา.....	26
2.9 แนวคิดทฤษฎีการลงโทษ การกำหนดโทษทางอาญา.....	26
2.10 การประกันสังคม	34
3. ความรับผิดชอบทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.1 ความรับผิดชอบทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมตามกฎหมายประกันสังคมของประเทศไทย	44
3.2 ความรับผิดชอบทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย.....	53
3.3 ความรับผิดชอบทางอาญาที่เกี่ยวกับเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ	68
4. ความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศและกฎหมายต่างๆ.....	95
4.1 รูปแบบของกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	97
4.2 ขอบเขตการบังคับใช้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล	98
4.3 ผู้กระทำความผิด	100
4.4 ความรับผิดชอบทางอาญา	101
4.5 บทกำหนดโทษและอัตราโทษ	102
4.6 กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประกันสังคม	105
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	111
5.1 บทสรุป	111
5.2 ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	118
ประวัติผู้เขียน	123

สารบัญตาราง

บทที่	หน้า
4.1 ตารางเปรียบเทียบกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	109
4.2 ตารางเปรียบเทียบกฎหมายประกันสังคม	1

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มักจะวางกฎเกณฑ์ในการปกครองที่แสดงเจตจำนงร่วมกันของประชาชาติ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน สิทธิมนุษยชน (Human Rights) คือ สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่มนุษย์พึงมี เพื่อการดำรงชีวิตที่มีศักดิ์ศรีและมีคุณค่าในบรรดาสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนทั้งหมด “ความเป็นส่วนตัว” นับเป็น “สิทธิ” ที่สังคมยุคใหม่เกือบทุกประเทศให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก สิทธิความเป็นส่วนตัว(Right of Privacy) ได้แก่ ความเป็นส่วนตัว ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตร่างกาย เสรีภาพในการสื่อสารโดยชอบด้วยกฎหมายเสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ ความเป็นส่วนตัวในข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เสรีภาพในการรักษาความลับส่วนบุคคล และเสรีภาพความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร¹ ถึงแม้ว่า “ความเป็นส่วนตัว” จะครอบคลุมสิทธิหลายประการแต่ความเป็นส่วนตัวที่ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากคือ “ความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล” เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว และมีการจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระบบส่งผลให้การติดต่อสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูล สามารถดำเนินการได้สะดวกรวดเร็ว โดยไม่มีข้อจำกัดของเวลาและสถานที่ ซึ่งเป็นได้ทั้งโอกาสและภัยคุกคาม จึงจำเป็นต้องจัดกลไกให้มีความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิความเป็นส่วนตัว เสรีภาพในการเคลื่อนไหวของข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลให้มีความเหมาะสม เพื่อป้องกันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการมิชอบ อาทิการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าจากข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือนำไปใช้ในทางทุจริต จนทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลนั้นได้รับความเสียหาย อันเป็นการละเมิดและก้าวล่วงในความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น หรือการแทรกแซงต่อข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน อันเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของประชาชนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนได้ในที่สุด²

¹ ปกรณ์ มงคลประสิทธิ์, “การคุ้มครองความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลในการดำเนินธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์:กรณีศึกษาตามร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล,” วารสารรามคำแหง, ปีที่ 26, ฉบับที่ 2, น. 146-157 (เมษายน-มิถุนายน, 2552).

² ชุติพร น่วมทนง, “หลักสิทธิมนุษยชน: สิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล,” เอกสารวิชาการ (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2557), น. 4-5.

การละเมิดข้อมูล (Data Breach) คือ เหตุการณ์ที่ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลที่เป็นความลับ เช่น ชื่อ-สกุล เบอร์โทรศัพท์ หมายเลขบัตรประชาชน สถานะสมรส เชื้อชาติ ประวัติการทำงาน รั่วไหลและถูกเปิดเผยต่อสาธารณะหรือบุคคลอื่น เพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลดังกล่าว อันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือทำให้ภาพลักษณ์ขององค์กรได้รับความเสียหาย และเนื่องจากเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า ช่องทางการสื่อสารต่างๆมีหลากหลายขึ้นทำให้การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลทำได้ง่าย และหลายครั้งก็นำมาซึ่งความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูล

สำนักงานประกันสังคมเป็นหน่วยงานของรัฐ สังกัดกระทรวงแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หลักประกัน ในการดำรงชีวิตแก่ผู้ประกันตนให้เกิดความมั่นคง ตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต และเสริมสร้างสังคมและประเทศชาติให้มีเสถียรภาพเป็นปึกแผ่น โดยให้ความคุ้มครองแก่สมาชิก 7 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ คลอดบุตร ตายที่ไม่เนื่องจากการทำงาน ชราภาพ สงเคราะห์บุตร และกรณีว่างงานผู้ประกันตนจะได้รับการคุ้มครองเมื่อเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย เพราะฉะนั้นเราจะกล่าวได้ว่า ระบบประกันสังคม เป็นหนึ่งในบริการด้านสวัสดิการสังคม เพื่อที่จะคุ้มครองป้องกันประชาชนที่มีรายได้ประจำ มิให้ได้รับความเดือดร้อนในความเป็นอยู่ของชีวิตเมื่อต้องสูญเสียรายได้ทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การครองชีพ ดังนั้นสำนักงานประกันสังคมจึงเป็นหน่วยงานที่มีข้อมูลของนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ประกันตน รวมถึงบุคคลอื่นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลส่วนบุคคลจึงจำเป็นต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันข้อมูลดังกล่าวรั่วไหลหรือถูกละเมิด อันจะก่อให้เกิดปัญหาการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้โดยไม่ได้รับความยินยอม และทำให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหาย

ปัจจุบันการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ กติกา หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่รวมถึงการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งกำหนดบทลงโทษทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง โดยสำนักงานประกันสังคม ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐที่มีฐานข้อมูลของนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ประกันตน รวมถึงบุคคลอื่นจำนวนมาก การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในระบบประกันสังคม คือ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 แม้ว่าชื่อของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ทำให้มองไปที่ “การคุ้มครอง” ข้อมูลส่วนบุคคล แต่ใจความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้

กลับมุ่งเน้นไปที่ องค์กร หน่วยงาน หรือนิติบุคคล ให้มี “มาตรฐาน” ในการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล อย่างเหมาะสมและเพียงพอ โดยเฉพาะบทลงโทษทางอาญา ได้กำหนดโทษทางอาญาแก่เจ้าหน้าที่ องค์กร หน่วยงาน หรือนิติบุคคล ที่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้กล่าวถึงโทษทางอาญาของ บุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทำการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จึงเป็นการไม่เป็นธรรม แก่เจ้าหน้าที่ หรือองค์กรที่จัดเก็บหรือควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งส่งผลให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของ ข้อมูลส่วนบุคคล ไม่อาจอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวในการ คุ้มครองสิทธิของตนได้อย่างเป็นธรรม ดังนั้น จึงเห็นควรศึกษาถึงปัญหาของพระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในระบบประกันสังคม เรื่องการกำหนดความผิดและโทษทางอาญาเพื่อดำเนินคดีอาญาสำหรับกรณี ที่มีบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกระทำการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น เพื่อหา แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเป็นธรรมทัดเทียมนานาอารยประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการของการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาความรับผิดทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระบบ ประกันสังคมของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ
3. เพื่อศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองข้อมูล ส่วน บุคคลของประเทศไทยในส่วนของ การดำเนินคดีทางอาญาที่อยู่ในระบบประกันสังคม

3. สมมติฐานของการศึกษา

การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มุ่งเน้นไปที่ดำเนินคดีอาญาแก่ องค์กร หน่วยงาน หรือนิติบุคคล ให้มี “มาตรฐาน” ในการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเหมาะสมและเพียงพอ อีกทั้งไม่ได้กล่าวถึงการ ดำเนินคดีอาญาบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วน บุคคล พ.ศ.2562 ส่งผลให้การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐที่จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะ สำนักงานประกันสังคมจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่รักษาความปลอดภัยเหมาะสม กับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อทำให้การคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเกิดผลสำเร็จ ในทางปฏิบัติ ดังนั้น จึงต้องศึกษาความรับผิดที่อาจเกิดขึ้นของประกันสังคม

4. วิธีการดำเนินศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร หนังสือ ตำราวิชาการ ประมวลกฎหมาย แนวคำพิพากษาศาลฎีกา บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศรวมถึงข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยนำมารวบรวมและเสนอให้เป็นระบบเพื่อทำการวิเคราะห์และวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

5. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาถึงความหมายแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา กรณีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลศึกษาเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม โดยศึกษาวิเคราะห์จากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์แสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงการวิเคราะห์ปัญหาความรับผิดทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยในส่วนของการดำเนินคดีทางอาญาที่อยู่ในระบบประกันสังคม

บทที่ 2

ความหมาย แนวความคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผย ข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม

สิทธิส่วนบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน (Human Right) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่จะได้รับการคุ้มครอง แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองรับรอง ป้องกัน รักษาซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายในรัฐ เป็นแนวคิดพื้นฐานในประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ข้อมูลส่วนบุคคลและสิทธิที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องกำหนดมาตรการหรือวิธีการป้องกัน คุ้มครอง รับรองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนภายในรัฐ โดยในบทนี้จะศึกษาถึงความหมาย แนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโทษทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ในระบบประกันสังคม ดังนี้

2.1 สิทธิในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ในบรรดาสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนทั้งหมด “ความเป็นส่วนตัว” นับเป็น“สิทธิ”ที่สังคมยุคใหม่เกือบทุกประเทศให้ความสำคัญอย่างมากและเป็นสิทธิลักษณะหนึ่งที่ยากที่สุดในการบัญญัติความหมายเพราะต้องพิจารณาเนื้อหา สภาพสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมแวดล้อมประกอบด้วย ในบางประเทศแนวคิดของ “ความเป็นส่วนตัว” ได้รวมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นการตีความคำว่าความเป็นส่วนตัวในด้านการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไรก็ตาม คำว่า“ความเป็นส่วนตัว” เป็นคำที่มีความหมายกว้างและครอบคลุมถึงสิทธิต่างๆหลายประการ ได้แก่³

(1) ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมและการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคล

(2) ความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองในชีวิตร่างกายของบุคคลในทางกายภาพที่จะไม่ถูกดำเนินการใดอันละเมิดความเป็นส่วนตัว อาทิ การทดลองทางพันธุกรรม การทดลองยา เป็นต้น

³ จุฬิพร น่วมทะนง, หลักสิทธิมนุษยชน: สิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
เอกสารวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2557), น. 5.

(3) ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองในความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารทางจดหมาย โทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการติดต่อสื่อสารอื่นใด ที่ผู้อื่นจะล่วงรู้มิได้

(4) ความเป็นส่วนตัวในเคหสถาน (Territorial privacy) เป็นการกำหนดขอบเขตหรือข้อจำกัดที่บุคคลอื่นจะบุกรุกเข้าไปในสถานที่ส่วนตัวมิได้ ทั้งนี้รวมถึงการติดกล้องวิดีโอ และการตรวจสอบรหัสประจำตัวบุคคล (ID checks)

แม้ว่า“ความเป็นส่วนตัว”จะครอบคลุมถึงสิทธิหลายประการ แต่ความเป็นส่วนตัวที่นานาประเทศต่างให้ความสำคัญอย่างมากคือ “ความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล” ทั้งนี้ เพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว และจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูล สามารถเคลื่อนย้ายและเชื่อมโยงกันได้โดยสะดวกรวดเร็ว ไม่จำกัดเวลาและสถานที่อีกต่อไป ซึ่งเป็นได้ทั้งโอกาสและภัยคุกคาม จึงจำเป็นต้องจัดวางกลไกให้มีความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิ ความเป็นส่วนตัว เสรีภาพในการเคลื่อนไหวของข้อมูล และการเปิดเผยข้อมูล ให้มีความเหมาะสม เพื่อป้องกันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในทางมิชอบ อาทิ การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าจากการขายข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือนำไปใช้ในทางทุจริต จนทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลนั้นได้รับความเสียหาย อันเป็นการละเมิดและก้าวล่วงในความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น หรือการแทรกแซงต่อข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน อันเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของประชาชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมได้ในที่สุด

2.2 ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูล ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายไว้ว่าข้อเท็จจริง หรือสิ่งที่ถือหรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง สำหรับใช้เป็นหลักฐานหาความจริงหรือการคำนวณ⁴

ข้อมูลส่วนบุคคล ได้บัญญัติความหมายไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ⁵

⁴ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, “พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2565, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>.

⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 6

ข้อมูลส่วนบุคคล จึงหมายถึง ชื่อ ที่อยู่ เพศ สัญชาติ เชื้อชาติ วันเกิด สถานะการสมรส อาชีพ รายได้ ประวัติครอบครัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลทางการแพทย์ ข้อมูลทางการเงิน ประวัติการทำงาน ข้อมูลภาษีอากร ประวัติอาชญากร เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลแหล่งข้อมูลส่วนบุคคลข้อมูลส่วนบุคคลอาจอยู่ในความดูแลหรือจัดเก็บโดยบุคคลหรือนิติบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ เมื่อบุคคลเจ้าของข้อมูลเข้าไปดำเนินการติดต่อ ซึ่งการจัดเก็บดูแลรักษาข้อมูลสามารถแยกตามความสำคัญได้ดังนี้

(1) ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บโดยบุคคล/นิติบุคคล หรือองค์กร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นโดยตรง ซึ่งถือเป็นความยินยอมพร้อมใจของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลที่จะยอมให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนอยู่ในความครอบครองหรือดูแลรักษาของบุคคล/นิติบุคคล หรือองค์กรที่ไปติดต่อหรือมีกิจกรรม เช่น ข้อมูลชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเปิดบัญชีเงินฝากใช้บริการบัตรเครดิต ขอสินเชื่อกับธนาคาร ข้อมูลประวัติทางการแพทย์ที่ใช้เพื่อการรักษาหรือเพื่อการทำประกันภัยกับบริษัทประกันภัย ข้อมูลประวัติการศึกษาที่ใช้เพื่อการเข้าศึกษาต่อในระดับต่างๆ เป็นต้น โดยบุคคล/นิติบุคคล หรือองค์กรเหล่านี้จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เรียกว่า “ Customer identifiable “ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงไปถึงบุคคล ซึ่งในทางปฏิบัติบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเข้าใจว่า ข้อมูลของตนจะไม่ถูกนำไปเผยแพร่หรือนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บโดยรัฐหรือเอกชนซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นโดยตรง

1) ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บดูแลโดยรัฐ อาจจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มได้แก่

- ข้อมูลที่จัดเก็บโดยหน่วยงานพิเศษของรัฐซึ่งมีลักษณะงานที่จะต้องมีการสืบสวนสอบสวนเรื่องต่างๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มักจะได้อาโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล
- ข้อมูลงานทะเบียนราษฎร งานสถิติ ซึ่งได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล
- ข้อมูลที่บางหน่วยงานดำเนินการสืบเสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหนึ่งจากแหล่งต่างๆ ใว้อย่างละเอียดเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะกรณี

2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บดูแลโดยหน่วยงานเอกชน เช่น การจัดเก็บข่าวสารและข้อมูลของสำนักงานทนายความ นักสืบเอกชน เจ้าหน้าที่ ที่ต้องการจะสืบค้นล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น ซึ่งอาจไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงและไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

2.3 ประเภทและองค์ประกอบของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไปสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทคือข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Normal data หรือ None-sensitive data) และข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive data) ลักษณะของข้อมูลทั้งสองประเภทนี้มีความแตกต่างกันดังนี้⁶

(1) ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Normal data หรือ Non-sensitive data) คือข้อมูลใดก็ได้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งสามารถบ่งชี้เฉพาะตัวบุคคล ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อายุ วุฒิ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานะและลักษณะทางกายภาพของบุคคล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาประมวลเป็นข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ลักษณะตัวบุคคลได้ โดยสภาพของข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้เป็นเรื่องปกติธรรมดา

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive information) ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัว (Intimate) ของบุคคล โดยเฉพาะเป็นข้อมูลที่เป็นความลับหรือไม่พึงประสงค์ที่จะให้มีการเปิดเผย เช่น ความเชื่อในลัทธิศาสนาหรือปรัชญาชีวิต การดำเนินชีวิตส่วนตัว ลัทธิทางการเมือง พฤติกรรมทางเพศ ข้อมูลสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา เช่น คำพิพากษาในคดีอาญา มาตรการในการดำเนินการทางอาญา หรือการกระทำของฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดเสรีภาพเป็นต้น

จากความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลข้างต้นอาจทำให้นึกถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีอยู่มากมาย แต่ข้อมูลเหล่านั้นก็มีความสำคัญหรือความอ่อนไหวที่แตกต่างกัน การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลแต่ละข้อมูลก็ส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของข้อมูลจึงทำให้มีการศึกษาและจัดแบ่งประเภทของข้อมูลให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีหลักการทั่วไปที่ได้รับการยอมรับจะขึ้นอยู่กับการประเมินประเภทของข้อมูลในประเด็นความอ่อนไหวที่จะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลหากมีการเปิดเผยหรือล่วงรู้ข้อมูลนั้น โดยสามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 ระดับดังนี้⁷

(1) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับต่ำ (Low sensitivity)

ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับต่ำ ข้อมูลประเภทนี้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวเนื่องด้วยข้อมูลเหล่านี้อาจช่วยทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีระดับความอ่อนไหวสูงขึ้น ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับนายจ้างคนเก่าช่วยปูทางให้เข้าถึงข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับสูงยิ่งขึ้นไป

⁶ ศิริกุล ภูพันธ์, “ข้อความคิดว่าด้วยข้อมูลส่วนบุคคล,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), น. 83.

⁷ ปิยะพร วงศ์เบ็ญสัจจ์, “การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยธนาคารพาณิชย์กับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2551), น. 19.

(2) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับกลาง (Moderate sensitivity)

ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับกลาง เป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมากในแง่ที่มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายเมื่อข้อมูลถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดอยู่ในระดับสูง ข้อมูลประเภทนี้ครอบคลุมข้อมูลประเภทที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งมีความครอบคลุมทุกเรื่องของชีวิต ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับปานกลางนี้ก็เช่นเดียวกับข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับสูงคือไม่ควรถูกเก็บรวบรวมโดยสิ้นเชิง

(3) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับสูง (High sensitivity)

ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับสูง ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติทางการแพทย์ พฤติกรรมทางเพศหรือข้อเท็จจริงด้านอื่นๆ ในชีวิตของบุคคลซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นเรื่อง”ส่วนตัว” หรือ “ลับเฉพาะ “ สำหรับข้อมูลประเภทความอ่อนไหวระดับสูงนี้ เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องปกปิดข้อมูลก็มีความเหมาะสมมากที่สุด และเป็นข้อมูลที่ไม่ควรมีการเก็บโดยสิ้นเชิง

ในต่างประเทศที่มีการแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็นระดับต่างๆตามความอ่อนไหวของข้อมูลในหนังสือ Personal information privacy and the law โดย Raymond Wacks นำมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ในการกำหนดประเภทข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยจะได้ดังนี้⁸

(1) ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป

1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น ชื่อสกุลนามสกุลก่อนแต่งงาน วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด ถิ่นที่อยู่ สัญชาติ สถานภาพการอยู่อาศัย สัญชาติเดิม ลักษณะทางกายภาพ (ส่วนสูง สีผม และสีดวงตา) เพศ เป็นต้น

2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น หมายเลขประกันสุขภาพ นามแฝงหรือนามปากกา สัญลักษณ์พิเศษระบุตัว (ลายนิ้วมือ รอยตำหนิบนตัวเมื่อแรกเกิด ฯลฯ) เชื้อชาติ เป็นต้น

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย⁹

1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น ที่อยู่(รวมถึงรหัสไปรษณีย์) ประเภทของที่อยู่อาศัย ขนาดของที่อยู่อาศัย จำนวนห้องทั้งหมดประเภทการใช้ห้อง สิ่งอำนวยความสะดวก (ก๊าซ ไฟฟ้า) ระบบบำบัดน้ำเสีย จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน ผู้เช่าหรือผู้เช่าช่วงต่อ การใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินในทางอื่น รายละเอียดของเจ้าของที่อยู่อาศัยหรือผู้เช่า วันเริ่มต้น

⁸ สกล อติศรประเสริฐ, “มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล:ศึกษาเฉพาะกรณีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552), น. 61.

⁹ เพิ่งอ้าง.

ครอบครองการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยโดยไม่มีจำกัดระยะเวลาหรือการถือครองทรัพย์สินโดยการเช่า ระยะห่างจากสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ ข้อมูลประวัติของที่อยู่อาศัย รายละเอียดการ ออกแบบที่อยู่อาศัยเป็นต้น

2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น ค่าเช่า ค่าผ่อนบ้านรายเดือน ที่อยู่เก่า วันที่ ย้ายออกจากที่อยู่อาศัยเดิม เหตุผลที่ย้ายออก

(3) ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น สถานภาพการแต่งงาน คู่สมรสหรือคู่ครองตาม กฎหมาย ผู้ปกครอง เด็กที่เกิดในระหว่างการสมรสครั้งปัจจุบัน (ชื่อและเพศของเด็ก) เด็กที่เกิดใน ระหว่างการสมรสครั้งก่อน (ชื่อและเพศของเด็ก) สถานที่เกิดของเด็ก เป็นต้น

2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น วันแต่งงานและรายละเอียดการแต่งงาน สามี หรือภรรยาคนก่อน สาเหตุการหย่าร้าง สถานภาพการแต่งงานของบิดาและมารดาขณะที่บุคคลเกิด บิดามารดาบุญธรรม เด็กที่เกิดขนาดยังไม่แต่งงาน (ชื่อและเพศ) เด็กที่ถูกรับมาเลี้ยง (ชื่อและที่อยู่) บิดามารดาที่แท้จริงของเด็กที่รับมาเลี้ยง ข้อพิพาทกับคู่สมรสในปัจจุบันที่ลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว ข้อพิพาทกับคู่สมรสคนก่อนที่ลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว เป็นต้น

(4) ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการทำงาน

1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น ชื่อนายจ้าง สถานที่ทำงาน ลักษณะของนายจ้าง อาชีพ คำบรรยายลักษณะงาน ผู้บังคับบัญชาโดยตรง ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาโดยตรง ลักษณะการจ้าง เงินเดือน เวลาทำงานปกติ การทำงานล่วงเวลา การทำงานชั่วคราวหรืองานเพิ่มเติมจากงานประจำ วันหยุด บำนาญ สวัสดิการอื่น การเป็นหุ้นส่วนในบริษัทที่จดทะเบียนแล้ว เป็นต้น

2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน (ข้อมูลทางการเงิน) ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น (รายงานความก้าวหน้า ฯลฯ) การสมัครเลื่อนขั้นตำแหน่ง การโอนย้าย จดหมายรับรองจากนายจ้างคนก่อน การขาดงาน การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน ตำแหน่งใน สหภาพแรงงาน การเป็นสมาชิกสมาคมธุรกิจต่างๆ ตำแหน่งในสมาชิกสมาคมธุรกิจต่างๆ เป็นต้น

(5) ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการเงิน

1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น รายได้ต่อปี การกระจายรายได้จากแหล่งที่มา ต่างๆ สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ หลักทรัพย์ สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ คงที่ สินทรัพย์ที่เคลื่อนย้ายได้ เงินกู้ยืมของบ้าน สัญญาเช่าซื้อ เงินกู้ธนาคาร เงินกู้ส่วนตัว เงิน อดหนุนจากหน่วยงานการศึกษาท้องถิ่น หนี้สินที่เกิดจากการบริหารอสังหาริมทรัพย์ การหัก เงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นประจำ หนี้สินเงินกู้อื่น ธรรมเนียมประกันชีวิต (และผู้รับผลประโยชน์) ธรรมเนียมประกันภัยหนี้สิน ผู้รับผลประโยชน์ในธรรมเนียมประกันชีวิต การประกันภัยบุคคลที่สาม

การประกันภัยอื่น เงินกู้ที่กู้จากบริษัทประกันภัย การล้มละลายของบุคคล การผัดนัดการจ่ายค่างวด การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ พันัยกรรมที่จดทะเบียนแล้วและการพิสูจน์พันัยกรรมฉบับจริง พันัยกรรมที่จดทะเบียนแล้วที่มีการระบุตัวผู้รับผลประโยชน์ อสังหาริมทรัพย์ที่พิพาทเป็นความกั้น คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ รัชสภายี เป็นต้น สำนักงานภายี ภายีคงค้าง รายได้ที่ต้องเสียภายี การยกเว้น ภายี เป็นต้น¹⁰

(6) ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการแพทย์

1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น หน่วยงานด้านสุขภาพในพื้นที่ (ทั้งอดีตและปัจจุบัน) กรู๊ปเลือด มีความจำเป็นต้องสวมแว่นตา มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องช่วยฟัง มีความจำเป็นต้องใช้ไม้เท้าหรือไม้ค้ำยันรอกเร็ว มีความจำเป็นต้องใส่ขาเทียม เป็นต้น

2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น หมายเลขประกันสุขภาพ ศูนย์สุขภาพ ห้องถิ่น แพทย์ทั่วไป (ปัจจุบันและก่อนหน้า) ธรรมเนียมประกันชีวิต การที่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้ การดูแลของแพทย์เป็นประจำ การที่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ถาวร การที่จำเป็นต้อง ทานยา การพึ่งพิงอุปกรณ์เครื่องกลทางการแพทย์ (เครื่องช่วยหายใจ เครื่องฟอกเลือด) เป็นต้น

3) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมาก เช่น ภาวะสุขภาพของร่างกาย (ประวัติการเจ็บป่วย) ผลตรวจเลือดว่าเป็น โรคที่ติดต่อได้ ผลตรวจสุขภาพ โรคที่เป็นแต่กำเนิด ความพิการที่เป็นแต่กำเนิด ความพิการที่เป็นภายหลัง รายละเอียดการพักรักษาตัวใน โรงพยาบาล การผ่าตัด ศัลยกรรม ความผิดปกติทางจิต การพยายามฆ่าตัวตาย ผลทดสอบทางจิตวิทยา การรักษาทางจิตเวช การรักษา พิเศษ การติดแอลกอฮอล์ การใช้ในทางที่ผิดการรักษา เป็นต้น

(7) ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการศึกษา

1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น โรงเรียนที่เข้าร่วม วิทยาลัยที่เข้าเรียน วันที่เข้า ศึกษา รายวิชาที่เลือกเรียน ผลการเรียน คุณวุฒิการศึกษาที่ได้รับ ทุนการศึกษา รางวัลทางด้านการ ศึกษา การฝึกภาคปฏิบัติ การฝึกงาน ผลการปฏิบัติงาน/ฝึกงาน รายละเอียดของนายจ้างที่ไป ฝึกงานด้วย เป็นต้น

2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น วันที่เข้าศึกษาและวันที่จบการศึกษา เหตุผล ในการย้ายสถานที่เรียน ผลสอบเข้าเรียน ข้อมูลรายละเอียดชื่อครูประจำชั้น ครูใหญ่ การเข้าเรียนใน โรงเรียนพิเศษ เหตุผลในการเข้าเรียน รายงานความก้าวหน้าในการเรียน เหตุผลที่เรียนไม่สำเร็จ รายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน/ฝึกงาน เหตุผลที่ไม่สามารถฝึกงานจนครบกำหนด ระยะเวลาได้ เป็นต้น

¹⁰ สกอล อติสรประเสริฐ, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 6*, น. 62.

(8) ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับประวัติอาชญากรรม

1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น ใบขับขี่รถยนต์ สมุดทะเบียนรถยนต์ ทะเบียนรถยนต์ หมายเลขพาสปอร์ต ใบอนุญาตอื่นๆ เช่น ใบอนุญาตเลี้ยงสัตว์เลี้ยง ใบอนุญาตขับรถ เป็นต้น

2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น การสืบสวนสอบสวน รายงานการร้องเรียน เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การตัดสินใจว่ากระทำความผิด การปรับชดใช้เงิน การประกาศว่าบุคคลบริสุทธิ์ การยอมรับความผิด ผลการลงโทษโดยคำสั่งศาล การปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล ลายพิมพ์นิ้วมือ รอยตำหนิรูปพรรณสันนิษฐาน การเป็นที่ต้องการตัวของตำรวจ การตกเป็นผู้ต้องสงสัย เป็นต้น

3) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมาก เช่น ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและที่บันทึกโดยตำรวจหรือได้รับมาจากผู้ให้เบาะแส เป็นต้น

นอกจากนี้ตามความเห็นในทางวิชาการทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศยังสามารถแยกองค์ประกอบของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ออกเป็น 2 องค์ประกอบอีกด้วย คือ องค์ประกอบด้านเนื้อหาและองค์ประกอบด้านรูปแบบ¹¹

(1) องค์ประกอบด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

1) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ เพศ อาชีพ (บางประเทศไม่ถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล)

2) ข้อมูลที่บ่งบอกให้รู้ตัวผู้หนึ่ง เช่น รหัสหรือเลขประจำตัว ลักษณะทางกายภาพ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ รหัส DNA หรือสิ่งบ่งชี้ชื่ออื่น เช่น e-mail address เป็นต้น

3) ข้อมูลที่เป็นความลับของบุคคล เช่น เชื้อชาติ ประวัติทางวินัย ประวัติทางการแพทย์ สุขภาพอนามัย ประวัติทางอาชญากรรม ข้อมูลทางการเงินและหนี้สิน ข้อมูลเชิงทัศนคติของบุคคล เช่น ความเชื่อทางการเมือง การปกครอง การนับถือศาสนา เป็นต้น

(2) องค์ประกอบด้านรูปแบบประกอบด้วย

1) องค์กรที่ เป็นผู้จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งอาจเป็นองค์กรของรัฐหรือเอกชนก็ได้

2) วิธีการ ช่องทาง หรือสื่อหรือสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั่นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

2.4 รูปแบบของการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

¹¹ เติ้งอ่าง, น. 63.

รูปแบบของการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญในปัจจุบันสามารถแยกได้เป็น 4 รูปแบบดังนี้¹²

1) การให้ความคุ้มครองโดยการบัญญัติกฎหมายเป็นการทั่วไป (Comprehensive Law) ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศแรกที่ทำให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการบัญญัติกฎหมายเป็นการทั่วไปในปีค.ศ. 1970 โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวนับได้ว่าเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับแรกของโลกซึ่งในเวลาต่อมาประเทศต่างๆก็ได้บัญญัติกฎหมายในเรื่องดังกล่าวตามมาอีกหลายประเทศเช่นประเทศสวีเดนในปีค.ศ. 1973 ประเทศสหรัฐอเมริกาในปีค.ศ. 1974 ประเทศเยอรมันในปีค.ศ. 1977 และประเทศฝรั่งเศสในปีค.ศ. 1978 เป็นต้น โดยกฎหมายส่วนใหญ่ที่บัญญัติขึ้นนั้นล้วนแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการประมวลผลข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประมวลผลโดยหน่วยงานที่ให้บริการด้านสวัสดิการสังคม ซึ่งได้เน้นไปที่การใช้ระบบการให้อนุญาต (Licensing) และจดทะเบียน (Registration) เพื่อควบคุมการประมวลผลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นหลัก และจากนั้นมีการพัฒนากฎหมายประเภทนี้เรื่อยมา โดยจะคำนึงถึงสิทธิของประชาชนมากเป็นพิเศษ และเน้นในเรื่องการควบคุม การรวบรวมข้อมูล (Collection) การเก็บ (Storage) การใช้ (Use) การโอนข้อมูล (Transfer) เป็นสำคัญ และเพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศในแถบยุโรปจึงกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานขึ้นเพื่อทำหน้าที่ดูแลเรื่องการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data protection authority) ไว้ในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของตนด้วย

2) การให้ความคุ้มครองโดยการบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะ (Sectoral Law)¹³ การบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ คือการบัญญัติกฎหมายขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองเป็นเรื่องๆไป เช่น การคุ้มครองข้อมูลเกี่ยวกับการเช่าวิดีโอ หรือการให้ความคุ้มครองข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น ประเทศที่ใช้รูปแบบการคุ้มครองประเภทนี้ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ดังจะเห็นได้จากมีการตรากฎหมายหลายฉบับเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในกิจกรรมแต่ละประเภทเป็นการเฉพาะ เช่น Fair credit Reporting Act, Children's Online Privacy Protection Act, Financial Modernization Act เหตุผลสำคัญที่อยู่เบื้องหลังของการเลือกให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะของประเทศสหรัฐอเมริกาคือต้องการให้มีกฎหมายที่สามารถปรับใช้ได้กับเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

¹² กิตติศักดิ์ จันเส, “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกับการประกันชีวิต,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552), น. 48.

¹³ เพิ่งอ้าง.

แต่ในบางประเทศก็บัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะเพื่อขยายความหรือให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้เป็นการทั่วไปโดยจำแนกตามประเภทของข้อมูล เช่น ข้อมูลเครดิต หรือข้อมูลที่จัดเก็บโดยหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

3) การให้ความคุ้มครองโดยการใช้กลไกกำกับดูแลตนเอง (self-Regulation)

การใช้กลไกกำกับดูแลตนเอง ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น การที่กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพหรือประกอบธุรกิจ หรือกิจการงานสาขาหรือประเภทเดียวกันร่วมกันจัดทำประมวลแนวปฏิบัติ (Code of Practice) เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของตนขึ้น โดยจะถือวาระเบียบปฏิบัติที่กำหนดขึ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของแนวนโยบายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy policy) ของผู้ประกอบการวิชาชีพเดียวกัน ซึ่งองค์กรที่เป็นสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามหรือในกรณีที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งได้ประกาศแนวนโยบายด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy policy) ของตนให้สาธารณชนได้รับทราบว่าองค์กรนั้นๆ จะปฏิบัติต่อข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการในทางใดบ้าง อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นจากการให้ความคุ้มครองประเภทนี้คือการขาดสภาพบังคับในทางกฎหมายที่องค์กรซึ่งเป็นสมาชิกของผู้ประกอบการวิชาชีพหรือองค์กรที่ประกาศนโยบายด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นๆ จำต้องปฏิบัติตามแนวประมวลปฏิบัติหรือนโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ตนประกาศไว้

4) การให้ความคุ้มครองโดยการใช้เทคโนโลยี (Technologies of privacy)

ในปัจจุบันมีการติดต่อสื่อสาร โดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ต่างๆ อย่างแพร่หลาย เช่น การส่ง e-mail หรือ MSN Messenger การติดต่อสื่อสารในลักษณะนี้ย่อมมีความเสี่ยงสูงต่อการถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจึงมีการคิดค้นเทคโนโลยีสำหรับคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระหว่างการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าวขึ้น เรียกเทคโนโลยีนี้ว่า “privacy Enhancing Technologies (PET) ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะป้องกันหรือลดการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคล (Identifiable information) ได้”

2.5 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล

2.5.1 ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

ข้อความในปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติและมีอิทธิพลสำคัญต่อการร่างรัฐธรรมนูญของบรรดาประเทศที่มีการร่างรัฐธรรมนูญในเวลาต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาประเทศอาณานิคมได้อ้างปณิญาสากลว่าด้วย

สิทธิมนุษยชนในการประกาศอิสรภาพช่วงค.ศ. 1950 ถึง 1960 และหลายประเทศนำข้อความในปฏิญญามาใช้ในการร่างรัฐธรรมนูญของตน¹⁴

เมื่อพิจารณามาตราต่างๆของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจะเห็นว่ามาตราแรกแสดงถึงความเป็น "สากล" ของสิทธิมนุษยชน โดยกล่าวถึงความเท่าเทียมกันของศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ทุกคน ส่วนมาตราที่สองกล่าวถึงความชอบที่จะมีสิทธิของบุคคลโดยไม่มี การเลือกปฏิบัติใดๆทั้งสิ้น ส่วนหลักการขั้นพื้นฐานของสิทธิที่ประกาศไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปรากฏในคำปรารภซึ่งเริ่มด้วยข้อความที่เน้นการยอมรับ "ศักดิ์ศรีประจำตัวและสิทธิซึ่งเท่าเทียมกันและไม่อาจโอนให้แก่อันใดของสมาชิกทั้งมวลของครอบครัวมนุษย์"

สำหรับประเทศไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2560 ก็มีบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย โดยได้กำหนดรับรอง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยในด้านต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน และครอบคลุม โดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก ส่วนการจำกัดสิทธิเสรีภาพ ให้ถือว่าเป็นข้อยกเว้น โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 4 ความว่า "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน"

2.5.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อบังคับสหภาพยุโรป (European Union Directive 95/46/EC)

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้ข้อบังคับสหภาพยุโรป 95/46/EC นับเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับระหว่างประเทศฉบับแรกที่ทำให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่ถูกสร้างขึ้นโดยประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ข้อบังคับฉบับนี้ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของข้อมูล ทั้งยังให้การรับรองว่าข้อมูลจะได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันตลอดทั้งตลาดร่วมยุโรป โดยมีขอบเขตการบังคับใช้ คือ ในมาตรา 2 ได้ให้คำจำกัดความของข้อมูลส่วนบุคคล (personal data) ว่าหมายถึงข้อมูลข่าวสาร (information) ใดๆ ที่ชี้เฉพาะตัวบุคคล หรือสามารถบ่งชี้ลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ซึ่งหมายถึงบุคคลธรรมดา (natural person) ที่เป็นเจ้าของข้อมูล (data subject) การชี้เฉพาะตัวบุคคลอาจเป็นไปโดยตรงหรือโดยอ้อม การอ้างอิงถึงข้อมูลส่วนบุคคล เช่น หมายเลขประจำตัว ลักษณะสำคัญทางกาย สรีระ จิตใจ สถานะทางการเงิน สังคม วัฒนธรรม ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารชี้เฉพาะตัวบุคคลได้ และในขอบเขตของการบังคับใช้ทั้งในการประมวลผลข้อมูล โดยวิธีการปกติ (manual) และการประมวลผลข้อมูล โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอัตโนมัติ (electronic or automatic) ดังนั้น ประชาชนทุกคนในสหภาพ

¹⁴ ชูลีพร น่วมทะนง, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น. 2.

ยุโรป ทุกหน่วยงานราชการ และในทุกบริษัทห้างร้าน และองค์กรธุรกิจเอกชนทุกแห่งต้องสามารถให้ความมั่นใจได้ว่าได้มีการนำกฎเกณฑ์การคุ้มครองไปปฏิบัติจริงในมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งสหภาพยุโรป โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือเพื่อให้ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป มีแนวทางการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลที่สอดคล้องกัน และเพื่อให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติในการส่งข้อมูลส่วนบุคคลภายในประเทศสมาชิก ข้อบังคับฉบับนี้ได้เรียกร้องให้มีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลในแต่ละประเทศ เพื่อให้การคุ้มครองประชาชนมากขึ้น สำหรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับภาคเอกชน โดยเฉพาะในบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจการค้า ต้องยึดหลักการที่เป็นสาระสำคัญดังนี้¹⁵

- 1) การรักษาคุณภาพของข้อมูล
- 2) มาตรการของการประมวลผลข้อมูลที่ชอบด้วยกฎหมาย
- 3) ข้อกำหนดในการประมวลผลข้อมูลชนิดพิเศษ เช่น ข้อมูลส่วนตัวโดยเฉพาะหรือข้อมูลอ่อนไหว (sensitive data)
- 4) สิทธิในการได้รับแจ้งการเก็บข้อมูลต่างๆ ของเจ้าของข้อมูล
- 5) สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าของข้อมูล
- 6) สิทธิในการคัดค้านการประมวลผลของเจ้าของข้อมูล
- 7) การรักษาความปลอดภัยในการประมวลผลข้อมูล
- 8) การส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่สาม

นอกจากการควบคุมการส่งข้อมูลภายในประเทศสมาชิกแล้ว สำหรับประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหภาพยุโรป หากจะทำการติดต่อรับ-ส่งข้อมูลกับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ก็ต้องมีมาตรการการคุ้มครองข้อมูลที่เหมาะสมเป็นที่พอใจแก่สหภาพยุโรปด้วยเช่นกัน ซึ่งมาตรการที่เหมาะสมที่สหภาพยุโรปได้ตั้งไว้ แม้กระทั่งประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการค้าและการลงทุนกับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปมากที่สุด และมีการเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ก็ยังมีรูปแบบการคุ้มครองไม่เหมือนกับสหภาพยุโรป เพราะสหรัฐอเมริกาใช้ระบบควบคุมตนเอง (self-regulation) โดยภาคเอกชนกำหนดการควบคุมข้อมูลขึ้นมาด้วยตนเอง ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีการพยายามหาวิธีการประนีประนอมเพื่อเป็นทางออกและแก้ไขปัญหาคัดแย้งของทั้งสองฝ่าย

ต่อมาการสื่อสารผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยการออกข้อบังคับ Directive 2002/58/EC เกี่ยวกับการประมวลผลของข้อมูลส่วนบุคคล

¹⁵ สถาบันนโยบายศึกษา, “มาตรฐานสากลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ผลกระทบต่อประเทศไทย,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1588215192.news>.

และการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวในภาคการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี 2002 และมีการออกข้อกำหนด Regulation (EU) 611/2013 ซึ่งเป็นกฎระเบียบในการแจ้งเตือนการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลโดยผู้ให้บริการการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีที่ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้ายได้รับการสูญหาย ถูกขโมย หรือกรณีอื่น ๆ ที่ถูกรุกล้ำอีกด้วย

นอกจากนั้น คณะกรรมาธิการยุโรปยังได้ออกมาตรฐานสำหรับการถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่สามเพื่อคุ้มครองการถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลจากสหภาพยุโรปไปยังประเทศที่สาม ซึ่งประเทศสมาชิกจะสามารถมั่นใจว่าบริษัทหรือหน่วยงานที่ใช้คำสั่งมาตรฐานเหล่านี้ ในการทำสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่สามนั้น มีระดับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว

2.5.3 องค์การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ หรือ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) ได้จัดทำ Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data ในปีค.ศ. 1980 ซึ่งมีหลักการสำคัญ 8 ประการดังนี้¹⁶

(1) หลักข้อจำกัดในการรวบรวมข้อมูล: ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลที่จัดเก็บจะต้องได้มาโดยวิธีการที่ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย โดยต้องให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลรับทราบและยินยอมในการจัดเก็บข้อมูลนั้น

(2) หลักคุณภาพของข้อมูล: ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บควรเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการใช้ ต้องเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ และปรับปรุงให้ตรงตามความเป็นจริงอยู่เสมอ

(3) หลักการกำหนดวัตถุประสงค์: ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ก่อนที่จะมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

(4) หลักการจำกัดการใช้ข้อมูล: การใช้ข้อมูลจากกระทำโดยขัดต่อวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บมิได้ เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือ ได้รับอนุญาตตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

(5) หลักการรักษาความปลอดภัย: ต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อป้องกันความเสี่ยง การเข้าถึง การทำลาย ใช้ เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือการเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต

¹⁶ อริยพร โพธิ์ใส, “หลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สารพันปัญหากฎหมาย,” *จดนิติ*, ปีที่ 16, ฉบับที่ 2, น. 152 (มีนาคม-เมษายน, 2562).

(6) หลักการเปิดเผยข้อมูล: ต้องกำหนดวิธีการทั่วไปในการเปิดเผยข้อมูล รูปแบบของการเปิดเผยข้อมูล หลักเกณฑ์ในการขอให้มีการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งต้องไม่เป็นการกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล

(7) หลักการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล: กำหนดให้ปัจเจกชนมีสิทธิต่างๆ ได้แก่ ได้รับการแจ้งว่ามีข้อมูลของตนจัดเก็บอยู่ สามารถตรวจสอบข้อมูลของตนที่มีผู้จัดเก็บ ขอให้แก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และปฏิเสธในการจัดเก็บข้อมูลของตนเมื่อมีเหตุอันควร

(8) หลักการรับผิดชอบ: กำหนดความรับผิดชอบในกรณีที่มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ค.ศ. 1981 คณะมนตรีแห่งยุโรป (Council of Europe) ได้มีการลงนามใน Convention for the Protection of the Right of the Individual with regard to Automatic Processing of Personal Data เพื่อผลักดันให้ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปมีบทบัญญัติในการป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเคารพสิทธิในความเป็นส่วนตัว รวมถึงให้การดูแลใส่ใจการส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการประมวลผลอัตโนมัติไปยังประเทศอื่น โดยมีข้อตกลงร่วมกันในเรื่อง การกำหนดหลักพื้นฐานในการคุ้มครองข้อมูล เช่น หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง คุณภาพของข้อมูล ข้อมูลชนิดพิเศษ การรักษาความปลอดภัย การเคลื่อนย้ายข้อมูลส่วนบุคคล การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเป็นต้น

2.5.4 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายของสหภาพยุโรป ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล General Data Protection Regulation (GDPR)¹⁷

ตามกฎหมายของสหภาพยุโรปว่าด้วยมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล “General Data Protection Regulation” หรือที่ เรียกว่า GDPR ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 25 พฤษภาคม 2561 จึงอาจส่งผลกระทบต่อ หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคธุรกิจที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับ การเก็บข้อมูลส่วนบุคคล หรือการให้บริการออนไลน์แก่บุคคลที่อยู่ในสหภาพยุโรป ดังนั้น การเตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจกฎหมาย GDPR จึงมีความจำเป็นเพื่อส่งเสริมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของภาคธุรกิจให้เทียบเท่ากับมาตรฐานสากล และป้องกันผลกระทบจากกฎหมายที่อาจเกิดขึ้น โดยสรุปหลักการสำคัญของ GDPR ดังนี้

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ตามนิยามของ GDPR คือ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถ ระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม รวมถึงข้อมูลที่นำมารวมกันแล้วสามารถ ใช้ระบุอัตลักษณ์ของบุคคลได้ ตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขบัตรประจำตัว หมายเลข ID เพื่อใช้ในการโฆษณาในโทรศัพท์เคลื่อนที่ เวชระเบียนและข้อมูล

¹⁷ เพิ่งอ้าง, น. 153.

สุขภาพอื่น ๆ ซึ่งสามารถใช้ระบุอัตลักษณ์ของผู้ป่วยได้ พฤติกรรม การบริโภคสินค้าหรือบริการ เป็นต้น

(2) บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูล

GDPR ได้กำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการประมวลผล ข้อมูลหลักไว้ ดังนี้

1) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Controller) คือ กำหนด วัตถุประสงค์และวิธีการในการประมวลผลข้อมูล ซึ่งโดยส่วนมากจะเป็นผู้ขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เช่น ผู้ให้บริการเว็บไซต์ต่าง ๆ

2) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Processor) คือ ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตาม วัตถุประสงค์และวิธีการของผู้ควบคุมข้อมูล ส่วนบุคคล ซึ่งในทางปฏิบัติอาจเป็นบุคคลเดียวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลก็ได้ ทั้งนี้ การประมวลผลข้อมูลตามกฎหมาย GDPR นั้น ไม่ใช่เพียงแค่การวิเคราะห์ หรือจัดการข้อมูลแบบทั่วไปเท่านั้น แต่ให้รวมถึงการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลด้วย

3) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject) คือ ผู้ที่เป็น เจ้าของข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลนั้น อันสามารถระบุตัวบุคคลได้ไม่ว่าจะทางตรง หรือทางอ้อม เช่น ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ อาชีพ การศึกษา เวชระเบียนและข้อมูลสุขภาพ

(3) ขอบเขตการบังคับใช้โดยสังเขป คือ

ตามกฎหมาย GDPR ได้กำหนดให้ “การประมวลผลข้อมูล” ในลักษณะต่อไปนี้ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้ของกฎหมาย GDPR ดังนี้¹⁸

1) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล ส่วนบุคคล มีสถานประกอบการอยู่ภายในสหภาพยุโรป

2) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล ส่วนบุคคล ไม่มีสถานประกอบการอยู่ภายในสหภาพยุโรป แต่การประมวลผลนั้น เกี่ยวข้องกับการเสนอสินค้าหรือบริการให้แก่บุคคลผู้พำนักในสหภาพยุโรป

3) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล ส่วนบุคคล ไม่มีสถานประกอบการอยู่ภายในสหภาพยุโรป แต่การประมวลผลนั้นเกี่ยวข้องกับการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ในสหภาพยุโรป ทั้งนี้ หากมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล นอกอาณาเขตของสหภาพยุโรป และประเทศนั้นมีผลผูกพัน ทางกฎหมายกับประเทศสหภาพยุโรป เช่น สนธิสัญญา จะตกอยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้ของ GDPR เช่นเดียวกัน

(4) หลักการขอความยินยอม (Consent)

¹⁸ เติ้งอ๋าง, น. 154.

เมื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตกอยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย GDPR ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและ ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องปฏิบัติตามหลักพื้นฐานในการประมวลผลข้อมูล ส่วนบุคคล เช่น ต้องประมวลผลข้อมูลโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรม และ โปร่งใส ต่อเจ้าของข้อมูล ซึ่งการประมวลผลข้อมูลจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจาก “ความยินยอม” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามกฎหมาย GDPR นั้น การขอความยินยอมจากเจ้าของ ข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั้ง 4 ประการ ดังนี้¹⁹

1) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมอย่างเสรี หมายถึง เจ้าของข้อมูล มีทางเลือกในการตัดสินใจว่าจะให้หรือไม่ให้ข้อมูลส่วนใดบ้าง และ การไม่ให้ความยินยอมในส่วน นั้นต้องไม่ทำให้เกิดผลเสียแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

2) มีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงในการขอความยินยอม หมายถึง การประมวลผล ข้อมูลต้องเป็น ไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่แจ้งแก่เจ้าของข้อมูล ส่วนบุคคลเท่านั้น

3) แจ้งการประมวลผลข้อมูลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ทราบ หมายถึง เจ้าของข้อมูล ส่วนบุคคลต้องทราบแล้วว่าจะมีการประมวลผลนั้น ๆ ก่อนให้ความยินยอม

4) เจ้าของข้อมูลต้องแสดงความยินยอมอย่างไม่กำกวม หรือ เป็นการแสดงออกโดย ชัดเจน ต้องปราศจากความลังเลสงสัยในการตีความว่าเป็น การกระทำของเจ้าของข้อมูลหรือไม่ เช่น การกดอัปโหลดภาพบัตรประจำตัวประชาชน การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

5) หลักการออกแบบ (Privacy by Design) กฎหมาย GDPR กล่าวถึงหลักการ Privacy by Design คือ ฝ่ายผู้ควบคุมข้อมูลต้องคำนึงถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลตั้งแต่ ชั้น ออกแบบ คงไว้ตลอดกระบวนการที่ตามมา ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในบริบท ของการพัฒนา ระบบ ผลิตภัณฑ์ บริการ แผนธุรกิจ ฯลฯ โดยเรื่อง Privacy by Design นี้มีอยู่ในกระบวนการทาง วิศวกรรมบางสาขาและปฏิบัติกันมานานพอสมควรแล้ว แต่ไม่เคยมีการบัญญัติไว้เป็นกฎหมายแน่ ชัดมาก่อนจนกระทั่งกฎหมาย GDPR มีผลบังคับใช้ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีความคล้ายคลึงกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป GDPR (General Data Protection Regulation)

2.6 มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยก่อนมีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562

¹⁹ เติ้งอ่าง, น. 154.

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2517-2560)

จุดเริ่มต้นการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวพิจารณาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2517 เป็นต้นมา เริ่มจากรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนมากกว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมาและถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่เป็นแบบอย่างแก่รัฐธรรมนูญฉบับต่อๆมาจนกระทั่งประเทศไทยได้เริ่มระบุนำให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538²⁰ ตามมาตรา 47 ซึ่งบัญญัติว่า “ สิทธิของบุคคลในครอบครัว ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความ หรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใด ไปยังสาธารณะชนอันเป็นการกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ หรือชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน...”

ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2540 ก็ได้สืบทอดเจตนารมณ์ในการรับรองและให้ความคุ้มครองเรื่องของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ดังจะเห็นได้จากมาตรา 34 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2540 ที่บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน “ โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่างอย่างแท้จริงและบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญดังกล่าวก็จะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลค่อนข้างมากแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับอื่นๆ อีกทั้งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง การคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีสาระสำคัญดังนี้²¹ กล่าวคือ

1) การใช้สิทธิ เสรีภาพ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นสิทธิเสรีภาพที่ปลอดจากการแทรกแซงของรัฐ

2) มีสภาพบังคับเป็นการห้ามมิให้รัฐเข้าก้าวก่าย ครอบงำในสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว และ

²⁰ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538

²¹ สกอล อิศรประเสริฐ, *อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 6*, น. 34.

3) ข้อจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้เฉพาะในกรณีที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น

แล้วต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ก็ได้ถูกยกเลิกไป โดยประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 แทน ซึ่งหลักการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวยังคงหลักการเดิมเหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แต่ได้มีการเพิ่มเติมเรื่องการให้การคุ้มครองการแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลไว้ด้วยซึ่งมาตรา 35 ได้บัญญัติไว้ว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใด ไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์สาธารณะ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ “

ปัจจุบันภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลก็ยังคงได้รับการคุ้มครองไว้เป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนชาวไทย โดยยังคงหลักการสำคัญตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 รับรองไว้ แต่ได้บัญญัติให้มีความกระชับในทางด้อยค่ามากยิ่งขึ้น และระบุข้อยกเว้นให้อำนาจของกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะที่จะสามารถเข้าไปล่วงละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล ตามที่ปรากฏในมาตรา 32 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

(2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายที่นำมาปรับใช้กับการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล คือ กฎหมายลักษณะละเมิดและหลักสัญญา โดยการละเมิดเป็นความรับผิดชอบทางแพ่งซึ่งผู้ที่เข้าผูกพันต้องชดใช้ค่าเสียหาย แม้ผู้กระทำจะไม่ได้มีเจตนาจะเข้าผูกพันเหมือนกับการเข้าทำนิติกรรมก็ตาม แต่หากการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือสิทธิใดใดเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เช่นระบบคอมพิวเตอร์ใช้การไม่ได้ทำให้ข้อมูลเสียหาย โดยบทบัญญัติในเรื่องละเมิดที่

เกี่ยวข้องได้แก่มาตรา 420 มาตรา 422 มาตรา 423 และมาตรา 438²² แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจากบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวขอบเขตการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักกฎหมายละเมิดเป็นการให้ความคุ้มครองแก่อย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลในลักษณะกว้างกล่าวคือเป็นการให้ความคุ้มครองกับสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายไม่ว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ มาตรา 420 การให้ความคุ้มครองในลักษณะที่ความเสียหายนั้นเกิดจากการฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายอันมีที่ประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่นๆ มาตรา 422 การให้ความคุ้มครองแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจากการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริงมาตรา 423

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวไว้โดยตรงแต่ได้มีบทบัญญัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในมาตรา 18 ว่าด้วยสิทธิของบุคคลในอันที่จะใช้นามอันชอบวัตถุประสงค์ของกฎหมายคือต้องการคุ้มครองชื่อของบุคคลจากบุคคลอื่นที่ไม่มีสิทธิ์ที่จะใช้ชื่อหรืออาจใช้ได้โดยเกิดจากความยินยอมหรือเกิดจากสัญญา

(3) ประมวลกฎหมายอาญา ได้ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในหมวดที่ 2 ซึ่งกล่าวถึงความผิดฐานเปิดเผยความลับตามมาตรา 322 มาตรา 323 และมาตรา 324 แห่งประมวลกฎหมายอาญา²³ โดยทั้งนี้ตามมาตรา 323 และมาตรา 324 หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่ากฎหมายอาญาไม่ได้ให้ความคุ้มครองครอบคลุมไปถึงผู้กระทำความผิดที่อยู่นอกสาขาวิชาชีพที่บัญญัติไว้และนอกจากนี้กฎหมายยังมุ่งเน้นถึงข้อมูลที่เป็นความลับ ซึ่งหากข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะของข้อมูลไม่ถึงระดับที่จะเป็นความลับแต่มีความสำคัญมากเมื่อนำไปใช้ประกอบกับข้อมูลอื่นๆและเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ก็อาจมีความเสี่ยงที่จะถูกตีความได้ว่าไม่เป็นการเปิดเผยความลับตามกฎหมายดังกล่าวได้

(4) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บัญญัติขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆของราชการเพื่อที่ประชาชนจะได้สามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริงซึ่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หมวด 3 ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางที่ให้หน่วยงานต่างๆของรัฐจะต้องถือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บ การรวบรวม และการนำไปใช้ซึ่ง

²² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

²³ ประมวลกฎหมายอาญา

ข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานที่สำคัญซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องถือปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามหลักปฏิบัติทางสากลเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์การจัดเก็บที่ชัดเจนตามมาตรา 23 (5) วรรคสอง การจัดให้มีระบบหรือจัดเก็บเท่าที่จำเป็น รวมทั้งยกเลิกระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็นตามมาตรา 23(1) ข้อมูลข่าวสารของส่วนบุคคลที่จัดเก็บจะต้องตรวจแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอตามมาตรา 23 (4) การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้หรือไปเปิดเผยจะต้องอยู่ในกรอบวัตถุประสงค์และตามที่กฎหมายกำหนด มิฉะนั้นจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนตามมาตรา 24 จะต้องมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมตามมาตรา 23 (5) และการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับระบบข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานของตน เช่น ประเภทของบุคคลและของระบบข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บ ลักษณะของการใช้ข้อมูล วิธีการขอตรวจดู วิธีการขอแก้ไขและแหล่งที่มาของข้อมูลตามมาตรา 23(3)

โดยหลักการของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนั้นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารราชการเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้โดยอยู่ภายใต้ข้อยกเว้นสำหรับข้อมูลบางประเภทที่ไม่ต้องเปิดเผยหรืออยู่ในดุลพินิจของหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน โดยได้บัญญัติข้อยกเว้นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ในมาตรา 15 คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ นอกจากนี้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการยังได้กำหนดหมวด 3 ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้เป็นการเฉพาะ โดยได้กำหนดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม การตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอ การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเป็นต้น ดังนั้นขอบเขตในการให้ความคุ้มครองของกฎหมายฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของราชการเท่านั้นจึงไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรหรือหน่วยงานเอกชนด้วย

2.7 หลักนิติธรรม (The Rule of Law)²⁴

²⁴ ธาณี วรภัทร์, หลักนิติธรรมกับการใช้มาตรการบังคับทางอาญา เอกสารวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2556), น. 2.

หลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 แสดงไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 3 ดังนี้

“มาตรา 3 อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้น ทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม”

มาตรานี้เป็นการแสดงเจตนารมณ์กำหนดที่มาของอำนาจอธิปไตย และหลักการแบ่งแยกอำนาจ ทั้งนี้การใช้อำนาจต้องสอดคล้องกับหลักนิติธรรม เพื่อให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม (The Rule of Law) การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ ต้องอยู่บนพื้นฐานของ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีความเป็นธรรม สามารถอธิบายและให้เหตุผลได้ และ จะใช้อำนาจรัฐโดยปราศจากบทบัญญัติของกฎหมายรับรองนั้นไม่ได้

โดยที่หลักนิติธรรม (The Rule of Law) มาจากหลักกฎหมายของกลุ่มประเทศคอมมอนลอว์ (Common Law) เป็นหลักที่จำกัดการใช้อำนาจของผู้ปกครองไม่ให้เกินขอบเขต โดยต้องปกครองภายใต้กฎหมายหลักนิติรัฐ (Rechtsstaat/Legal State) มีความหมายกว้างครอบคลุมมากกว่าหลักนิติธรรมซึ่งหมายถึง

- (1) หลักการแบ่งแยกอำนาจ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจรัฐ
- (2) หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยบทบัญญัติของกฎหมาย
- (3) หลักความชอบด้วยกฎหมายขององค์กรตุลาการและองค์กรฝ่ายปกครองในการดำเนินการอย่างหนึ่ง อย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด
- (4) หลักความชอบด้วยกฎหมาย ในเนื้อหาของกฎหมายนั้นจะต้องมีความชอบในเนื้อหาที่มีหลักประกัน ความเป็นธรรมแก่ประชาชน
- (5) หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลักการไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ซึ่งเป็นหลักในทางกฎหมายอาญา (Nullum crimen nulla poena sine lege)
- (6) หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หลักนิติธรรมกับหลักนิติรัฐมีความคล้ายคลึงกัน 2 ประการ คือ²⁵

1) ถ้าไม่มีกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไม่มีอำนาจกระทำการใดๆ ทั้งสิ้น เพราะถ้าดำเนินการไปแล้วอาจกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

²⁵ เติ้งฮ้าง.

2) หลักที่ว่าเมื่อกฎหมายกำหนดขอบเขตไว้เช่นใด ฝ่ายปกครองก็ใช้กฎหมายไปตามขอบเขตนั้น จะใช้อำนาจเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ได้

“หลักนิติรัฐ” หรือ “หลักนิติธรรม” ในความหมายที่ว่า รัฐบาลหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลจะกระทำการใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเอกชนคนใดคนหนึ่งได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ และเฉพาะแต่ภายในขอบเขตที่กฎหมาย กำหนดไว้เท่านั้น แสดงให้เห็นว่ากฎหมายเป็นทั้ง “แหล่งที่มา” (Source) และข้อจำกัด (Limitation) ของอำนาจ การกระทำการต่างๆ ขององค์กรของรัฐฝ่ายบริหาร กฎหมายมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท แต่ละประเภทก็ยังมีหลายรูปแบบ ปัญหาที่จะต้องพิจารณากันต่อไปจึงมีว่า กฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายบริหารกระทำการ หมายถึง กฎหมายรูปแบบใดบ้าง และกฎหมายที่จำกัดอำนาจกระทำการของฝ่ายบริหารได้แก่กฎหมายรูปแบบใด

กฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายบริหารกระทำการต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของราษฎร โดยปรกติแล้วจะได้แก่ พระราชบัญญัติและพระราชกำหนด เป็นการตีความตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Powers) และหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยทางผู้แทน (Representative Democracy) อันเป็นหลักการที่เป็นรากฐานของรัฐธรรมนูญเสรีประชาธิปไตย

กล่าวโดยสรุปรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีหลักการพื้นฐาน คือหลักนิติธรรม กล่าวคือ ใช้กฎหมายเป็นหลักสำคัญในการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจรัฐ คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

2.8 มาตรการบังคับทางอาญา

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร ได้ให้ความหมายของคำว่า “มาตรการบังคับทางอาญา” (Kriminalsanktion/criminal sanction) ในที่นี้หมายถึงความถึงมาตรการบังคับต่างๆ ในกฎหมายอาญาที่จะใช้กับ ผู้กระทำความผิด อันได้แก่ โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย และมาตรการบังคับทางอาญาอื่น²⁶

มาตรการบังคับทางอาญาอื่น ในกฎหมายอาญาไทย เช่น การยึดและทำลายวัตถุหรือ ส่วนของวัตถุที่มี ข้อความหมิ่นประมาท การโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา

²⁶ ธาณี วรภัทร์, หลักกฎหมายมาตรการบังคับทางอาญา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557), น. 21.

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้อธิบายเรื่องเกี่ยวกับมาตรการบังคับทางอาญานี้ไว้ว่า “การป้องกันทั่วไป” (Generalprävention/general prevention) เป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ประการหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในทางกฎหมายอาญา กล่าวคือ เป็นการใช้โทษเพื่อการข่มขู่ผู้อื่นมิให้กระทำความผิดในทำนองเดียวกันนั้น หรือเพื่อให้เป็นแบบอย่างซึ่งบังคับจิตใจบุคคลทั่วไปที่คิดกระทำความผิดอย่างเดียวกันให้งดเว้นความผิดนั้นๆ เสีย

“การป้องกันพิเศษ” (Spezialprävention/special prevention) ก็เป็นวัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งของ กฎหมายอาญาที่จะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดนั้นกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันนั้นซ้ำอีกทั้งนี้โดยการลงโทษผู้นั้นหรือโดยการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้น

2.9 แนวคิดทฤษฎีการลงโทษ การกำหนดโทษทางอาญา

2.9.1 ความหมายของโทษ

“โทษ” คือ เครื่องมือทางกฎหมาย เป็นวิธีการที่มนุษย์สร้างขึ้นมาใช้กับมนุษย์ด้วยกันที่ฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิดต่อระเบียบสังคม ที่มีฐานะเป็นกฎหมายอาญา อันเป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อคุณธรรมทางกฎหมายของบุคคล หรือคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวมมีผลตอบสนองต่อเหยื่อผู้ได้รับความเสียหาย คนในสังคม และรัฐ เพื่อให้มีผลในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการดำรงชีวิตที่ปกติในสังคม ดังนี้ โทษจึงต้องสร้างความเกรงกลัวและก่อผลร้ายที่ผู้กระทำได้รับเนื่องจากผลร้ายที่เขาได้ก่อให้เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นไปในทางทรัพย์สิน เสรีภาพ ชีวิตร่างกาย เป็นต้น เช่นนี้การใช้ “โทษ” จึงต้องตอบสนองทางสังคม ว่า โทษจะนำมาใช้กับบุคคลเมื่อมีการกระทำตามผิดกฎหมาย โดยจะต้องถูกกำหนดและใช้โดยผู้มีอำนาจ ที่แสดง ถึงการดำเนินผู้กระทำผิด โทษถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจในการลงโทษ และทำให้ผู้ได้รับโทษได้รับผลร้ายในทางกฎหมายอาญา นั้น เนื้อความของกฎหมายจะกำหนดว่าอะไรบ้างเป็นโทษ ซึ่งนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติแล้วก็จะไม่ใช่โทษ และรัฐเท่านั้นที่จะเป็นผู้ลงโทษตามกฎหมาย ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามวิธีที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย²⁷ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย มาตรา 2 ความว่า

“มาตรา 2 บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ใน กฎหมาย” เช่นเดียวกับในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่ว่าอำนาจตามกฎหมายที่ทำให้รัฐสามารถที่จะลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดได้นั้น เริ่มมาจากประมวล

²⁷ ธาณี วรภัทร์, อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 22, น. 22.

กฎหมายอาญา มาตรา 1 บทบัญญัตินี้ คือหลัก “ไม่มี ความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (nullum crimen, nulla poena sine lege) หรือหลักนี้ในทาง วิชาการเรียกว่า “หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” อันเป็น “หลักประกันในกฎหมายอาญา” และเป็น “หลักกฎหมายในรัฐธรรมนูญ”

2.9.2 ลักษณะของโทษทางอาญา

ลักษณะของโทษในทางอาญานั้นจะต้องมีขอบเขตที่ชัดเจนพอสมควร มิฉะนั้นแล้วอาจมีช่องทางให้ผู้นำเอาโทษที่มีลักษณะทางอาญาไปบัญญัติโดยเรียกเป็นอย่างอื่น ทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนถูกลิดรอนไปได้โดยง่ายเพราะการลงโทษมีหลายประเภทซึ่งอาจไม่ใช่การลงโทษทางอาญาก็ได้

โทษในความหมายทั่วไปมีผู้วางลักษณะของโทษอาญาไว้ดังนี้²⁸

(1) โทษจะลงแก่ผู้กระทำเนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมาย กล่าวคือจะต้องมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและมีโทษสำหรับความผิดนั้น เช่น ถ้าเขาได้รับการกักกัน โดยไม่ได้กระทำความผิด หรือถูกควบคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลเพื่อป้องกันโรคติดต่อ ดังนี้ไม่ใช่การลงโทษ เป็นต้น

(2) โทษจะต้องเป็นไปโดยเสมอภาค จะมีขึ้นเพื่อลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะไม่ได้

(3) โทษจะต้องบังคับใช้โดยรัฐ กล่าวคือจะต้องมีกระบวนการตามที่กฎหมายกำหนด บุคคลอื่นใดจะลงโทษกันเอง เช่น พ่อแม่ตีลูก หรือยอมให้เพื่อนลงโทษเพราะตนไปกระทำความผิด ดังนี้ ไม่ใช่โทษ

(4) โทษนั้นจะต้องเป็นผลร้าย (Pain) แก่ผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการจำกัดเสรีภาพทางร่างกาย หรือถูกปรับ หรือริบทรัพย์สินก็ตาม ถ้าไม่ใช่ผลร้าย เช่น ให้นำตัวไปไว้ในสถานพยาบาลเพื่อรับการบำบัดรักษาและโดยห้ามออกมาก่อนเวลาที่กำหนด ดังนี้ไม่เป็นการควบคุมที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกควบคุม

(5) ผลร้ายนั้นเป็นไปเพื่อดำเนินการกระทำ (Disapproved) ของผู้กระทำ ดังนั้นการเอาผู้ป่วยโรคติดต่อมาควบคุมไว้ เพื่อมิให้โรคดังกล่าวระบาดจึงไม่ใช่โทษเพราะ ไม่ได้มีความประสงค์ที่จะดำเนินผู้กระทำ

ดังนั้นจึงควรพิจารณาลักษณะของโทษอาญาให้เข้าใจมิฉะนั้นหากฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารในกรณีที่กฎหมายให้อำนาจทำได้ ออกกฎหมายมาโดยเฉพาะ ไม่เรียกว่าเป็นโทษแต่ใช้ชื่ออย่างอื่นเช่นวิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือสงเคราะห์ให้อยู่ในสถานฝึกอบรมดังนี้ ไม่ได้หมายความว่า

²⁸ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 16 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2558), น. 212.

ว่าวิธีการเช่นนั้นจะไม่ใช้โทษ ต้องดูลักษณะที่แท้จริงของวิธีการนั้นและความประสงค์ที่จะนำวิธีการนั้นมาใช้เป็นการลงโทษหรือไม่ เพราะถ้าจะว่าไปแล้วโทษจำคุกหรือกักขังย่อมจำกัดเสรีภาพของบุคคลเข้ากับวิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภทกักกัน

2.9.3 ความประสงค์ของการลงโทษ

หลักสำคัญคือเพื่อแก้แค้น แก้ไขและการข่มขู่ แยกรายละเอียดได้ดังนี้²⁹

(1) เพื่อทดแทนให้สาสมกับความผิด (Retribution) โดยถือว่าเป็นการชดเชยความผิดอย่างหนึ่ง ความประสงค์นี้มีแนวคิดมาจากการที่เชื่อว่าบุคคลทั่วไปมีเจตจำนงอิสระ (Free will) ในการตัดสินใจกระทำการใดๆ ดังนั้น จึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำนั้นๆ ของตน เมื่อทำผิดแล้วก็ต้องรับโทษให้สาสมแก่ความผิด ดังนั้น ถ้าถือความคิดนี้อย่างเคร่งครัดแล้ว การลงโทษด้วยความประสงค์นี้จึงไม่พิจารณาว่าจะมีประโยชน์ในอนาคตไม่ว่าจะเป็นของส่วนรวมหรือส่วนตัวของผู้กระทำอย่างไรหรือไม่ และหากจะเกิดประโยชน์ดังกล่าวขึ้นจริง ก็เป็นเพียงผลพลอยได้จากการลงโทษเท่านั้น และถ้าจะไม่เกิดประโยชน์ใดๆ เลย ก็ไม่เป็นปัญหาเพราะผู้กระทำได้รับโทษอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของตนแล้ว ซึ่งเป็นความประสงค์โดยตรงของการแก้แค้นทดแทนความผิดเพื่อรักษาความยุติธรรมเอาไว้ และแม้ว่าเกิดกรณีที่ชุมชนบนเกาะเกาะหนึ่งกำลังจะสลายตัวแยกย้ายกันออกไปจากเกาะทั้งหมด ถ้ายังมีนักโทษที่จะต้องถูกประหารชีวิตอยู่บนเกาะคนหนึ่ง ซึ่งเห็นได้ว่าเขาจะไม่เป็นอันตรายต่อชาวเกาะนั้นแต่อย่างใดแล้ว เพราะไม่มีใครอยู่กับเขา ก็จะต้องดำเนินการประหารชีวิตนักโทษนั้นเสียก่อนที่จะชาวเกาะจะอพยพจากเกาะนั้นไป ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรม มิฉะนั้นก็เท่ากับว่าความผิดที่นักโทษนั้นกระทำยังไม่ได้รับการตอบแทนให้สาสมแนวคิดนี้จึงไม่ยอมให้มีเหตุผลโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่ผู้กระทำอ่อนอายุหรือวิกลจริต ซึ่งแสดงว่าไม่มีเจตจำนงอิสระอย่างเต็มที่ และไม่ลงโทษการกระทำที่ขาดเจตนา เพราะการกระทำดังกล่าวไม่มีการกำหนดเจตจำนง (Will)

(2) เพื่อป้องกันความผิด (Deterrence) โทษอาญามีขึ้นเพื่อป้องกันหรือห้ามปรามมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยหวังว่าโทษจะมีผลต่อบุคคลทั่วไปไม่ให้เอาเยี่ยงอย่าง อันเป็นการมองผลเพื่อป้องกันทั่วไป แต่มีผลต่อผู้กระทำความผิดให้หวาดกลัวไม่กล้ากระทำความผิดอีกและกลับตนเป็นคนดี อันเป็นการป้องกันเฉพาะ ความคิดนี้มาจากแนวคิดของพวกอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ซึ่งตามความคิดนี้อาจต้องลงโทษอย่างรุนแรงเพื่อให้คนทั่วไปเกรงกลัว จึงอาจเป็นการไม่ยุติธรรมแก่ผู้รับโทษ การนำเอาความคิดนี้มาใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่างประกอบด้วยกัน เช่น ความแตกต่างในลักษณะของความผิด โอกาสที่จะก่อให้เกิดการกระทำความผิด การบังคับ

²⁹ เติ้งฮ้าง, น. 213.

ใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคทั่วหน้า เป็นต้น อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันว่าถึงแม้จะมีข้อบกพร่องต่างๆอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าความคิดนี้จะไม่ได้อะไรเลยเพียงแต่ให้มีการปรับปรุงปัจจัยและเงื่อนไขต่างๆที่บกพร่องให้ดียิ่งขึ้น³⁰

(3) เพื่อตัดนิสัยผู้กระทำความผิด (Reformation) การลงโทษทางอาญาแก่บุคคล (นอกจากโทษประหารชีวิตแล้ว) เป็นไปได้ว่าวันหนึ่งผู้รับโทษจะต้องผ่านและพ้นโทษนั้น ไม่ว่าจะ เป็นโทษจำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สิน ดังนี้ จึงเป็นการดีที่จะใช้การลงโทษดังกล่าวแก้ไขปรับปรุงตัวผู้กระทำความผิดไปด้วยในตัวเพราะการกระทำความผิดของบุคคลอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น อุปนิสัยใจคอของผู้กระทำความผิดประกอบกับพฤติการณ์ภายนอกแวดล้อม การศึกษาอบรม โอกาสในการกระทำความผิด เป็นต้น ดังนั้น การปรับปรุงแก้ไขบุคคลให้กลับตนเป็นคนดีได้เมื่อพ้นโทษแล้ว จึงเป็นการดีที่สุด และจากการที่ผู้กระทำความผิดแต่ละคนมีปัญหาไม่เหมือนกันจึงควรหาวิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเขา ในกรณีต้องโทษจำคุก การใช้แนวความคิดนี้จะต้องพยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกในระยะเวลาสั้น และจะต้องไม่พิจารณาว่าเป็นการลงโทษเพื่อป้องกันทั่วไป ตลอดจนไม่มองถึงความเสียหายที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้นด้วย ดังนั้นจึงมีจุดบกพร่องอยู่ที่ว่า ถ้าคำนึงถึงแต่การแก้ไขตัวผู้กระทำความผิดแต่อย่างเดียวจะทำให้ละเลยผู้เสียหายยิ่งกลับกลายเป็นความยุติธรรมอย่างยิ่ง เช่น ก. ทำร้าย ข. จนพิการ ก. ถูกลงโทษนิดหน่อยแล้วสามารถกลับตนเป็นคนดีได้ออกมาประกอบอาชีพการงานเจริญก้าวหน้า ในขณะที่ ข. ต้องพิการถูกออกจากงาน ชีวิตตกต่ำลงโดยไม่มีทางชดเชยใดๆ

(4) เพื่อตัดผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคม (Incapacitation) เป็นวิธีป้องกันสังคมจากผู้กระทำความผิดโดยแยกผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคม อาจเป็นการชั่วคราว เช่น จำคุก กักขัง หรือเป็นการถาวรได้แก่โทษประหารชีวิต เพื่อมิให้มีโอกาสกลับมากระทำความผิดอีก

(5) เพื่อสร้างจิตสำนึก (Consciousness) การลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้งผู้กระทำความผิดนี้อาจเป็นการสร้างจิตสำนึกในบุคคลทั่วไปให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยมีการลงโทษการเตือนจิตสำนึกของบุคคลทั่วไป เพื่อมิให้มีการละเมิดกฎหมาย เพราะโทษจะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าการทำอย่างใดถูกและอย่างใดผิด เป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันตนเอง

2.9.4 ประเภทของโทษ

โทษในระบบกฎหมายอาญาในปัจจุบันโทษหลักๆในระบบกฎหมายอาญาของไทยเราคือโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 ซึ่งบัญญัติว่า³¹

³⁰ เฟิงฮ้าง.

³¹ คณิศ ฌ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน,

มาตรา 18 โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) ริบทรัพย์สิน

โทษตามมาตรา 18 ที่เป็น “โทษหลัก” (Hauptstrafe) คือโทษประหารชีวิต โทษจำคุก และโทษปรับ ส่วนโทษคนอื่นๆ นั้นเป็น “โทษข้างเคียง” (Nebenstrafe) ความแตกต่างระหว่าง “โทษหลัก” (Hauptstrafe) กับ “โทษข้างเคียง” (Nebenstrafe) อยู่ที่ว่า “โทษหลัก” (Hauptstrafe) เป็นโทษที่ใช้ลงได้โดยตัวเอง แต่การลง “โทษข้างเคียง” (Nebenstrafe) จะกระทำได้อต่อเมื่อได้มีการพิพากษาลง “โทษหลัก” (Hauptstrafe) แล้ว หรือมิฉะนั้นการลง “โทษข้างเคียง” (Nebenstrafe) จะกระทำได้อเมื่อกรณีมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ “โทษหลัก”(Hauptstrafe)แม้ว่ากฎหมายจะระบุโทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ 5 สถานแต่แท้จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่าโทษตามกฎหมายมี 6 สถาน กล่าวคือโทษ”จำคุก” ตามมาตรา 18(2) นั้น แยกออกได้เป็น “จำคุกตลอดชีวิต” และ “จำคุกมีกำหนดเวลา” โทษ “จำคุกตลอดชีวิต” โทษ “จำคุกมีกำหนดเวลา” และโทษ ”กักขัง”ต่างเป็นโทษจำกัดเสรีภาพในร่างกาย

โทษจำกัดเสรีภาพในระบบกฎหมายของไทยเราในปัจจุบันมีสองอย่างคือโทษจำคุก และโทษกักขัง ในประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี้ก่อนปีค.ศ. 1975 มีโทษจำกัดเสรีภาพถึง 4 อย่างคือ Zuchthause, Einschliessung, Gefangnis และ Haft ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าโทษจำกัดเสรีภาพไปผูกโยงกับความคิดเกี่ยวกับความร้ายแรงของเรือนจำ กล่าวคือเรือนจำที่เรียกว่า Zuchthause เป็นเรือนจำที่มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เข้มงวดที่สุดและลดหลั่นความเข้มงวดลงไปตามลำดับ โทษจำกัดเสรีภาพที่เรียกว่า Haft อาจเทียบได้กับ ”โทษกักขัง”ในระบบกฎหมายของไทยเรา

ต่อมาในปีค.ศ. 1975(พ.ศ.2518) ไม่มีการปฏิรูปโทษจำกัดเสรีภาพให้เหลือเพียงอย่างเดียวและเรียกว่า “Freiheitsstrafe” ซึ่งอาจเทียบได้กับ”โทษจำคุก”ของไทยเรา กรณีจึงทำให้กฎหมายอาญามีความเป็นเสรีนิยมมากกว่าเดิม และหลังจากนั้นก็ได้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษใหม่ กฎหมายนี้เรียกว่า...มาตรการบังคับโทษทางอาญา ผู้วิจัยจะพิจารณาโทษทางอาญาที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและพระราชบัญญัติประกันสังคมเท่านั้น ได้แก่โทษจำคุกและโทษปรับ ดังนี้

- (1) โทษจำคุก

โทษจำคุกเป็นโทษตัดเสรีภาพของผู้กระทำความผิดให้อยู่ในที่จำกัดเพื่อมิให้ผู้ผู้นั้นออกไปกระทำความผิดอีกหรือเป็นการกักขังผู้นั้นออกจากสังคมชั่วคราวเพื่อลงโทษและปรับปรุงแก้ไขผู้นั้น โทษจำคุกจัดว่าเป็นวิธีการลงโทษที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการตอบสนองนโยบายการลงโทษการจำคุกจะทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกหวาดกลัวเพราะถูกจำกัดเสรีภาพต้องจากบ้านเรือนและครอบครัวมาตลอดจนการถูกจำคุกจะทำให้เจ้าพนักงานมีเวลาและโอกาสฝึกอบรมอาชีพ ควบคุมความประพฤติของผู้ต้องโทษเพื่อให้สามารถกลับตนเป็นคนดี มีอาชีพเมื่อพ้นโทษออกมาแล้วโทษจำคุกแยกออกได้เป็น 2 ประเภทคือจำคุกตลอดชีวิตและจำคุกมีกำหนดเวลา³²

การคำนวณระยะเวลาการจำคุกเป็นไปตามมาตรา 21 ที่บัญญัติว่า “ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก ให้นับวันเริ่มจำคุกรวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ถ้าระยะเวลาที่คำนวณนั้นกำหนดเป็นเดือนให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปีให้คำนวณตามปีปฏิทินในราชการ

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ”

ตัวอย่าง

เช่น ถ้าศาลจำคุก 6 เดือน เท่ากับจำคุกจำเลย 180 วัน โดยเริ่มนับวันเริ่มจำคุกเป็น 1 วันด้วย หรือถ้าระยะเวลาจำคุกกำหนดเป็นปีเช่น จำคุก 2 ปี เริ่มจำคุกวันที่ 5 กรกฎาคม 2537 จะครบกำหนด 2 ปี ในวันที่ 4 กรกฎาคม 2539 เมื่อครบกำหนดแล้วกฎหมายให้ปล่อยตัวในวันที่ถัดจากวันครบกำหนด ดังนั้นจึงให้ปล่อยตัวไปในวันที่ 5 กรกฎาคม 2539 เป็นต้น

มาตรา 22 บัญญัติว่า “โทษจำคุกให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษาแต่ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คำพิพากษากล่าวไว้เป็นอย่างอื่น โทษจำคุกตามคำพิพากษาเมื่อรวมจำนวนวันที่ถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาในคดีเรื่องนั้นเข้าด้วยแล้วต้องไม่เกินอัตราโทษขั้นสูงของกฎหมายที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ได้กระทำลงนั้น ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนบทบัญญัติในมาตรา 91 “

การเพิ่มโทษจำคุกเป็นไปตามมาตรา 22 สรุปเป็นหลักได้ว่า

1) โทษจำคุกเริ่มตั้งแต่วันที่มิคำพิพากษา

³² ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, *อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 26*, น. 219.

2) ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังไม่ว่าจะโดยพนักงานสอบสวนหรือศาล ก่อนศาลพิพากษาออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่นในกรณีที่ศาลจะให้เริ่มนับโทษเป็นอย่างอื่น ถ้าไม่หักวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาตามคำพิพากษา ระยะเวลาทั้งหมดจะต้องไม่เกินอัตราโทษขั้นสูงที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดนั้น แต่ไม่เป็นการกระทบกระเทือนมาตรา 91 (กล่าวคือถ้าเป็นการเรียงกระทงลงโทษก็ใช้มาตรา 91 ได้)

อนึ่ง กรณีที่กฎหมายลงโทษทั้งจำคุกและปรับมาตรา 20 บัญญัติไว้ว่า “บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับด้วยนั้นถ้าศาลเห็นสมควรจะลงโทษแต่จำคุกก็ได้” ดังนั้นหากมีการกระทำความผิดตามกฎหมายทั้งจำคุกหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับเมื่อศาลลงโทษจำคุกแล้วแม้มีโทษปรับด้วยศาลอาจจำคุกอย่างเดียวไม่ปรับแต่ศาลจะลงโทษปรับอย่างเดียวโดยไม่จำคุกไม่ได้ หากศาลจะยกโทษจำคุกให้ปรับอย่างเดียวต้องพิจารณาตามมาตรา 55 มิใช่มาตรานี้ตลอดจนการที่ศาลรอกการลงโทษจำคุกไว้ถือว่าศาลได้ลงโทษจำคุกตามมาตรา 20 นี้แล้วศาลลงโทษจำคุกสถานเดียวโดยไม่ลงโทษปรับก็ได้

(2) โทษปรับ

“โทษปรับ” เป็น “โทษหลัก” (Hauptstrafe) สถานหนึ่ง³³

“ตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นโทษปรับเป็นจำนวนเงินจำนวนใดจำนวนหนึ่งโทษปรับในลักษณะนี้เป็นโทษปรับดั้งเดิมของกฎหมายอาญาของทุกประเทศ

เนื่องจากบุคคลมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน โทษปรับเป็นจำนวนเงินจึงกระทบต่อบุคคลไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ เงินจำนวนหนึ่งอาจกระทบต่อบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่อาจไม่กระทบต่อบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จากข้อบกพร่องของโทษปรับเป็นจำนวนเงินดังกล่าว นักนิติศาสตร์สแกนดิเนเวียจึงได้เสนอโทษปรับลักษณะใหม่ที่เรียกว่า Day-fine ขึ้นมาใช้แทน³⁴

โทษปรับ อาจเรียกว่า “โทษปรับที่กำหนดวันกักขังและกำหนดค่าปรับ” โทษปรับดังกล่าวนี้ไม่ใช่โทษปรับรายวัน แต่เป็นการกำหนดค่าปรับโดยคำนวณจากรายได้ของผู้กระทำความผิดและกำหนดวันที่จะต้องถูกกักขังหากไม่ชำระค่าปรับ

ตัวอย่าง

1) นายหนึ่งกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งมีรายได้วันละ 100 บาทหากศาลจะปรับ 10 วัน กรณีก็จะเห็นว่าปรับ 10 วันวันละ 100 บาทดังนั้นนายหนึ่งจะต้องชำระค่าปรับ 1000 บาทแต่หากในหนึ่งไม่ชำระจะต้องถูกกักขัง 10 วัน

³³ คณิต ฒ นคร, *อ้าวแล้ว เจริงอรรถที่* 29, น. 453.

³⁴ เท็งอ้าว.

2) นายสองกระทำความผิดฐานเดียวกันในหนึ่ง แต่นายสองมีรายได้อันละ 10,000 บาท หากศาลจะปรับนายสองเท่ากับนายหนึ่ง ก็จะเป็นว่าปรับ 10 วันอันละ 10,000 บาทดังนี้ นายสองต้องชำระค่าปรับ 100,000 บาท แต่หากนายสองไม่ชำระค่าปรับจะต้องถูกกักขัง 10 วันเท่ากับนายหนึ่ง “โทษปรับที่กำหนดวันกักขังและกำหนดค่าปรับ” หรือ Day-fine ซึ่งเป็น โทษปรับที่มีผลต่อบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันที่เหมือนกัน และโทษปรับดังกล่าวนี้ในปัจจุบันได้รับความนิยมนำมาใช้

ในระบบกฎหมายของไทยเรานอกจากโทษปรับเป็นจำนวนเงินจำนวนใดจำนวนหนึ่งดังกล่าวมาแล้ว ยังมีการปรับรายวันเช่นการปรับตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและการปรับจากคำใดเช่นโทษปรับตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ในเรื่องโทษปรับนี้เป็นการลงโทษที่กฎหมายเห็นว่าการชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดก็เป็นการเหมาะสมกับความผิดแล้ว และพอที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดสำนึกตน แต่ศาลก็อาจลงโทษทั้งจำคุกและปรับด้วยก็ได้ ถ้าปรับก็เป็นส่วนหนึ่งของการชดใช้ความผิดด้วย ดังนั้นมาตรา 28 จึงบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดต้องโทษปรับ ผู้นั้นจะต้องชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล”

อย่างไรก็ตามโทษปรับก็เป็นการลงโทษทางทรัพย์สิน จึงอาจมีกรณีที่ต้องโทษปรับพยายามหลีกเลี่ยงการชำระค่าปรับ ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดวิธีบังคับไว้ในมาตรา 29 ว่า “ผู้ใดต้องโทษปรับตัวและไม่ชำระค่าปรับภายใน 30 วันนับแต่วันที่ศาลพิพากษาว่าผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้

ความในวรรคสองของมาตรา 24 มิให้นำมาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ”

มาตรา 29 นี้ได้กำหนดวิธีการสำหรับผู้ไม่ชำระค่าปรับคือ

(1) ศาลจะสั่งให้ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ

(2) ศาลสั่งให้กักขังแทนค่าปรับ และจะต้องกักขัง ณ ที่ที่กำหนดไว้เท่านั้นเพราะมาตรา

29 วรรคสองมิให้นำเอามาตรา 24 วรรคสองมาใช้

เมื่อศาลลงโทษปรับจำเลย จำเลยชำระค่าปรับบางส่วนแล้ว จำเลยขอให้ศาลสั่งคืนค่าปรับโดยจำเลยขอถูกกักขังแทนค่าปรับ ดังนี้ ศาลสั่งคืนค่าปรับให้จำเลยไม่ได้ เพราะการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับก็ดี การกักขังแทนค่าปรับก็ดีเป็นวิธีการชดใช้ค่าปรับที่ยังไม่ชำระเท่านั้นจึงไม่มีเหตุผลที่จะคืนค่าปรับ

ในการกักขังแทนค่าปรับนี้มาตรา 30 บัญญัติว่า “ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระทำความผิดเดียวหรือหลายกระทำความผิดห้ามกักขังเกิน

กำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทขึ้นไปศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีก็ได้

ในการคำนวณระยะเวลานั้น ให้นับวันเริ่มกับปรับรวมเข้าด้วยและให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้นออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เว้นแต่ผู้ต้องหาต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกและปรับในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขัง ออกจากเวลาจำคุกตามมาตรา 22 ก็ให้หักออกเสียก่อนเหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ

เมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้วให้ปล่อยตัวไปทันที

2.10 การประกันสังคม³⁵

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในยุคกลางศตวรรษที่ 18 ได้เผชิญกับภาวะวิกฤตของสังคมและความตกต่ำทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ประชากรในขณะนั้นได้แปรสภาพเป็นขอทาน คนอนาถา คนว่างงาน อีกทั้งยังเต็มไปด้วยอาชญากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม กลุ่มผู้ใช้แรงงานยิ่งถูกกดขี่ มีชั่วโมงการทำงานเพิ่มขึ้นเพื่อแลกกับค่าจ้างที่นายจ้างจ่ายให้เพียงเล็กน้อย ขณะเดียวกันแรงงานเด็กและสตรีกลับเป็นที่ต้องการของนายจ้างจำนวนมาก เนื่องจากค่าแรงถูก สวัสดิการต่างๆของผู้ใช้แรงงาน เช่น กรณีการเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ว่างงาน ก็ไม่มี หรือแม้แต่ในยามชราก็จะไม่ได้รับความช่วยเหลือใดๆ นอกจากอาศัยคนรู้จัก บรรดาญาติ พี่น้อง หรือเพื่อน รวมถึงองค์กรการกุศลต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน แม้รัฐบาลจะพยายามแก้ไขปัญหาแต่ปัญหาที่ยังทวีความรุนแรงขึ้น จากปัญหาดังกล่าว จึงเป็นที่มาของความพยายามที่จะให้มีการประกันสังคมขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อปี พ.ศ. 2424 มีการจ่ายเงินสมทบสำหรับการเจ็บป่วย ทูพพลภาพ และการได้รับบำนาญ โดยใช้วิธีหักเงินสมทบจากค่าจ้างสุทธิ แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบประกันสังคมในประเทศไทย ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีนโยบายที่จะให้ประชาชนมีหลักประกันที่มั่นคงทางสังคม สำนักงานประกันสังคมเป็นหน่วยงานราชการ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2533 ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มีภารกิจหลักตามกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงาน

³⁵ อิศรา เรื่องสรียานนท์, “ปัญหาการบังคับใช้โทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2553,” (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2560), น. 10-11.

ประกันสังคมกระทรวง แรงงาน พ.ศ. 2559 คือ การบริหารกองทุนประกันสังคม ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 และการบริหารกองทุนเงินทดแทน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติเงินทดแทน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังต่อไปนี้³⁶

1. ปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตาม เป้าหมายแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ ของกระทรวง

2. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. บริหารกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน

4. คุ้มครองดูแลผู้ประกันตนและลูกจ้างให้ได้รับสิทธิ และประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด

5. พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ และวิธีการด้าน การประกันสังคมและเงินทดแทน รวมทั้งประสานแผนการปฏิบัติงานของสำนักงาน

6. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ สำนักงานหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ดังนั้น ภารกิจในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมายประกันสังคมก็คือ ให้ความคุ้มครองและหลักประกันแก่ลูกจ้างผู้ประกันตนที่ประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตายอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน รวมทั้งการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน ตามกฎหมายประกันสังคม รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บเงินสมทบ รวมถึงการตรวจสอบและดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายประกันสังคม

2.10.1 ความหมายของการประกันสังคม

อัมพร จุณณานนท์ ได้กล่าวถึงการประกันสังคมว่า เป็นระบบที่ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการขจัดความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการออกค่าใช้จ่าย เป็นการ

³⁶ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน, “รายงานประจำปี 2563,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2565, จาก https://www.sso.go.th/wpr/assets/upload/files_storage/sso_th/b5ccdc72a0f03b95b8e3ac1df3f80025.pdf

ช่วยเหลือผู้ที่สามารถจะช่วยกันเองได้ ระหว่างผู้แข็งแรง หรือมีฐานะดีกว่า และผู้อ่อนแอหรือมีฐานะด้อยกว่า เป็นระบบร่วมกันเสี่ยงภัยและร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม³⁷

ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ได้สรุปหลักการและแนวคิดของการประกันสังคมไว้ว่า หลักการของประกันสังคมจะประสบความสำเร็จได้นั้น อยู่ที่การให้ประชาชนที่อยู่ในประเทศนั้นร่วมกันเสี่ยงภัย โดยร่วมกันออกเงินสมทบ เมื่อสมาชิกในกองทุนเกิดเคราะห์กรรมก็สามารถได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน ซึ่งถือเป็นหลักการที่จะให้ประชาชนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองและครอบครัว โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ³⁸

(1) หลักการบังคับ โดยให้ลูกจ้างทั้งหมดเข้ามาอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีการยกเว้นน้อยที่สุดเพื่อให้มีพื้นฐานการดำเนินงานที่กว้างขวางเพียงพอ

(2) หลักการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข ลูกจ้างที่มีฐานะดี รายได้สูง มีสุขภาพดี ความเสี่ยงภัยจากอันตรายต่าง ๆ น้อย แม้ว่าจะได้รับประโยชน์จากการประกันสังคมน้อยก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายประกันสังคม เพื่อเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขให้ลูกจ้างที่ยากจน มีรายได้น้อยมีปัญหาสุขภาพอนามัย และมีความเสี่ยงภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่สูงกว่า

(3) หลักสามฝ่ายร่วมรับภาระ นอกจากลูกจ้างต้องจ่ายเงินสมทบแล้ว นายจ้างและรัฐบาลควรมีส่วนร่วมรับภาระด้วย เพราะเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการทำงานของลูกจ้าง

(4) หลักจ่ายตามความสามารถตามความจำเป็น เป็นหลักการคำนวณเงินสมทบที่ให้ถือรายได้ลูกจ้างเป็นเกณฑ์ ผู้มีรายได้สูงจะจ่ายมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย แต่ประโยชน์ที่ได้รับจะเท่าเทียมกันและได้คืนเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น เช่น ได้รับเมื่อเจ็บป่วยหรือทุพพลภาพ เป็นต้น

(5) หลักมาตรฐานขั้นต่ำ ประโยชน์ที่ได้รับจากการประกันสังคมต้องถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ลูกจ้างควรได้รับ กิจกรรมที่อยู่นอกบังคับของกฎหมายประกันสังคมได้จะต้องมีมาตรฐานที่สูงกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้เท่านั้น

อมร รักษาสัตย์ ให้ความหมายว่าการประกันสังคมคือ การประกันภัยในให้แก่ประชาชนในวงกว้างกว่าการประกันภัยในภาคเอกชน ได้แก่การที่รัฐบาลจัดการให้นายจ้างและลูกจ้าง จัดระบบประกันในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงแก่บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้อง การ

³⁷ อัมพร จุณณานนท์ “ความมั่นคงทางสังคม”. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1, น. 4 (มกราคม 2526).

³⁸ เอมอร มานะวะ, “สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการเข้าสู่ระบบประกันสังคมของแรงงานนอกระบบ มาตรา 40: กรณีศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2557), น. 11-12.

ประกันสังคมจึงเกี่ยวกับ การประกันสุขภาพเพื่อรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย การประกันรายได้เมื่อตกงาน การประกันรายได้ยามชราเมื่อพ้นวัยทำงาน เป็นต้น³⁹

2.10.2 หลักการประกันสังคม (Social insurance)

เป็นวิธีการที่รัฐให้ประชาชนเป็นการประกันรายได้ของตนไว้ เพื่อประโยชน์ของตนเอง ครอบครัว และเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในอันที่จะคุ้มครองมิให้ได้รับความเดือดร้อน ในความเป็นอยู่ของชีวิต โดยจัดให้มีกองทุนกลางที่นายจ้างและรัฐช่วยออกเงินสมทบ

ดังนั้น การประกันสังคมจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ยึดหลักการการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเป็นหลักประกัน และคุ้มครองให้ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ทั้งนี้องค์การแรงงานระหว่างประเทศ หรือ ILO (International Labour Organization, 1989) ได้กำหนดหลักการสำคัญของการประกันสังคมไว้ดังนี้⁴⁰

1. การประกันสังคมจะเป็นวิธีการออกเงินสมทบโดยฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างในบางครั้งรัฐบาลอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะการช่วยเหลืออุดหนุน

2. การเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันสังคม ถือเป็นลักษณะของการบังคับโดยมีข้อยกเว้นไว้น้อยมาก

3. เงินสมทบที่จ่ายมานั้นจะจัดตั้งเป็นกองทุนพิเศษ นำไปช่วยเป็นประโยชน์ทดแทนตามที่ได้กำหนด

4. ส่วนเกินของเงินสมทบจะนำไปลงทุนเพื่อให้กองทุนมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น

5. สิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนเกิดจากการได้จ่ายเงินสมทบที่เป็นไปตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไข

6. อัตราการจ่ายเงินสมทบและอัตราประโยชน์ทดแทนจะสัมพันธ์กับรายได้ของบุคคล

7. การประกันสังคมประเภทการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปกติแล้วนายจ้างจะเป็นผู้รับผิดชอบแต่ฝ่ายเดียวหรือในบางกรณีรัฐให้ความช่วยเหลือเงินอุดหนุน

2.10.3 การจัดเก็บ การเปิดเผยและการแยกประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานประกันสังคม

สำนักงานประกันสังคมเป็นหน่วยงานรัฐที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกันตนและนายจ้าง ในระบบประกันสังคมจำนวนมาก เช่น มีข้อมูลส่วนบุคคล นายจ้างผู้ประกอบการ 497,915

³⁹ อมร รักษาสิทธิ์, “แนวความคิด ปรัชญา การสร้างความมั่นคงทางสังคมในด้านการจัดการสวัสดิการ และการประกันสังคม”, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ป.ป.พ., 2533), น. 7.

⁴⁰ เห่งอ้าง.

แห่ง ผู้ประกันตนมาตรา 33 จำนวน 11,250,428 ราย ผู้ประกันตนมาตรา 39 จำนวน 1,900,944 ราย และผู้ประกันตนมาตรา 40 จำนวน 10,796,045 ราย (ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2565)⁴¹

(1) การจัดเก็บ

นายจ้าง การบันทึกข้อมูลในส่วนของนายจ้างนั้น หากมีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป นายจ้าง มีหน้าที่ขึ้นทะเบียนนายจ้างพร้อมขึ้นทะเบียนลูกจ้างภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่มีการจ้างงาน และเมื่อมีการรับลูกจ้างใหม่เพิ่มขึ้นต้องแจ้งขึ้นทะเบียนลูกจ้างใหม่ภายใน 30 วันเช่นกัน โดยมีเอกสารประกอบด้วย กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล แผนที่ตั้งและภาพถ่ายของสถานประกอบการ หลักฐานการแสดงตัวของ นายจ้าง กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม/หุ้นส่วนผู้จัดการที่มีสัญชาติไทย ใช้บัตรประจำตัวประชาชน กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม/หุ้นส่วนผู้จัดการที่เป็นคนต่างด้าว ใช้ PASSPORT หรือ WORK PERMIT หรือ VISA หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือหลักฐานการได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองของผู้มีอำนาจผูกพันนิติบุคคล หนังสือมอบอำนาจ (เฉพาะกรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทน พร้อมติดอากรแสตมป์ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด) พร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ กรณีเจ้าของคนเดียว/กิจการร่วมค้า แผนที่ตั้งและภาพถ่ายของสถานประกอบการ หลักฐานแสดงตัวของนายจ้าง กรณีเจ้าของคนเดียว ใช้บัตรประจำตัวประชาชน กรณีกิจการร่วมค้า กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม/หุ้นส่วนผู้จัดการที่มีสัญชาติไทย ใช้บัตรประจำตัวประชาชน กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม/หุ้นส่วนผู้จัดการ ที่เป็นคนต่างด้าว ใช้ PASSPORT หรือ WORK PERMIT หรือ VISA หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือหลักฐานการได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองของผู้มีอำนาจผูกพันนิติบุคคล หนังสือสัญญาเช่า หรือหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ หนังสือมอบอำนาจ (เฉพาะกรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทน พร้อมติดอากรแสตมป์ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด) พร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ

นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น กรณีห้างหุ้นส่วนสามัญ/นิติบุคคลอาคารชุด/หมู่บ้าน/มูลนิธิ/สมาคม/สหกรณ์ เอกสารที่ต้องใช้ในการตรวจสอบเพิ่มเติม ดังนี้ ข้อบังคับ และรายงานการประชุม แต่งตั้งผู้จัดการ หรือหนังสือจัดตั้งฯ หรือหนังสือรับรองการประชุม

⁴¹ สำนักงานประกันสังคม, “ข้อมูลสถิติกองทุนประกันสังคม,” สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.sso.go.th/>.

การบันทึกข้อมูลของนายจ้างมีการบันทึกลงระบบออนไลน์ประกอบด้วย ชื่อ ที่ตั้ง เลขทะเบียนนิติบุคคล เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ของสถานประกอบการ ชื่อนามสกุลผู้มีอำนาจลงนามทั้งของบริษัทและห้างหุ้นส่วน ชื่อนามสกุลผู้รับมอบอำนาจที่ดำเนินการแทนได้เกี่ยวกับ ประกันสังคม ประเภทกิจการ และมีการบันทึกการชำระเงินเดือน ข้อมูลเงินเดือนของลูกจ้างที่ นำส่งเงินสมทบของนายจ้างแต่ละเดือน

ผู้ประกันตนมาตรา 33⁴² ในการบันทึกข้อมูลผู้ประกันตนมาตรา 33 เป็นหน้าที่ของ นายจ้างเมื่อมีการรับลูกจ้างเข้าทำงาน นายจ้างต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนลูกจ้างกับสำนักงาน ประกันสังคมภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับลูกจ้างเข้าทำงาน โดยนายจ้างสามารถทำการขึ้นทะเบียน ได้ 2 ทาง คือส่งเอกสารเป็นแบบ สปส.1-03 บัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นๆ ที่สามารถ แสดงคนได้ ใบอนุญาตทำงานและสำเนาหนังสือเดินทางหรือใบอนุญาตทำงานและใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าว ในกรณีผู้ประกันตนเป็นชาวต่างชาติ ลูกจ้างที่เคยยื่นแบบขึ้นทะเบียน ผู้ประกันตนมาแล้ว ให้แจ้งการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน (สปส. 1-03/1) ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ ลูกจ้างเข้าทำงาน และอีกช่องทางนายจ้างสามารถขึ้นทะเบียนลูกจ้างผ่านทางระบบ e-Service⁴³ โดยไม่ต้องส่งเอกสารมายังสำนักงานประกันสังคม ต้องมีการสมัครขอทำธุรกรรมกับสำนักงาน ประกันสังคมเพื่ออนุมัติ user และ password เสียก่อน แต่วิธีนี้สำหรับขึ้นทะเบียนลูกจ้างที่เป็นคน ไทยเท่านั้น หากลูกจ้างต่างชาติต้องส่งเอกสารเหมือนเดิม แต่สามารถแจ้งสิ้นสุดความเป็น ผู้ประกันตนผ่านทาง e-Service ได้ โดยมีการหักเงินสมทบ ลูกจ้าง 5% และนายจ้าง 5% ของ เงินเดือนลูกจ้าง สิทธิประโยชน์คุ้มครอง 7 กรณี กรณีเจ็บป่วยและประสบอันตราย กรณีคลอดบุตร กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน

การบันทึกข้อมูลของผู้ประกันตนมาตรา 33 ประกอบด้วย เลขประจำตัวบัตรประชาชน ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด สัญชาติ อายุ เพศ สถานะสมรส จำนวนบุตร สถานการพิการ สิทธิเลือก

⁴² พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

มาตรา 33 ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปี บริบูรณ์เป็นผู้ประกันตน ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนอยู่แล้วตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์และ ยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่ง อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน ต่อไป

⁴³ สำนักงานประกันสังคม, “คู่มือการใช้งานระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-services),” สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 มิถุนายน 2565, จาก

https://www.sso.go.th/wpr/main/downloads/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD_category_table-list_1_151_0

โรงพยาบาล สถานที่ทำงานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วันที่เข้า-ออกจากงาน ข้อมูลเงินสมทบที่นายจ้างส่งเงินสมทบ ข้อมูลเงินชราภาพ หากมีการมาเบิกสิทธิประโยชน์ก็จะมีการบันทึก ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น มาเบิกกรณีคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร และกรณีเสียชีวิตจะมีการบันทึก ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เลขบัตรประจำตัวประชาชนบุตร วันเดือนปีเกิดของบุตร ชื่อคู่สมรส และเลขบัตรประจำตัวประชาชนคู่สมรส ชื่อนามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ของทายาทผู้มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพกรณีผู้ประกันตนเสียชีวิต ข้อมูลเงินสมทบจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญชราภาพ

ผู้ประกันตนมาตรา 39⁴⁴ หลักเกณฑ์การสมัคร คือ เคยเป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 และส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน ออกจากงานไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง และต้องไม่เป็นผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพจากกองทุนประกันสังคม สามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 39 ได้ โดยยื่นแบบ สปส.1-20 บัตรประชาชน หากประสงค์ให้หักบัญชีกรอกแบบฟอร์มยินยอมให้หักบัญชี ยื่นกับสำนักงานประกันสังคม โดยส่งเงินสมทบเดือนละ 432 บาท สิทธิประโยชน์คุ้มครอง 6 กรณี กรณีเจ็บป่วยและประสบอันตราย กรณีคลอดบุตร กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ

การบันทึกข้อมูลมาตรา 39 จะบันทึก เลขบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด สัญชาติ อายุ เพศ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ สถานที่ทำงานล่าสุดที่ออกจากงาน เงินเดือนล่าสุดที่ได้รับ สถานพยาบาลที่เลือก โรคประจำตัว บัญชีธนาคารที่ให้หักผ่านบัญชีนำส่งเงินสมทบ หากมีการมาเบิกสิทธิประโยชน์ก็จะมีการบันทึก ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น มาเบิกกรณีคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร และกรณีเสียชีวิตจะมีการบันทึก ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เลขบัตรประจำตัวประชาชนบุตร วันเดือนปีเกิดของบุตร ชื่อคู่สมรส และเลขบัตรประจำตัวประชาชนคู่สมรส ชื่อนามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ของทายาทผู้มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพกรณีผู้ประกันตนเสียชีวิต ข้อมูลเงินสมทบจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญชราภาพ

ผู้ประกันตนมาตรา 40⁴⁵ หลักเกณฑ์การสมัคร คือ บุคคลทั่วไปที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี บริบูรณ์และไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 และมาตรา 39 ไม่เป็น

⁴⁴ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

มาตรา 39 ผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน และต่อมาเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38 (2) ถ้าผู้นั้น ประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

⁴⁵ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้พิการที่รับรู้สิทธิก็สามารถได้ สามารถสมัครได้เองที่เว็บไซต์ www.sso.go.th เซเว่น-อีเฟว่นทุกสาขา ธนาคาร ธกส. ทุกสาขา บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ เครื่องขาย ประกันสังคม สายด่วนประกันสังคม 1506 สำนักงานประกันสังคมทั่วประเทศ มีทางเลือก 3 ทางดังนี้ ทางเลือกที่ 1 ส่งเงินสมทบเดือนละ 70 บาท สิทธิประโยชน์คุ้มครอง 3 กรณี คือ เจ็บป่วย หรือประสบอันตราย ทูพพลภาพ และตาย ทางเลือกที่ 2 ส่งเงินสมทบเดือนละ 100 บาท สิทธิประโยชน์คุ้มครอง 4 กรณี คือ เจ็บป่วยหรือประสบอันตราย ทูพพลภาพ ตายและ ชราภาพ(รับบำเหน็จ) ทางเลือกที่ 3 ส่งเงินสมทบเดือนละ 300 บาท สิทธิประโยชน์คุ้มครอง 5 กรณี คือ เจ็บป่วย หรือประสบอันตราย ทูพพลภาพ ตาย ชราภาพ(รับบำเหน็จ) และสงเคราะห์บุตร

การบันทึกข้อมูลมาตรา 40 เลขบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ค่าหนี ความพิการ ทางเลือกสิทธิประโยชน์ ข้อมูลการนำส่งเงินสมทบเพื่อจ่าย บำเหน็จชราภาพ

(2) การเปิดเผยข้อมูล

1) นายจ้าง นายจ้างจะขอข้อมูลกับสำนักงานประกันสังคม ต้องกรอกแบบคำขอข้อมูล พร้อมบัตรประจำตัวประชาชน กรอกรายละเอียดชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ มีความประสงค์ขอข้อมูล ะไร เพื่อนำไปทำอะไร และลงชื่อ เช่น นายจ้างจะมาขอข้อมูลการส่งเงินสมทบประกอบการขึ้น ภาษี ข้อมูลการเข้า-ออก-ของลูกจ้างเพื่อการตรวจเช็คให้เป็นปัจจุบัน ข้อมูลการเลือกสถานพยาบาล ของลูกจ้างของตน ซึ่งนายจ้างที่มาขอต้องเป็นผู้มีอำนาจลงนามหรือผู้รับมอบอำนาจเท่านั้น ซึ่งจะมี ข้อมูลที่บันทึกไว้ในระบบออนไลน์ของสำนักงานประกันสังคม หรือทำเป็นหนังสือลงนามโดยผู้มี อำนาจลงนามหรือผู้รับมอบอำนาจมายังสำนักงานประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจะส่ง ข้อมูลให้ทางไปรษณีย์ ตามที่อยู่ที่ตั้งที่เคยขึ้นทะเบียนนายจ้างไว้ในระบบประกันสังคม

2) ผู้ประกันตนมาตรา 33, มาตรา 39 และ มาตรา 40 ผู้ประกันตนจะขอข้อมูลกับ สำนักงานประกันสังคม ต้องกรอกแบบคำขอข้อมูลพร้อมบัตรประจำตัวประชาชน กรอกรายละเอียดชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ มีความประสงค์ขอข้อมูลอะไร เพื่อนำไปทำอะไร และลงชื่อ เช่น มาขอข้อมูลการส่งเงินสมทบประกอบการขึ้นภาษี ขอข้อมูลการส่งเงินสมทบประกอบการขึ้นกู้ กับธนาคาร ขอข้อมูลการส่งเงินสมทบประกอบการซื้อรถ ขอข้อมูลเงินสะสมบำเหน็จหรือบำนาญ ชราภาพ

มาตรา 40 บุคคลใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 หรือไม่อยู่ในบังคับแห่ง พระราชบัญญัตินี้อาจสมัครเข้า เป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ได้โดยแสดงความจำนงต่อ สำนักงาน ทั้งนี้คุณสมบัติของบุคคลดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

3) สายด่วน 1506 หรือโทรสอบถามโทรศัพท์ที่สำนักงาน เจ้าหน้าที่จะสอบถามข้อมูลเบื้องต้น เลขบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อ นามสกุล เช่น ผู้ประกันตนจะสอบถามเกี่ยวกับสถานพยาบาลที่เลือก เงินสมทบนายจ้างส่งเป็นปัจจุบันหรือไม่ เงินสะสมชราภาพ การอนุมัติสิทธิประโยชน์ต่างๆ

(3) การแยกประเภทข้อมูล

เมื่อทำการศึกษาการบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ ของผู้ประกันตนมาตรา 33 มาตรา 39 และมาตรา 40 สำนักงานประกันสังคมเป็นผู้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ประกันตน ที่มีความอ่อนไหวน้อยจนถึงความอ่อนไหวมาก โดยศึกษาเทียบเคียงจากตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อแบ่งข้อมูลส่วนบุคคลเป็นระดับต่างๆตามความอ่อนไหวของข้อมูลในหนังสือ Personal information privacy and law โดย Raymond Wacks⁴⁶ นี้

นายจ้าง

(1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น ชื่อ นามสกุลของนายจ้าง ชื่อ ที่ตั้ง เบอร์โทรศัพท์ ที่ติดต่อได้ ของสถานประกอบการ ชื่อ นามสกุลผู้มีอำนาจลงนาม ทั้งของบริษัทและห้างหุ้นส่วน ชื่อ นามสกุลผู้รับมอบอำนาจ รอบการจ่ายเงินเดือน

(2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น เลขทะเบียนนิติบุคคล เลขทะเบียนนิติบุคคลข้อมูลเงินเดือนของลูกจ้าง

ผู้ประกันตนมาตรา 33 มาตรา 39 และมาตรา 40

(1) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น เลขประจำตัวบัตรประชาชนชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด สัญชาติ อายุ เพศ อาชีพ สถานะสมรส จำนวนบุตร สถานที่ทำงานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เลขบัตรประจำตัวประชาชนบุตร วันเดือนปีเกิด ของบุตร ชื่อคู่สมรส และเลขบัตรประจำตัวประชาชนคู่สมรส ชื่อ นามสกุลเลขบัตรประจำตัวประชาชนของทายาทผู้มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพกรณีผู้ประกันตนเสียชีวิต

(2) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น ข้อมูลเงินเดือนของลูกจ้าง รายได้ ข้อมูลเงินสมทบที่นายจ้างส่งเงินสมทบ บัญชีธนาคารที่ให้หักผ่านบัญชีนำส่งเงินสมทบ คำนิของร่างกาย ข้อมูลเงินบำเหน็จหรือบำนาญชราภาพ สถานพยาบาลที่เลือก ทางเลือกสิทธิประโยชน์ วันที่เข้า-ออกจางาน

(3) ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมาก เช่น สถานะความพิการ โรคประจำตัว จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเก็บข้อมูลของสำนักงานประกันสังคมมีทั้งข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและ

⁴⁶ Raymond Wack, *Personal information : privacy and law*, (Oxford:Clarendon Press, 1989).

ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว การเก็บ รวบรวม การใช้และการเปิดเผย รวมทั้งระบบการ
รักษาความปลอดภัยใช้วิธีการเดียวกัน ทั้งๆที่ข้อมูลมีความอ่อนไหวต่างกัน เพื่อรองรับมาตรการ
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต่อไป

บทที่ 3

ความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาบทที่แล้ว จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2517-2560) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ 2540 และปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ซึ่งหน่วยงานประกันสังคมเป็นหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกันตนเป็นจำนวนมาก ทำให้บางครั้งอาจมีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล จึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางอาญาเพื่อควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติกองทุนเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ก็ยังไม่ครอบคลุม จึงเห็นควรศึกษาความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมตามกฎหมายประกันสังคมและความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยและต่างประเทศ ดังนี้

3.1 ความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมตามกฎหมายประกันสังคมของประเทศไทย

ความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ได้บัญญัติบทกำหนดโทษทางอาญาไว้ในดังนี้

3.1.1 ความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

บทลงโทษทางอาญา มาตรา 95⁴⁷ เป็นบทกำหนดโทษผู้เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจให้บุคคลอื่นได้รับทราบซึ่งมีบัญญัติไว้ในมาตรา 32 ดังนั้นการที่จะพิจารณาว่าผู้ใดจะมีความผิดและได้รับโทษตามมาตรา 95 จึงต้องพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา 32 ที่บัญญัติว่าบรรดาข้อความหรือตัวเลขที่ได้กรอกไว้ในแบบสำรวจให้ถือเป็นความลับ ห้ามมิให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขนั้น แก่บุคคลซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการ

⁴⁷ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 95 “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามพระราชบัญญัตินี้เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การประกันสังคมหรือการคุ้มครองแรงงานหรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวแล้วสามารถแยกองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 95 ได้ดังนี้

คำว่าผู้ใดตามมาตรา 95 ถึงต้องหมายถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลและจะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 เท่านั้นซึ่งผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท⁴⁸

1. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคมซึ่งได้แก่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานประกันสังคมหรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดทุกตำแหน่งหรือทุกหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติประกันสังคม เช่น เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล เป็นต้น

2. พนักงานเจ้าหน้าที่หมายถึงผู้ที่ได้รับแต่งตั้งตามคำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ 25/ 2541 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2541

3. คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่างๆ ที่ได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติประกันสังคมเช่น คณะกรรมการประกันสังคม คณะกรรมการการแพทย์ คณะกรรมการอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการที่ปรึกษาด้านกฎหมาย เป็นต้น

4. บุคคลหรือนิติบุคคลใดที่ได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคมโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นบริษัทที่ได้รับว่าจ้างให้บันทึกข้อมูลต่างๆ ของสำนักงานประกันสังคมและให้หมายความรวมถึงลูกจ้างของบริษัทนั้นๆ ด้วย มีข้อสังเกตว่าบุคคลหรือนิติบุคคลใดที่ไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกันสังคมไม่อาจมีความผิดและได้รับโทษตามมาตรา 95 ได้เลยแม้ว่าจะได้มีการเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจก็ตาม เช่น นาย ข. ได้มาส่งเงินสมทบที่สำนักงานประกันสังคม ขณะที่ นาย ข. รับใบเสร็จรับเงินได้เห็นแบบสำรวจของบริษัท 555 จำกัด วางอยู่ที่โต๊ะของเจ้าหน้าที่จึงได้อ่านข้อความในแบบสำรวจทั้งหมดแล้วนำข้อความหรือตัวเลข ในแบบสำรวจนั้นไปแจ้งให้กับบริษัทซึ่งเป็นคู่แข่งกับบริษัท 555 จำกัด ทราบ กรณีเช่นนี้ นาย ข. จะไม่มีความผิดตามมาตรา 95 เพราะไม่มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคมแต่อย่างใดเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขที่กรอกไว้ในแบบสำรวจ จะต้องมีการ "เปิดเผย" ข้อความหรือตัวเลข ในแบบสำรวจ ซึ่งวิธีการเปิดเผยกฎหมายไม่ได้ระบุว่าจะต้องเปิดเผยด้วยวิธีใดดังนั้นการถ่ายเอกสารคัดลอกข้อความหรือจำข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจแล้วนำไปบอกให้คนอื่นทราบ

⁴⁸ กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม, คู่มือดำเนินคดีอาญา, (กรุงเทพมหานคร:

หรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดที่ทำให้บุคคลที่สามรู้ก็ถือว่าเป็นการเปิดเผยแล้ว แต่การที่ผู้กระทำจะมีความผิดจะต้องเป็นการนำข้อความหรือตัวเลขที่อยู่ในแบบสำรวจมาเปิดเผย และจะต้องเปิดเผยต่อบุคคลที่ 3 เท่านั้น เช่น บริษัท ก. ได้ส่งแบบสำรวจคืนให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคมแล้วแต่ไม่ได้สำเนาแบบสำรวจไว้ จึงมอบให้ นาย ข. มาขอสำเนาแบบสำรวจจากเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ได้สำเนาแบบสำรวจให้กับ นาย ข. ไป กรณีเช่นนี้แม้เจ้าหน้าที่จะได้เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจก็ไม่มี ความผิดตามมาตรา 95 เพราะไม่ได้เปิดเผยต่อบุคคลที่สามเป็นต้น

การที่จะพิจารณาว่าผู้กระทำจะมีความผิดอาญาจะต้องกระทำโดยเจตนาตามความหมายที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสอง โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ของผู้กระทำเป็นกรณีไป ดังนั้นถ้าผู้กระทำมีเจตนาเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจที่ตนได้รับรู้มาให้บุคคลอื่นรู้และประสงค์ต่อผลให้บุคคลดังกล่าวรู้ถึงข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจนั้นก็เพียงพอแล้วโดยไม่จำเป็นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น

ข้อยกเว้น กรณีที่ผู้กระทำได้กระทำครบองค์ประกอบของความผิดทั้งสามข้อดังกล่าวแล้วซึ่งผู้กระทำต้องรับผิดและรับโทษตามมาตรา 95 แต่กฎหมายกำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ให้ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหากกระทำเป็นไปเพื่อ⁴⁹

1. เพื่อประโยชน์แก่การประกันสังคม
2. เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงาน
3. เพื่อประโยชน์ต่อการสอบสวน
4. เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี

ความผิดตามมาตรา 95 ซึ่งกำหนดอัตราโทษไว้จำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับซึ่งอัตราโทษดังกล่าวอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามมาตรา 102 มีอำนาจเปรียบเทียบได้แต่เนื่องจากมาตรา 102 ได้กำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษยกเว้นเฉพาะ มาตรา 95 ไม่ให้มีการเปรียบเทียบดังนั้นความผิดตามมาตรา 95 จึงไม่สามารถเปรียบเทียบได้หากจะมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดจะต้องดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้น ทุกกรณีไป

อัตราโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

อายุความ ดำเนินคดีอาญาภายในห้าปีนับแต่วันกระทำความผิด

บทลงโทษทางอาญา มาตรา 100 “ผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของนายจ้างอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้

⁴⁹ เพิ่งอ้าง, น. 19.

เนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระหว่างโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสามพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับเว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้หรือเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงานหรือการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ความผิดตามมาตรา 100 เป็นความผิดที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบตามมาตรา 102 มีอำนาจเปรียบเทียบ และสามารถแยกองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

ผู้ใด หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 เท่านั้นซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคมซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ ลูกจ้างหรือลูกจ้างชั่วคราว พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามคำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ 25/ 2541 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2541 คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่างๆที่ได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 และหมายความรวมถึงบุคคลหรือนิติบุคคลใดที่ได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 โดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งได้อธิบายไว้แล้วในมาตรา 95⁵⁰

เปิดเผยข้อเท็จจริง หมายความว่าไม่ได้บัญญัติวิธีการเปิดเผยไว้เช่นเดียวกับมาตรา 95 ดังนั้นไม่ว่าจะเปิดเผยด้วยวิธีใดก็ตาม เช่น การถ่ายเอกสาร คัดลอกหรือพูดให้ฟัง หรือยื่นเอกสารให้ดู ก็ถือว่าเป็นการเปิดเผยทั้งสิ้น แต่การเปิดเผยดังกล่าวจะมีความผิดตามมาตรา 100 จะต้องเป็นการเปิดเผยต่อบุคคลที่ 3 ด้วยจึงจะมีความผิดและได้รับโทษตามมาตรานี้

เมื่อมีการเปิดเผยแล้วจะต้องพิจารณาด้วยว่าข้อความที่เปิดเผยนั้นเป็นข้อเท็จจริงตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผยหรือไม่เพราะมาตรา 100 จะแตกต่างกับมาตรา 95 โดยมาตรา 100 เปิดเผยข้อเท็จจริงเฉพาะข้อเท็จจริงที่นายจ้างควรสงวนไว้เท่านั้นแต่มาตรา 95 ห้ามเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นข้อความหรือตัวเลขธรรมดาหรือเป็นความลับก็ตามดังนั้นมาตรา 100 จะต้องพิจารณาด้วยว่าข้อเท็จจริงที่เปิดเผยนั้นต้องเป็นข้อเท็จจริงตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย โดยจะดูจากนายจ้างรายหนึ่งรายใดไม่ได้ จะต้องพิจารณาจากวิญญูชนของนายจ้างโดย ทั่วไปเป็นหลักในการพิจารณา

ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากมีการเปิดเผยและข้อความที่เปิดเผยจะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่นายจ้างพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผยแล้วจะต้องเข้าองค์ประกอบความผิดที่สามด้วยกล่าวคือข้อความที่เปิดเผย ผู้เปิดเผยจะต้องได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 เท่านั้นหากผู้เปิดเผยข้อเท็จจริงมาจากวิธีอื่น เช่น ลูกจ้างบริษัทได้ทำหลักฐานการจ่ายค่าจ้างตกหาย นาย ก. ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

⁵⁰ เห่งอ้าง, น. 26.

มาพบจึงเก็บมาดูและนำไปให้บริษัทคู่แข่งดู นาย ก. จะไม่มีความผิดตามมาตรา 100 เพราะข้อเท็จจริงที่เปิดเผยไม่ได้มาจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 แต่อย่างใดเป็นต้น

เจตนาตามมาตรา 100 เป็นเจตนาธรรมดาที่ผู้เปิดเผยต้องการเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ตนรู้ให้บุคคลที่สามรับทราบเท่านั้น โดยไม่ต้องคำนึงว่านายจ้างที่ถูกเปิดเผยข้อเท็จจริงจะได้รับความเสียหายจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการเปิดเผยข้อเท็จจริงและครบองค์ประกอบความผิดทั้งสามข้อผู้เปิดเผยก็จะมี ความผิดและต้องได้รับโทษตามมาตรา 100 แล้ว

ช้อยกเว้น กรณีที่ผู้กระทำได้กระทำครบองค์ประกอบของความผิดตามมาตรา 100 แล้วซึ่งผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบแล้วรับโทษตามมาตรา 100 แต่กฎหมายได้กำหนดเป็นช้อยกเว้นให้ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบหากการกระทำเป็นไปเพื่อ⁵¹

1. เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 เช่น กระทรวงแรงงานได้ขอข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปเพื่อพิจารณาและกำหนดแนวทางในการดำเนินการในระเบียบสำนักงานประกันสังคมเป็นต้น

2. เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงานเช่นกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานขอข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายเงินสมทบของนายจ้างเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นต้น

3. เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนเช่นพนักงานสอบสวนได้ขอข้อมูลรายชื่อของผู้ประกันตนของบริษัท ก. เพื่อตรวจสอบว่ามีบุคคลใดมีประวัติในการประกอบอาชญากรรมหรือไม่เป็นต้น

4. เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดี เช่น ศาลได้มีหมายเรียกให้ส่งข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการประกันสังคมหรือมีหมายเรียกให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปเป็นพยานเพื่อให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการประกันสังคมเป็นต้น

อัตราโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสามพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
อายุความ ดำเนินคดีอาญาภายในหนึ่งปีนับแต่วันกระทำความผิด

3.1.2 ความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 100 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537

บทลงโทษทางอาญา มาตรา 65 เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 เท่านั้นซึ่งได้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ทุกคน รวมทั้งคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการต่างๆ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน

⁵¹ เติ้งอ๋าง, น. 27.

พ.ศ. 2537 และหมายรวมถึงบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 เปิดเผยข้อเท็จจริงวิธีการเปิดเผยจะกระทำโดยวิธีใดก็ได้ เช่น ถ่ายเอกสาร คัดลอกข้อความหรือการบอกเล่า โดยลักษณะของการเปิดเผยนั้นทำให้บุคคลที่สามรู้ข้อเท็จจริง และจะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงาน หรือการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีโดยพิจารณาวิญญูชนของนายจ้างเป็นหลักในการพิจารณา ไม่ใช่พิจารณานายจ้างเพียงคนหนึ่งคนใดเท่านั้น หากได้มาจากแหล่งอื่นซึ่งไม่เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของตนก็ยกข้อไม่ได้ว่าผู้นั้นได้เปิดเผยข้อเท็จจริงต่อบุคคลที่สามและมีความผิดต้องรับโทษตามมาตรา 65 นี้⁵²

ผู้กระทำการอันเป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงจะต้องมีเจตนาที่จะเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นด้วย โดยรู้ว่าตนได้เปิดเผยข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยนายจ้างไม่ต้องการเปิดเผยให้บุคคลอื่นรู้ และบุคคลที่เปิดเผยมีความประสงค์ที่จะให้บุคคลที่สามนั้นรู้ข้อเท็จจริงนั้นเท่านั้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าการเปิดเผยนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นหรือไม่

เมื่อการกระทำครบองค์ประกอบความผิดทั้งสี่ข้อนั้นแล้วถือว่าผู้กระทำมีความผิดและต้องรับโทษตามมาตรา 65 แต่อย่างไรก็ตามแม้การกระทำจะครบองค์ประกอบของความผิดแล้ว กฎหมายยังได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ในบางกรณีและผู้เปิดเผยดังกล่าวไม่ต้องรับผิดและไม่ต้องรับโทษตามมาตรา 65 ดังนี้

1. เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่กองนิติการทราบว่า บริษัท ก. จำกัด มีลูกจ้าง 18 คน แต่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน จึงนำความไปบอกเล่าแก่พนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทน เป็นต้น

2. เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงาน เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการและพบว่าลูกจ้างที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการนั้นไม่มีความปลอดภัยในการทำงานจึงได้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3. เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน

4. เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี

อัตราโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

อายุความ ดำเนินคดีอาญาภายในหนึ่งปีนับจากวันที่กระทำความผิด

⁵² เห่งอ้าง, น. 43.

3.1.3 ขั้นตอนการดำเนินคดี

ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือนิติกรดำเนินการดังนี้⁵³

1. กรณีเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้ดำเนินการตามขั้นตอนการเปรียบเทียบ

2. กรณีเป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ หรือเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ แต่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็นไม่ควรเปรียบเทียบ หรือผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ให้ดำเนินการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน

(1) การดำเนินคดีเปรียบเทียบ⁵⁴

ตามมาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ คือ ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือความผิดที่มีโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือเจ้าพนักงาน (เลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายและผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าฯ มอบหมาย) มีความเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษจำคุก หรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง โดยความผิดตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่สามารถเปรียบเทียบได้ มาตรา 100 (ยกเว้นความผิดตามมาตรา 95 ที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้)

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ และสอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และหากพบว่านายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกันสังคม หากเป็นกรณีความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้นิติกรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกผู้กระทำความผิด โดยแจ้งเป็นหนังสือ หรือไปพบผู้ถูกกล่าวหาด้วยตนเองแล้วแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบและถามผู้กระทำความผิดด้วยว่าจะให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธและบันทึกคำให้การตามระเบียบ โดยในกรณีที่รับสารภาพ ผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องในเรื่องที่ตนได้กระทำความผิดภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ให้การรับสารภาพ ให้สอบถามด้วยว่ายินยอมให้เปรียบเทียบหรือไม่ หากยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้บันทึกปากคำยินยอมให้เปรียบเทียบตามระเบียบ โดยจะต้องแจ้งให้ผู้กระทำผิดทราบว่าการเปรียบเทียบเป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบจะเปรียบเทียบหรือไม่ก็ได้ ในการเปรียบเทียบ ให้ดำเนินการเปรียบเทียบ โดยคำนึงถึง

⁵³ ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. 2537 ข้อ 3 และ ข้อ 6

⁵⁴ กองนิติกร สำนักงานประกันสังคม, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 2*, น. 29.

พฤติการณ์แห่งการกระทำผิดความหนักเบาแห่งข้อหา และฐานะของผู้กระทำผิดเป็นสำคัญ โดยความผิดตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในความผิดครั้งแรกจะต้องทำการเปรียบเทียบปรับไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของอัตราโทษขั้นสูงสุดที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้น สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ในความผิดครั้งแรกจะต้องทำการเปรียบเทียบปรับไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของอัตราโทษสูงสุดที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้น สำหรับความผิดครั้งต่อไปให้เพิ่มอัตราเปรียบเทียบปรับครั้งละไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนค่าปรับที่เคยเปรียบเทียบปรับครั้งก่อน แต่อย่างไรก็ตามความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้นั้นจะมีการเปรียบเทียบหรือไม่นั้นจะต้องอยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบแต่เพียงผู้เดียว กล่าวคือ แม้ความผิดนั้นจะเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ แต่ถ้าผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็น ไม่เปรียบเทียบความผิดดังกล่าวก็ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ จะต้องดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนต่อไป

(2) ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ

ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้แก่⁵⁵

1) ความผิดที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคือเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย

2) ความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่น ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าฯ มอบหมาย

ผู้ใดจะมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 จะต้องพิจารณาว่าความผิดเกิดขึ้นที่ท้องที่ใด หากความผิดเกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบก็คือเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย หากความผิดเกิดในท้องที่จังหวัดอื่น ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เกิดเหตุก็เป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 จะได้อำนาจเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม และผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบแล้ว ยังได้กำหนดให้ผู้ซึ่งเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม หรือผู้ซึ่งผู้ว่าฯ มอบหมายมีอำนาจในการเปรียบเทียบได้ด้วย ดังนั้น หากเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมหรือผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นเป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ผู้ที่ได้รับมอบหมายก็จะมีอำนาจเปรียบเทียบได้ด้วย ซึ่งการมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบให้ดำเนินการ ทำเป็นคำสั่งตามระเบียบของทางราชการ ในกรณีที่ไม่มีกรมมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีอำนาจเปรียบเทียบไว้ แต่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบซึ่งได้แก่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมหรือผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่

⁵⁵ เพิ่งอ้าง, น. 30.

อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ กรณีเช่นนี้ผู้ที่รักษาราชการแทน ก็มีอำนาจในการเปรียบเทียบได้แต่จะต้องลงนามในฐานะรักษาราชการแทนเลขานุการสำนักงานประกันสังคม หรือรักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

เมื่อผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีคำสั่งให้เปรียบเทียบ สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ให้นิติกรมีหนังสือแจ้งคำสั่งของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบให้ผู้กระทำความผิดทราบ โดยกำหนดให้นำเงินค่าปรับไปชำระ ณ ที่ทำการสำนักงานประกันสังคม ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือหรือกรณีในจังหวัดอื่น ให้นิติกรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งคำสั่งของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบให้ผู้กระทำความผิดทราบ โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดนำเงินค่าปรับไปชำระ ณ ที่ทำการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนั้นๆ ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือ เมื่อชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ คดีอาญาก็เลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37(4)⁵⁶

อย่างไรก็ตามมีความผิดบางประเภทที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ คือ กรณีตามมาตรา 95 แม้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 จะกำหนดระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะทำการเปรียบเทียบได้ก็ตามแต่มาตรา 102 ได้มีบทบัญญัติให้ยกเว้นไว้ จึงเป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็นไม่ควรเปรียบเทียบ หรือผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน ต้องดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน⁵⁷ โดยการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนที่ความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดในท้องที่ และนำพยานหลักฐานที่รวบรวมได้อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดพร้อมบันทึกเหตุที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบหรือไม่ชำระค่าปรับ หรือความเห็นของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบไปมอบให้พนักงานสอบสวนผู้รับเรื่องร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ในกรณีที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ที่มีโทษอยู่ในเกณฑ์ที่จะทำการเปรียบเทียบได้และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้เลขานุการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี ภายใน 7 วันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ และให้นิติกรหรือ

⁵⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37 “คดีอาญาเลิกกันได้ ดังต่อไปนี้

(4) ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามคำเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

⁵⁷ ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. 2537 ข้อ 6(2)

พนักงานเจ้าหน้าที่สรุปสำนวนพร้อมความเห็นเสนอผู้มีอำนาจเปรียบเทียบโดยเร็วเมื่อผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีคำสั่งให้เปรียบเทียบและเมื่อผู้กระทำความผิดชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบแล้ว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบ หรือไม่ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในเวลาที่กำหนด ให้แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป หากผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็นไม่เปรียบเทียบ ก็จะต้องร้องทุกข์หรือส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

3.1.4 อายุความ

กฎหมายอาญา คือ กฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำอย่างไรเป็นความผิด และกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา เช่น พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เป็นต้น เมื่อถือว่ากฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายอาญาแล้ว จะมีผลทำให้ต้องนำบทบัญญัติในภาค 1 (มาตรา 1 ถึง 106) แห่งประมวลกฎหมายอาญาไปใช้ในกฎหมายนั้นๆด้วย และเนื่องจากพระราชบัญญัติประกันสังคมมิได้บัญญัติเกี่ยวกับอายุความไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา

ในการดำเนินคดีอาญานั้นเรื่องอายุความเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าคดีขาดอายุความแล้วสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(6)⁵⁸ การกำหนดอายุความในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดนั้นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 ได้บัญญัติไว้ว่า “ในคดีอาญาถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ (1) ยี่สิบปี สำหรับความผิดที่มีโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกยี่สิบปี (2) 15 ปี สำหรับความผิดที่มีโทษจำคุกมากกว่าเจ็ดปี แต่ไม่ถึงยี่สิบปี (3) สิบปี สำหรับความผิดที่มีโทษจำคุกมากกว่าหนึ่งปี ถึงเจ็ดปี (4) ห้าปี สำหรับความผิดที่มีโทษจำคุกมากกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี (5) หนึ่งปี สำหรับความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือมีโทษอย่างอื่น

3.2 ความรับผิดทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย

3.2.1 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

⁵⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้
(6) เมื่อคดีขาดอายุความ

โดยหลักแล้วกฎหมายนี้กำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้วยวิธีการต่างๆ 3 วิธีการ กล่าวคือ⁵⁹

(1) การเปิดเผยโดยการนำข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่ได้กำหนดไปพิมพ์เผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา

(2) การเปิดเผยโดยการจัดข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่ได้กำหนดไว้สำหรับประชาชนมาตรวจดูได้

(3) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามคำขอของประชาชนเป็นการเฉพาะราย จะเห็นได้ว่าการเปิดเผยสองวิธีการแรกนั้น กฎหมายกำหนดหน้าที่ให้เปิดเผยแก่สาธารณะโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ร้องขอ แต่ในกรณีหลังเป็นการเปิดเผย เมื่อมีผู้ประสงค์จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั้น ได้ยื่นคำร้องขอ

อย่างไรก็ตามแม้กฎหมายกำหนดให้การเปิดเผยข้อมูลเป็นหลักสำคัญแต่ก็ได้กำหนดข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองประโยชน์อื่น เช่น ความมั่นคงของรัฐ สิทธิส่วนบุคคล ดังสะท้อนให้เห็นจากข้อยกเว้นมาตรา 15 ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

3.2.2 ข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

แม้ว่าหลักสำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 คือการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอันเป็นการสนับสนุนสิทธิรับรู้ของประชาชน โดยกฎหมายได้กำหนดวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อตอบสนองต่อสิทธิดังกล่าวไว้ 3 วิธีการดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ ได้วางข้อจำกัดและข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังรายละเอียดดังนี้

1) ข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผย ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ข้อมูลข่าวสารลักษณะนี้ จัดเป็นข้อยกเว้นของหลักการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยเจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้ดุลพินิจใดๆ ได้เนื่องจากกฎหมายกำหนดห้ามเปิดเผยไว้อย่างเด็ดขาด

2) ข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งให้เปิดเผยก็ได้ ข้อมูลข่าวสารประเภทนี้ กฎหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจว่าจะเปิดเผยหรือไม่ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจว่า ข้อมูลข่าวสารลักษณะใด ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีคำสั่งมิให้เปิดเผย นอกจากนี้ยังได้กำหนดว่าในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบกันด้วย

⁵⁹ ภาณุวิทย์ ทอกรวิวัฒน์, “ข้อยกเว้นของการเปิดเผยข้อมูลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540: ศึกษากรณีข้อมูลส่วนบุคคล,” วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น, ปีที่ 1, ฉบับที่ 1, น. 55 (มกราคม – มิถุนายน, 2560).

สำหรับข้อมูลข่าวสารที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าจะไม่เปิดเผยนั้น มาตรา 15 กำหนดไว้ดังต่อไปนี้⁶⁰

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายใน ดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผย จะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

กฎหมายยังได้กำหนดว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการในลักษณะดังกล่าวข้างต้นนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและให้เหตุผลในการไม่เปิดเผยด้วยว่าเป็นเพราะเหตุใด

มาตรา 15 ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นข้อยกเว้นที่สำคัญประการหนึ่ง จากหลักการเปิดเผยข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับบทความนี้จะมุ่งศึกษาข้อยกเว้นที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกรณีมาตรา 15 (5) ซึ่งมีได้กล่าวถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรงแต่กล่าวถึงสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็นการเฉพาะ และ 15 (6) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จะมีการบัญญัติขึ้นในฐานะ “กฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย” ตามมาตรา 15 (6) ดังกล่าว

3.2.3 ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ภายใต้หลัก “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น คือข้อมูลข่าวสารของราชการที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ อย่างไรก็ตาม

⁶⁰ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 มาตรา 15

นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการแล้ว หน่วยงานราชการอาจครอบครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของประชาชนไว้ด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้นิยามความหมายของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ไว้ว่า

“ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา สถานะการเงิน ประวัติ สุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย”⁶¹

สำหรับคำว่า “บุคคล” ตามกฎหมายฉบับนี้

หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

นอกจากกฎหมายฉบับนี้ได้นิยามความหมายของ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเอาไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ยังได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้เฉพาะอีกด้วย โดยอาจแบ่งหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสามกลุ่ม กล่าวคือ

(1) หลักกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล

(2) หลักกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และ

(3) หลักกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิได้รู้ข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับสองกลุ่มแรกมุ่งเน้นไปที่หน้าที่ของหน่วยงานรัฐในการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับกลุ่มหลังนั้นมุ่งเน้นไปที่การกำหนดหลักการเพื่อรับรองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล

บทลงโทษทางอาญา

มาตรา 15 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกันการป้องกันการปราบปรามการทดสอบการตรวจสอบหรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

⁶¹ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 มาตรา 4

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการรายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำ ความเห็นหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิ ส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยหรือข้อมูลข่าวสารที่มี ผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้แต่ต้องระบุ ไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใดและให้ถือว่าการมี คำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสาย การบังคับบัญชาแต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่ กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 16 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผย ต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใดและสมควรมีวิธีการยกยามีให้รู้ไว้ให้หน่วยงานของรัฐ กำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้นทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษา ความลับของทางราชการ

มาตรา 20 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตาม ระเบียบ ตามมาตรา 16

(2) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่า ที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชีวิตร่างกายสุขภาพหรือประโยชน์อื่นของบุคคลและคำสั่งนั้นได้ กระทำโดยสมควรแก่เหตุในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้น ตามความเหมาะสมก็ได้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้น จากความรับผิดชอบตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

มาตรา 32 ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสารหรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา 40 ผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่ส่งมาตรา 32 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ⁶²

มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด ตามมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

3.2.4 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญดังนี้

หลักการสำคัญตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562⁶³

เนื่องจากปัจจุบันมีการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็น จำนวนมากจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลทำให้การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ทำได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาพรวมของเศรษฐกิจ สังคมควร กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)

ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น ชื่อ-สกุล, ที่อยู่, เลขบัตรประชาชน, ข้อมูลสุขภาพ, หมายเลขโทรศัพท์, e-mail, ประวัติอาชญากรรม เป็นต้น

(2) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล

1) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject)

ตามกฎหมายไม่ได้ให้คำนิยามไว้ แต่โดยหลักการทั่วไปแล้ว หมายถึง บุคคลที่ข้อมูล นั้นระบุไปถึง

2) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller)

- บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคล เช่น หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน โดยทั่วไป ที่เก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลของประชาชนหรือลูกค้าที่มาใช้บริการ

- ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่สำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้เช่น จัดให้มีมาตรการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคล, ดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้ผู้อื่นใช้หรือเปิดเผยข้อมูล

⁶² เพิ่งอ้าง.

⁶³ โรงพยาบาลลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์, “สรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562,” สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2565, จาก <https://laplaehospital.moph.go.th/file/10-11-2020-01-30-07.pdf>.

ส่วน บุคคลโดยมิชอบ แจ้งเหตุการณ์ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลให้สำนักงานคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ทราบภายใน 72 ชั่วโมงนับแต่ทราบเหตุ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Officer : DPO) เพื่อตรวจสอบการทำงานของตน เป็นต้น

3) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Data Processor) ⁶⁴

- บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เช่น บริการ cloud service เป็นต้น

- ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่หลัก คือ ดำเนินการตามคำสั่งที่ได้รับจากผู้ควบคุมข้อมูล ส่วนบุคคลเท่านั้น เว้นแต่คำสั่งนั้นขัดต่อกฎหมายหรือบทบัญญัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(3). การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยชอบด้วยกฎหมาย การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมาย หากดำเนินการตามหลักการใด หลักการหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) Consent - เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล - ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล มีแบบหรือข้อความที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย และต้องไม่เป็นการหลอกลวง เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะถอนความยินยอมเมื่อใดก็ได้ ถ้าไม่มีข้อจำกัดสิทธิ เช่น มีกฎหมาย ที่กำหนดให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไว้ก่อน

2) Scientific or Historical Research - จัดทำเอกสารประวัติศาสตร์, จดหมายเหตุ, การศึกษาวิจัย, สถิติ

3) Vital Interest - เพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพของบุคคล เช่น การเข้ารับบริการทาง การแพทย์ ณ โรงพยาบาล

4) Contract - เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามสัญญา เช่น เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทำสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคาร ธนาคารสามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ตามวัตถุประสงค์ของสัญญา

5) Public Task - เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือปฏิบัติหน้าที่ใน การใช้อำนาจอรัฐ เช่น หน่วยงานของรัฐจัดทำ Big Data เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกร

⁶⁴ เพิ่งอ้าง.

6) Legitimate Interest – เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือของบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น เช่น บริษัทเอกชนติดตั้งกล้องวงจรปิดภายในอาคารเพื่อรักษาความปลอดภัย ซึ่งบริษัทสามารถ เก็บรวบรวมภาพถ่ายซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวได้

7) Legal Obligations - เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากหลักการข้างต้นแล้ว มีข้อมูลส่วนบุคคลอีกประเภทซึ่งเรียกว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) เช่น เชื้อชาติ , ประวัติอาชญากรรม , ข้อมูลพันธุกรรม , พฤติกรรม ทางเพศ เป็นต้น การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะมีหลักการที่เข้มงวดกว่าข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป โดยจะกระทำได้หากดำเนินการตามหลักการใดหลักการหนึ่ง เช่น ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้ง (Explicit Consent) จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล , เพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพ ของบุคคลซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ เป็นต้น

(4). การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ

ประเทศปลายทางที่รับข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศ

(5). สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject Right) เช่น

1) สิทธิขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล (Right of access) – เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอเข้าถึงและขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตนซึ่งอยู่ใน ความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

2) สิทธิขอให้ลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคล (Right to erasure (also known as right to be forgotten)) - เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถ ระบุตัวบุคคลได้ หากข้อมูลส่วนบุคคลที่หมกความจำเป็น หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่ขอลอนความยินยอมแล้ว

(6) การร้องเรียน

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลสามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องเรียนตามพระราชบัญญัตินี้⁶⁵

บทลงโทษทางอาญา

โทษทางอาญา ได้กำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดที่ร้ายแรง เช่น การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนโดยมิชอบโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเกิดความ

⁶⁵ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

เสียหายเสียหายชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมเพื่อหาประโยชน์อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมาตรา 79 ได้กำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อย่างไรก็ตาม ความผิดตามมาตรา 79⁶⁶ นี้ สามารถตกลงยอมความกันได้ แต่การกระทำความผิดตามมาตรา 80⁶⁷ ในการล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วนำไปเปิดเผยแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นั้น ไม่สามารถยอมความได้ แต่กรณีดังกล่าวมิให้นำมาใช้บังคับกับการเปิดเผยตามหน้าที่ การเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี การเปิดเผยแก่หน่วยงานของรัฐในประเทศหรือต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การเปิดเผยที่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือเฉพาะครั้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีที่เปิดเผยต่อสาธารณะ

⁶⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

มาตรา 79 ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 27

วรรคหนึ่งหรือวรรคสองหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 28 อันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 26

โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 27 วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 28 อันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 26 เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับความผิดตามมาตรา นี้เป็นความผิดอันยอมความได้

⁶⁷ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

มาตรา 80 ผู้ใดล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับความผิดในวรรคหนึ่ง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การเปิดเผย ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การเปิดเผยตามหน้าที่
- (2) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี
- (3) การเปิดเผยแก่หน่วยงานของรัฐในประเทศหรือต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
- (4) การเปิดเผยที่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือเฉพาะครั้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
- (5) การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีต่าง ๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ

นอกจากนี้มาตรา 81⁶⁸ ได้มีการกำหนดโทษสำหรับผู้แทนนิติบุคคลด้วย ถ้าการกระทำ ความผิดของนิติบุคคลเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการ หรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด

มาตรา 95 ข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้เก็บรวบรวมไว้ก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลสามารถเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อไปได้ตามวัตถุประสงค์เดิม ทั้งนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องกำหนดวิธีการยกเลิก ความยินยอม และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ประสงค์ให้ผู้ควบคุม ข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวสามารถแจ้งยกเลิกความยินยอมได้ โดยง่าย

การเปิดเผยและการดำเนินการอื่นที่มีใช้การเก็บรวบรวมและการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

3.2.5 ระเบียบสารบรรณ พ.ศ.2526⁶⁹

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 บังคับใช้วันที่ 1 มิถุนายน 2526
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548-บังคับใช้วันที่ 24 กันยายน 2548

“งานสารบรรณ” หมายความว่า งานที่เกี่ยวกับการบริหารงานเอกสาร เริ่มตั้งแต่การ จัดทำ การรับ การส่ง การเก็บรักษา การยืม จนถึงการทำลาย

“ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การรับส่งข้อมูลข่าวสารหรือหนังสือ ผ่านระบบสื่อสารด้วย วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้รักษาการตามกฎหมายนี้คือ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

⁶⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

มาตรา 81 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นหรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการ หรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับ โทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

⁶⁹ ปิติพัฒน์ ธนโชติกิติพัฒน์, “สรุประเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2548,” สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2565, จาก

<http://krunoomtutor.com/upload/300118010230.pdf>

การเก็บรักษา และทำลายหนังสือ⁷⁰

การเก็บรักษา แบ่งออกได้ 3 ประเภทคือ

1. การเก็บระหว่างปฏิบัติคือ การเก็บหนังสือที่ปฏิบัติยังไม่เสร็จให้อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของเรื่อง โดยให้กำหนดวิธีการเก็บให้เหมาะสมตามขั้นตอนของการปฏิบัติงาน

2. การเก็บเมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว คือ การเก็บหนังสือที่ปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้ว และไม่มีอะไรที่จะต้อง ปฏิบัติต่อไปอีก ให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าของเรื่องปฏิบัติ

3. การเก็บไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบ คือ การเก็บหนังสือที่ปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่จำเป็นต้องใช้ในการตรวจสอบเป็นประจำ ไม่สะดวกในการส่งไปเก็บยังหน่วยเก็บของส่วนราชการ

อายุในการเก็บหนังสือ (ตามข้อ 57) โดยปกติให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 10 ปี เว้นแต่

1. หนังสือที่ต้องสงวนเป็นความลับ
2. หนังสือที่เป็นหลักฐานทางอรรถคดี สำนวนของศาล หรือของพนักงานสอบสวน
3. หนังสือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ทุกสาขาวิชา ให้เก็บไว้ตลอดไป
4. หนังสือที่ได้ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นคู่สำเนาเก็บไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี
5. หนังสือที่เป็นเรื่องธรรมดาสามัญซึ่งไม่มีความสำคัญและเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นประจำ เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 1 ปี

6. หนังสือหรือเอกสารเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน หรือการก่อหนี้ผูกพันทางการเงินที่ไม่เป็นหลักฐาน แห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิในทางการเงิน เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบแล้วไม่มีปัญหา ให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

– การเก็บรักษาหนังสือ ให้เจ้าหน้าที่ระมัดระวังรักษาหนังสือให้อยู่ในสภาพใช้ราชการได้ทุกโอกาส

1. หากชำรุดเสียหายต้องรีบซ่อมให้ใช้ราชการได้เหมือนเดิม
2. หากสูญหายต้องหาสำเนามาแทน
3. ถ้าชำรุดเสียหายจนไม่สามารถซ่อมแซมให้คงสภาพเดิมได้ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบการทำลาย มีขั้นตอน ดังนี้⁷¹

1. ภายใน 60 วันหลังจากวันสิ้นปีปฏิทิน ให้สำรวจหนังสือที่ครบกำหนด แล้วจัดทำบัญชีหนังสือขอทำลาย เสนอหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม

⁷⁰ เพิ่งอ้าง.

⁷¹ เพิ่งอ้าง.

2. หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม แต่งตั้งคณะกรรมการทำลายหนังสือ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน กรรมการอย่างน้อย 2 คน

3. ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าหนังสือควรให้ทำลายให้กรอกเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในช่อง การพิจารณา แล้วรายงานผลต่อหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม

4. หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมมีความเห็น

4.1 ไม่ควรทำลาย ให้เก็บหนังสือนั้นไว้จนกว่าจะถึงเวลาทำลายงวดต่อไป

4.2 ควรทำลาย ให้ส่งบัญชีหนังสือขอทำลายให้กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หากมีความเห็นควร ทำลายให้แจ้งส่วนราชการทราบ ถ้าไม่แจ้งภายใน 60 วันถือว่ากองจดหมายเหตุแห่งชาติเห็นชอบ หากมีความเห็นว่า ไม่ควรทำลายหรือขยายเวลาในการเก็บ ให้แจ้งส่วนราชการทราบ และให้ส่วนราชการดำเนินการตามที่ได้รับแจ้ง

3.2.6 ตัวอย่างคำวินิจฉัยและคดีที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานประกันสังคม

1. คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ สค 88/2559 เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 10 เกี่ยวกับข้อมูลสถานที่ทำงานของผู้ประกันตน⁷²

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่าผู้อุทธรณ์เป็นเจ้าของนี้ตามคำพิพากษามีหนังสือ ลงวันที่ 23 ธันวาคม 2558 ถึงผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 10 ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ประกอบการที่เคยทำงานของ นางสาว ก. เพื่อประกอบการบังคับคดี

สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 10 มีหนังสือ ที่ รง 0626 / 1807 ลงวันที่ 15 มกราคม 2559 ถึงผู้อุทธรณ์ ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยให้เหตุผลว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 มาตรา 100 และไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา 24 (1) ถึง (9) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์คือข้อมูลสถานที่ทำงานของนางสาว ก. ซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาของผู้อุทธรณ์ ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารที่สำนักงานประกันสังคมได้มาตามพระราชบัญญัติประกันสังคมพ.ศ. 2533 เพื่อประโยชน์ของนายจ้างและลูกจ้างตามที่กำหนดในกฎหมายดังกล่าวและนายจ้างและ

⁷² สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, “คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ สค 88/2559 อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 10 เกี่ยวกับข้อมูลสถานที่ทำงานของผู้ประกันตน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2565, จาก http://www.oic.go.th/web2017/iwebform_viewer.asp?i=611111%2E8261%3A604118112197111211.

ทราบข้อมูลการส่งเงินสมทบของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจำนวนสามรายที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อนำไปประกอบการดำเนินการบังคับคดีต่อไป

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานีมีหนังสือที่ อบ 0030/5465 ไม่ลงวันที่ มิถุนายน 2564 ถึงผู้อุทธรณ์ปฏิเสธการเปิดเผยโดยให้เหตุผลว่าข้อมูลการนำส่งเงินสมทบของบุคคล ทั้ง 3 รายที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกษมขอมานั้นมีสองรายที่เคยมีการนำส่งข้อมูลเงินสมทบในอดีตแต่ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นข้อมูลที่นายจ้างและลูกจ้างผู้ให้ข้อมูลไม่ประสงค์จะให้เปิดเผยต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา 15(6) และการเปิดเผยอาจเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรได้ตามมาตรา 15(5) ประกอบกับมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลอื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นไม่ได้⁷⁴

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์คือข้อมูลการส่งเงินสมทบของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจำนวน 3 รายที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานี กรณีดังกล่าวมีประเด็นที่ต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่าผู้อุทธรณ์เป็นผู้ทรงสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 ที่จะขอให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือไม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้อุทธรณ์เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกษมขอมมีหนังสือในนามองค์การบริหารส่วนตำบลเกษมขอมถึงสำนักงานประกันสังคมจังหวัดอุบลราชธานีขอข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เพื่อดำเนินการบังคับคดีลูกหนี้ตามคำพิพากษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษมขอม คณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 41(1) บัญญัติให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ความหมายของคำว่าบุคคลตามมาตรา 41 นี้เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้ในหมวด 3 ซึ่งใช้ชื่อหมวดว่า “หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย” ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ทรงสิทธิ์ตามมาตรา 41 นี้หมายถึงเฉพาะบุคคลหรือนิติบุคคลเอกชนเท่านั้น ไม่รวมถึงหน่วยงานของรัฐซึ่งสามารถใช้อำนาจดำเนินการต่างๆตามกฎหมายได้ด้วยตนเองประกอบกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ

⁷⁴ เพิ่งอ้าง.

เป็นของบุคคลเอกชนดังกล่าวในมาตรา 11 ว่า “...บุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้ที่ระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอ...” นอกจากนี้เหตุผลที่ระบุในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 ก็เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดูรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆของรัฐอันเป็นสิ่งจำเป็นในระบบประชาธิปไตยกฎหมายฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐมิได้มุ่งหมายให้สิทธิแก่หน่วยงานของรัฐในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐด้วยกันด้วยเหตุว่าการขอข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันนั้นย่อมเป็นไปตามระเบียบแบบแผนและธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการหรือตามที่กฎหมายกำหนดดังนั้นเมื่อผู้ขอทราบข้อมูลข่าวสารในฐานะหน่วยงานของรัฐหรือเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐจึงไม่อาจใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงไม่อาจใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะรับไว้พิจารณาได้ ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายจึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์นี้ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายออกจากสารบบอุทธรณ์

3. คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร กฎหมาย (ที่ สค173/2565)⁷⁵ นาย ก เป็นทนายความ ได้รับมอบอำนาจจากนาย ข เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ให้ติดตามทรัพย์สินของนาง ค ลูกหนี้ตามคำพิพากษา นาย ก จึงมีหนังสือถึงสำนักงานประกันสังคมจังหวัด A ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูล สถานที่ทำงานในการเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมของนาง ค สำนักงานประกันสังคมจังหวัด A แจ้งปฏิเสธการเปิดเผย โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลและเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย ตามมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ประกอบมาตรา 15 (6) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 นาย ก จึงอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร วินิจฉัยสรุปว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์คือ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้ประกันตนในระบบ ประกันสังคมของนาง ค ลูกหนี้ตามคำพิพากษา เป็นข้อมูลข่าวสาร

⁷⁵ วรธนพงศ์ คำดี, “ข้อมูลประกันสังคม,” สืบค้น เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2565, จาก

ส่วนบุคคลตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูล มิได้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นการรुक้าสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา 15 (5) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้ותרณ์ยังมีช่องทางอื่นที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามותרณ์ได้โดยใช้สิทธิทางศาล ดังนั้น การปฏิเสธ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานประกันสังคมจังหวัด A จึงชอบแล้ว วินิจฉัยให้ยกותרณ์

3. คำพิพากษาศาลปกครอง คดีหมายเลขดำที่ อ.880/2555 คดีหมายเลขแดงที่ อ.1355/2559⁷⁶ เรื่อง อותרณ์คำพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่รัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ 1 (สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 3) ตามหนังสือที่ รง 0619 / 55451 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2552 ที่ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีและคำวินิจฉัยของผู้ฟ้องคดีที่ 2 (คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย)ที่ สค111/2552 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 ที่ให้ยกותרณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

3.3 ความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ

3.3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ปรากฏในประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบไปด้วย 3 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐ บทบัญญัติแห่งมลรัฐ และกฎหมายคอมมอนลอว์ว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกามีวิธีการในการตรากฎหมายเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะ ดังนี้⁷⁷

1) กฎหมายในระดับรัฐบาลกลาง เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นข้อมูลที่จัดเก็บใช้ด้วยเครื่องมืออัตโนมัติหรือไม่

⁷⁶ สำนักงานศาลปกครอง, “คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด.” สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.admincourt.go.th/adminCourt/m/suit.php>.

⁷⁷ กงจักร โพธิ์พร้อม, “ปัญหาทางกฎหมายมหาชนบาประการเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ข่าวสารโดยเครื่องคอมพิวเตอร์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529). น.97.

2) การตรากฎหมายเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลข่าวสารแบ่งได้เป็นสองระดับ คือ กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้บังคับกับภาครัฐ คือ ใช้กับองค์กรของรัฐหรือองค์กรของรัฐบาลกลาง และกฎหมายที่ตราขึ้น เพื่อใช้บังคับกับภาคเอกชน

3) กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคล มีลักษณะการบัญญัติขึ้นโดยแบ่งแยกตามประเภทของกิจการ ดังนั้น บทบัญญัติที่ใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล จึงกระจายอยู่ตามกฎหมายซึ่งควบคุมกิจการนั้นเฉพาะเป็นเรื่องๆ ไป⁷⁸ ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกามีจำนวนมากหลายฉบับตามแต่ลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ดังนั้นในที่นี้จะขอเสนอเฉพาะหลักการ สำคัญที่ปรากฏใน Privacy Act 1974 ซึ่งเป็นกฎหมายระดับสหพันธรัฐเท่านั้น ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีขอบเขต บังคับใช้เฉพาะข้อมูลของประชาชนที่ถูกจัดเก็บและรักษาในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งไม่รวมข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในภาคเอกชน โดยรายละเอียดสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ มีดังต่อไปนี้

กฎหมายฉบับนี้มุ่งคุ้มครองการบันทึกข้อมูล (record) ซึ่งหมายถึงรายการใดๆ การสะสมหรือ การจัดกลุ่มของข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งจัดเก็บรักษาโดยหน่วยงานรัฐ ไม่รวมถึงข้อมูลที่จัดเก็บโดยเอกชน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา การทำธุรกรรมต่างๆ ประวัติการแพทย์ ข้อมูลทางอาชญากรรม การจ้างงาน ฯลฯ โดยข้อมูลที่ว่านี้ได้บรรจุรายการต่อไปนี้คือ ชื่อ หมายเลขที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้เช่น ลายนิ้วมือ เสียง หรือภาพ ซึ่งโดยหลักแล้ว การเปิดบันทึกข้อมูล จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน แต่อย่างไรก็ตามก็มีกรกำหนด ข้อยกเว้นบางกรณี เช่น 1) เพื่อใช้งานปกติประจำวัน 2) เปิดเผยต่อ The Bureau of the Census เพื่อวางแผน เกี่ยวกับการสำรวจประชากรหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

โดยบุคคลที่เป็นพลเมืองชาวอเมริกัน และคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้พำนักที่อยู่นานใน ประเทศสหรัฐอเมริกาทุกคนต่างได้รับการคุ้มครองในสิทธิต่างๆตามกฎหมายฉบับนี้

ตาม Privacy Act 1974 ได้กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานรัฐในการควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วน บุคคลในความครอบครอง และสิทธิของเจ้าของข้อมูล ไว้ดังนี้⁷⁹

⁷⁸ ภาวะวิ ปุณเสรีพิพัฒน์, “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์: ศึกษากรณีการใช้คุกกี้บนอินเทอร์เน็ต,” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ 7, ฉบับที่ 1, น. 181 (พฤษภาคม 2557).

⁷⁹ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รายงานวิจัย โครงการจัดทำความเห็นทาง วิชาการเพื่อจัดทำรายงานเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาและดำเนินการตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูล

หน้าที่รักษาข้อมูลด้วยความถูกต้องและเลือกจัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
 แจกแก่ เจ้าของข้อมูลให้ทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักของการจัดเก็บและข้อมูลที่จะนำไปใช้
 การนำข้อมูลไปใช้ในงานปกติทั่วไป (routine uses)

หากมีการเผยแพร่ต่อบุคคล จะต้องมีการตรวจสอบว่าข้อมูลนั้นมีความถูกต้องสมบูรณ์
 และเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่จัดเก็บหรือไม่

หน่วยงานจะต้องออก rules of conduct บังคับใช้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในการออกแบบ
 การพัฒนา การจัดการ การเก็บรักษาเกี่ยวกับระบบการบันทึกข้อมูล อีกทั้งยังต้องตักเตือนให้บุคคล
 เหล่านี้เคารพ กฎดังกล่าวและจะได้รับโทษหากไม่ได้ปฏิบัติตามหน่วยงานจะต้องกำหนด มาตรการ
 ทางบริหาร ทางเทคนิคและทางกายภาพที่เหมาะสมเพื่อ เป็นหลักประกันด้านความปลอดภัยและ
 ความลับของการบันทึกข้อมูล และป้องกันการคุกคามหรือ ภัยอันตรายใดๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลร้ายแก่
 ข้อมูลส่วนบุคคลได้ สำหรับสิทธิของเจ้าของข้อมูล จะมีอยู่ 2 ประการที่สำคัญ คือ สิทธิที่จะได้รับ
 สำเนาข้อมูลของ ตนเองหนึ่งชุด และสิทธิที่จะแก้ไขความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคลของตน

ตาม Privacy Act 1974 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อบุคคล
 ที่สามไว้ว่า “ ไม่มีการเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอม” (The No Disclosure Without Consent
 Rule ซึ่งหลักการ ดังกล่าวนี บัญญัติไว้ใน 5 U.S.C § 552 a. (b) ว่า “หน่วยงานรัฐบาลกลางจะ
 เปิดเผยบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งจัดเก็บอยู่ในระบบบันทึกข้อมูลด้วยวิธีการใดๆ ต่อบุคคลใดหรือ
 ต่อหน่วยราชการแห่งอื่นมิได้ เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามคำร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรของ
 เจ้าของข้อมูล หรือเป็นกรณีที่เจ้าของข้อมูลได้ให้ ความยินยอมไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร
 หรือเข้าชื่อยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้⁸⁰

- (1) ความจำเป็นต้องรู้ภายในหน่วยงาน (need to know within agency)
- (2) การเปิดเผยตามบทบัญญัติของ Freedom of Information Act (required FOIL disclosure)
- (3) การใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลนั้น (routine uses)
- (4) การเปิดเผยต่อสำนักงานสำมะโนประชากร (Bureau of the Census)
- (5) การเปิดเผยเพื่อการวิจัยทางสถิติ (statistical research)
- (6) การเปิดเผยต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ (National Archives)
- (7) การเปิดเผยเพื่อการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย (law enforcement request)

ข่าวสารส่วนบุคคลและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลภาครัฐตามพระราชบัญญัติ
 ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ,
 (มกราคม, 2547), น. 66.

⁸⁰ เติ้งฮ้าง, น. 14.

(8) การเปิดเผยกรณีเป็นเรื่องอันตรายต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยของบุคคล (health or safety of an individual)

(9) การเปิดเผยต่อสภาองเกรส (Congress)

(10) การเปิดเผยต่อสำนักงาน General Accounting Office

(11) การเปิดเผยตามคำสั่งศาล (Court order)

(12) การเปิดเผยตามกฎหมาย Debt Collection Act

นอกจากข้อยกเว้น 12 กรณีข้างต้น ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดข้อยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลที่สามในกรณีอื่นๆ ได้แก่⁸¹

ข้อยกเว้นกรณีพิเศษ (Special Exemption) ตามมาตรา 5 U.S.C § 552 a. (d) (5) ซึ่งบัญญัติว่า ไม่มีบทบัญญัติในกฎหมายที่จะอนุญาตให้บุคคลเข้าถึงข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่ถูกจัดเก็บรวบรวมไว้สำหรับการฟ้องร้องหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีทางแพ่ง

ข้อยกเว้นกรณีทั่วไป (General Exemption) ตามมาตรา 5 U.S.C § 552 a. (j) ซึ่งบัญญัติว่า “หัวหน้าของหน่วยราชการอาจจะประกาศกฎระเบียบ เพื่อยกเว้นการเข้าถึงบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลได้ ถ้าระบบบันทึกข้อมูลนั้น”

(2.1) ถูกเก็บรักษาไว้โดยหน่วยสืบราชการลับของรัฐบาลกลาง (Central Intelligence Agency)

(2.2) ถูกเก็บรักษาไว้โดยหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายอาญา ซึ่งรวมถึงงานรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกัน ควบคุม หรือลดอาชญากรรม และการปฏิบัติหน้าที่ของ พนักงานอัยการ ศาล หรืออำนาจหน้าที่ในการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Correctional) การคุมประพฤติ (Probation) การอภัยโทษ (Pardon) หรือการทำประกันทัณฑ์บน (Parole) และตามข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ จะต้องประกอบด้วย

(A) เป็นข้อมูลข่าวสารซึ่งรวบรวมไว้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการแจ้งให้ทราบว่าบุคคลใดมี สถานภาพเป็นผู้กระทำความผิดอาญา (Criminal offenders) และผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา (Alleged offenders) โดยต้องประกอบด้วยข้อมูลในการแสดงสถานภาพและบันทึกการจับกุมสภาพ ของการกระทำความผิด และการถูกควบคุมตัวเนื่องจากถูกฟ้องในคดีอาญา การถูกพิพากษาลงโทษ การถูกจำคุก การพ้นจากการถูกจำคุก การทำทัณฑ์บน และการคุมประพฤติ

⁸¹ เติ้งอ๋าง, น. 18.

(B) เป็นข้อมูลข่าวสารซึ่งรวบรวมไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนคดีอาญา และรวมถึง รายงานของผู้ให้ข่าว สายลับและทีมงาน ซึ่งสามารถรู้ได้ถึงสถานภาพส่วนบุคคลของบุคคลเหล่านั้น

(C) เป็นรายงานซึ่งสามารถระบุชี้ตัวบุคคลผู้ดำเนินการอยู่ในระดับต่าง ๆ ของกระบวนการบังคับใช้กฎหมายอาญาเกี่ยวกับการจับกุม หรือการฟ้องคดีอาญา ตลอดจนการปล่อยจากการควบคุม”

(3) ข้อยกเว้นกรณีเฉพาะ (Specific Exemptions) ข้อยกเว้นกรณีนี้ใช้กับหน่วยงานของรัฐบาลกลางทั่วไป ภายใต้พฤติการณ์ที่ระบุไว้ ซึ่งมีอยู่ 7 ประการ ตามที่บัญญัติไว้ใน 5 U.S.C § 552 a. (k) โดยมาตรานี้ได้กำหนดให้หัวหน้าหน่วยราชการสามารถกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าถึงระบบบันทึกข้อมูลข่าวสารภายในหน่วยราชการนั้นได้ในบางกรณีตามที่ Privacy Act บัญญัติไว้ กล่าวคือ ถ้าระบบบันทึกข้อมูลนั้นเป็นกรณีดังต่อไปนี้⁸²

(3.1) ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการป้องกันประเทศและนโยบายการต่างประเทศ {5 U.S.C § 552 a. (k) (1)}

(3.2) ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลในการสืบสวน (Investigatory Material) ซึ่งรวบรวมไว้เพื่อ วัตถุประสงค์ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมาตรา 552 a. (j)

(3.3) ข้อมูลข่าวสารที่จัดเก็บไว้เพื่อใช้ในการให้ความคุ้มครองประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา หรือบุคคลอื่นใดภายใต้การคุ้มครองของหน่วยงาน Secret Service {5 U.S.C § 552 a. (k) (3)}

(3.4) ข้อมูลข่าวสารที่กำหนดไว้โดยกฎหมายให้ใช้เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านสถิติเท่านั้น {5 U.S.C § 552 a. (k) (4)}

(3.5) เนื้อหาสาระของข้อมูลนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสอบประวัติ ซึ่งเก็บรวบรวมไว้เพื่อใช้ในการพิจารณาความเหมาะสม คุณสมบัติ หรือคุณวุฒิ สำหรับการจ้างงานของฝ่ายพลเรือนในหน่วยงานของ รัฐบาลกลาง การให้บริการด้านการทหาร การจัดทำสัญญาของรัฐบาลกลาง หรือการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับในขอบเขตที่การเปิดเผยข้อมูลที่จัดเก็บไว้นั้นจะเป็นการแสดงให้เห็นสิ่งที่บ่งชี้ได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งรัฐบาลได้สัญญาไว้ว่าจะปิดเป็นความลับ {5 U.S.C § 552 a. (k) (5)}

⁸² เพิ่งอ้าง, น. 19.

(3.6) ข้อมูลเกี่ยวกับทดสอบ (Testing) หรือการสอบ (Examination) ซึ่งใช้เฉพาะเพื่อวินิจฉัย เกี่ยวกับคุณสมบัติของตัวบุคคล ในการที่จะได้รับแต่งตั้งหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐบาล

(3.7) ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation Material) ซึ่งใช้ในการวินิจฉัย ความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนตำแหน่งในกองทัพ แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่ว่า การเปิดเผยข้อมูลเช่นนั้น จะเป็นการแสดงให้เห็นสิ่งที่บ่งชี้ได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารซึ่ง รัฐบาลได้สัญญาว่าจะปิดไว้เป็นความลับหรือไม่ {5 U.S.C § 552 a. (k) (7)} โดยถ้ามีการยกเว้นการ เข้าถึงข้อมูลตามอนุมาตราต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ใน 5 U.S.C § 552 a. (k) ดังที่กล่าวมา หน่วยงานราชการ จะต้องให้เหตุผลด้วยว่า เหตุใดระบบบันทึกข้อมูลนั้นจึงได้รับการยกเว้น

บทลงโทษทางอาญา⁸³

(1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ ที่อาศัยอำนาจตามการว่าจ้างหรือตำแหน่ง ราชการ ครอบครองหรือเข้าถึงบันทึกของหน่วยงานซึ่งมีข้อมูลระบุตัวบุคคลได้ ซึ่งห้ามเปิดเผยโดย มาตรฐานหรือตามกฎหมายหรือระเบียบที่จัดตั้งขึ้นตามนั้น และใครที่รู้ว่าห้ามเปิดเผยข้อมูลเฉพาะอย่างจง ใจ จงใจเปิดเผยข้อมูลในลักษณะใดๆ แก่บุคคลหรือหน่วยงานใด ๆ ที่ไม่มีสิทธิ์รับข้อมูลนั้น จะมีความผิดในความผิดทางอาญาและปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์

(2) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ ที่จงใจรักษาระบบบันทึกโดยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดการแจ้งของอนุมาตรา (e) (4) ของมาตรานี้จะมีความผิดในความผิดทางอาญาและ ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์

(3) บุคคลใดก็ตามที่ร้องขอหรือขอบันทึกเกี่ยวกับบุคคลโดยเจตนาและจงใจหรือได้รับ บันทึกเกี่ยวกับบุคคลจากหน่วยงานภายใต้การแอบอ้างเป็นเท็จ จะต้องกระทำความผิดทางอาญา และปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์

กฎหมายประกันสังคม

กฎหมายประกันสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ Social Security Act 1935 ไม่ได้ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม มีเพียงพระราชบัญญัติ

⁸³ Federal Privacy Act of 1974 – 5 US Code 552a

Criminal Penalties.—.

ความเป็นส่วนตัว 1974 หรือ Privacy Act 1974 กล่าวถึง การเปิดเผยหมายเลขประกันสังคม ใน มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวปี 1974 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม บันทึก 5 USC § 552a การเปิดเผยหมายเลขประกันสังคม (a)(1) (2)

พระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัว 1974

(a)(1) ถือเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายสำหรับหน่วยงานของรัฐบาลกลาง รัฐ หรือ รัฐบาลท้องถิ่นใดๆ ที่จะปฏิเสธสิทธิ ผลประโยชน์ หรือสิทธิพิเศษใดๆ ที่กฎหมายกำหนดให้กับ บุคคลใด ๆ เนื่องจากการปฏิเสธที่จะเปิดเผยหมายเลขบัญชีประกันสังคมของบุคคลดังกล่าว

(2) ที่บทบัญญัติของวรรค (1) ของหมวดย่อนี้จะไม่นำมาใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ—

(A) การเปิดเผยใด ๆ ที่กำหนดโดยกฎหมายของรัฐบาลกลางหรือ

(B) การเปิดเผยหมายเลขประกันสังคมต่อหน่วยงานของรัฐบาลกลาง รัฐ หรือท้องถิ่น ใดๆ ที่เก็บรักษาระบบบันทึกที่มีอยู่และดำเนินการก่อนวันที่ 1 มกราคม 1975 หากจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวภายใต้กฎหมายหรือข้อบังคับที่นำมาใช้ก่อนวันที่ดังกล่าวเพื่อตรวจสอบ ตัวตนของบุคคล

(b) หน่วยงานของรัฐบาลกลาง รัฐ หรือท้องถิ่นใดๆ ที่ร้องขอให้บุคคลเปิดเผยหมายเลข บัญชีประกันสังคมของตน จะต้องแจ้งให้บุคคลนั้นทราบว่าการเปิดเผยนั้นเป็นข้อบังคับหรือโดย สมภารใจ โดยกฎหมายหรือหน่วยงานอื่นใดที่ขอหมายเลขดังกล่าว และการใช้งานใดๆ จะ ถูกสร้าง ขึ้นมา”

3.3.2 ประเทศเยอรมนี

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีอยู่ภายใต้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (German Constitution) ซึ่งเป็นกรอบการคุ้มครองที่สำคัญข้อมูลส่วนบุคคล ได้รับความคุ้มครองโดยตรงจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งห้ามให้มีการเข้าไปแทรกแซง ในสิทธิส่วนบุคคล เช่น ในกรณีที่ข้อมูลนั้นเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลอื่นหรือของบุคคลที่ สามโดยในกฎหมายพื้นฐานฉบับนี้ (Basic Law or Grundgesetz) ได้ให้ความคุ้มครองความเป็น ส่วนตัวของบุคคลได้แก่ จดหมาย(letter) หรือวัตถุทางไปรษณีย์ (post) และการติดต่อสื่อสารทั้งนี้ การจำกัดความเป็นส่วนตัวดังกล่าวอาจทำได้ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น⁸⁴

⁸⁴ Grundgesetz Basic Law, German Constitution, (May 23, 1949-Last amended August 31, 1990; English translation) Article 10 (Privacy of letters, posts, and telecommunications; amended 24 June 1968)

กฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องข้อมูลข่าวสารมีอยู่ 2 ฉบับ⁸⁵ คือ “กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางการปกครอง” (verwaltungsverfahrensgesetz-VwVfG) และ “กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล”(Bundesdatenschutzgesetz-(BDSG)

ต่อมาเมื่อคณะรัฐมนตรีแห่งสหภาพยุโรปได้ประกาศใช้ the Data Protection Directive (The Directive 95/46/EC on the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data หรือ EU Directive (95/46/EC) เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ.1995 อันมีการบังคับให้หลักการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องถูกเปลี่ยนเป็นกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกภายในปี ค.ศ.1998 ส่งผลให้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Bundesdatenschutzgesetz: BDSG) ฉบับนี้ได้มีการทบทวนและแก้ไข เรื่อยมาจนล่าสุดในปี 2010 ในเวลาต่อมาภายหลังจากที่สหภาพยุโรปได้ประกาศที่จะใช้ General Data Protection Regulation (GDPR) เพื่อแทนที่ EU Directive (95/46/EC) ในปี 2016 โดยจะให้ผลบังคับใช้ในปี 2018 นั้น ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศแรกที่ได้มีการดำเนินการตรากฎหมาย Federal Data Protection Act (BDSG) ฉบับใหม่ขึ้นใช้บังคับภายในของรัฐตน ซึ่ง BDSG ฉบับใหม่นี้ยังใช้บังคับกับภาคเอกชนรวมถึงภาครัฐ

วัตถุประสงค์หลักของ GDPR ประการหนึ่ง คือการประสานกฎหมายคุ้มครองข้อมูลทั่วทั้งสหภาพยุโรป แต่ก็มีหลายประเด็นที่ GDPR (หรือที่เรียกว่า ประโยคเปิด) ที่เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกได้แนะนำการปกป้องข้อมูลระดับชาติของตนเอง กฎหมายและระบุงการ ใช้ GDPR เพิ่มเติม สมาชิกสภานิติบัญญัติของเยอรมันเป็นประเทศแรกในกลุ่มประเทศสมาชิกที่ใช้ข้อกำหนดดังกล่าว เพื่อเสริม GDPR สภาแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมัน ได้อนุมัติพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลแห่งสหพันธ์รัฐฉบับใหม่ (FDPA) BDSG จะแทนที่กฎหมายที่มีอยู่เมื่อ GDPR 2016/679 มีผลบังคับใช้ในเดือนพฤษภาคม 2018 กฎหมายจึงมีความสำคัญเนื่องจากเยอรมนีเป็นประเทศสมาชิกแรกที่ออกกฎหมายบังคับใช้ พระราชบัญญัติที่บังคับใช้กฎหมายถือเป็นขั้นตอน โดยเนื้อแท้ (แม่แบบ ขั้นตอน กำหนดเวลา ฯลฯ) เนื่องจากการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีอยู่แล้วในกฎหมายเดิม BDSG ใหม่เข้ามาแทนที่กฎหมายเก่าของประเทศ ซึ่งมีผลใช้บังคับในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา และเป็นก้าวแรกสู่การปรับกฎหมายของประเทศสมาชิกเยอรมนีระดับชาติให้เข้ากับบทบัญญัติของ GDPR สิ่งสำคัญคือต้องจำไว้ว่า GDPR จะเข้ามาแทนที่กฎหมายของประเทศสมาชิก และปล่อยให้พื้นที่จำกัดสำหรับบทบัญญัติของกฎหมายระดับประเทศ เป็นที่น่าสังเกตว่าบทบัญญัติส่วนใหญ่ของ BDSG ที่อาจเกิน

⁸⁵ นคร เสรีรักษ์, “ประสบการณ์เยอรมัน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2565, จาก

ขอบเขตของ GDPR มีความเกี่ยวข้องในทางปฏิบัติที่จำกัด เนื่องจากศาลและหน่วยงานของเยอรมันจะต้องไม่ใช้บทบัญญัติของ BDSG หากเห็นว่าขัดต่อกฎหมายของยุโรป กฎหมายยังมีผลบังคับใช้กับทั้งภาครัฐและเอกชน

องค์ประกอบที่สำคัญหลายประการของ BDSG ใหม่สรุปได้ดังนี้⁸⁶

(1) เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูล กฎของเยอรมันเกี่ยวกับหน้าที่ในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลนั้นเข้มงวดกว่าที่ กำหนดตามมาตรา 37 GDPR . ตามที่ มาตรา 38 ของ BDSG บริษัทที่ดำเนินงานในเยอรมนีต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูล หากจ้างพนักงานอย่างน้อย 10 คนอย่างต่อเนื่องเพื่อจัดการกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ บริษัทยังต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลหากดำเนินการประมวลผลที่อยู่ภายใต้การประเมินผลกระทบต่อ การปกป้องข้อมูลตามมาตรา 35 GDPR หรือหากพวกเขาประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในเชิง พาณิชย์เพื่อวัตถุประสงค์ในการถ่ายโอนหรือการถ่ายโอนแบบไม่ระบุชื่อ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใน การวิจัยตลาดหรือความคิดเห็น

(2) GDPR จัดให้มีสิทธิทั้งหมดของเจ้าของข้อมูลในมาตรา 13 ถึง 22 (หน้าที่ของการ เปิดเผยในกรณีที่มีการรวบรวมข้อมูล สิทธิในข้อมูล สิทธิในการแก้ไขและการลบ สิทธิที่จะถูกลืม สิทธิในการคัดค้าน) มาตรา 23ของกฎหมายเดียวกันให้สิทธิสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการ ออกข้อยกเว้นสิทธิเหล่านั้น

(3) ค่าปรับ GDPR กำหนดค่าปรับทางปกครองสูงสุด 20 ล้านยูโรหรือ 4% ของรายได้ ทั่วโลก ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่สูงกว่า การละเมิดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายข้อกำหนดของ BDSG เพียง อย่างเดียวจะถูกจำกัดค่าปรับสูงสุด 50,000 ยูโร แต่สถานการณ์นี้จะเกิดขึ้นได้ยากในทางปฏิบัติและ ครอบคลุมเฉพาะบางกรณีเท่านั้น เช่น หน้าที่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อผู้บริโภค ในกรณีอื่นๆ ทั้งหมด ค่าปรับสูงสุดที่กำหนดโดย GDPR จะถูกนำไปใช้

(4) ค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงิน BDSG ใหม่ยังกำหนดความเสียหายที่ไม่เป็นตัวเงิน (ในแง่ กฎหมาย: ไม่ใช่ตัวเงิน) ค่าเสียหายเหล่านี้เป็นค่าเสียหายที่ไม่สามารถวัดค่าได้ง่ายหรือประเมินค่า เป็นเงิน เช่น ค่าชดเชยที่เสนอสำหรับความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมาน เจ้าของข้อมูล (รวมถึง พนักงาน) อาจเรียกร้องค่าเสียหายจากความเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงิน นี่เป็นความรับผิดชอบใหม่ ซึ่งอาจ ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจอย่างมากสำหรับบริษัทต่างๆ⁸⁷

⁸⁶ Tatjana Zrinski, “EU GDPR vs. German Bundesdatenschutzgesetz – Similarities and Differences,” Retrieved 21 July 2022, from <https://advisera.com/eugdpracademy/knowledgebase/eu-gdpr-vs-german-bundesdatenschutzgesetz-similarities-and-differences/>

⁸⁷ *Ibid.*

กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งสหพันธรัฐหรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลของรัฐบาลกลาง (The Federal Data Protection Act of 2019 (Bundesdatenschutzgesetz – BDSG) ใช้บังคับกับภาครัฐและภาคเอกชน มีหลักการสำคัญดังนี้

(1) ขอบเขตการบังคับใช้ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับกับการรวบรวม การประมวลผล และการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดย หน่วยงานสาธารณะของสหพันธ์ หน่วยงานสาธารณะของรัฐ สหพันธรัฐ หน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐ

สำหรับหน่วยงานส่วนบุคคล พระราชบัญญัตินี้จะใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดหรือบางส่วนด้วยวิธีการอัตโนมัติและการประมวลผลอื่น ๆ นอกเหนือจากวิธีการอัตโนมัติของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจับเก็บหรือมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจับเก็บ เว้นแต่ การประมวลผลดังกล่าวดำเนินการโดยบุคคลธรรมดาในกิจกรรมส่วนตัวหรือกิจกรรมในบ้านล้วนๆ

(2) กฎหมายคุ้มครองข้อมูลของรัฐบาลกลางอื่น ๆ จะมีความสำคัญเหนือกว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ หากกฎหมายดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงเรื่องใด ๆ หรือทั้งหมดซึ่งครอบคลุมอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ ให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ หน้าที่ในการปฏิบัติตามภาระผูกพันทางกฎหมายของการรักษาความลับหรือการรักษาความลับทางวิชาชีพหรือทางราชการพิเศษที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมายจะยังคงไม่ได้รับผลกระทบ

(3) บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ให้ความสำคัญเหนือกว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความปกครองที่ข้อมูลส่วนบุคคลได้รับการประมวลผลเพื่อสร้างข้อเท็จจริง

(4) พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐ จะใช้กับหน่วยงานเอกชนถ้า⁸⁸

1. ผู้ควบคุมหรือผู้ประมวลผลประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศเยอรมนี
2. ข้อมูลส่วนบุคคลได้รับการประมวลผลในบริบทของกิจกรรมการจัดตั้งผู้ควบคุมหรือผู้ประมวลผลในประเทศเยอรมนี หรือหาก

3. แม้ว่าผู้ควบคุมหรือผู้ประมวลผลจะ ไม่มีการจัดตั้งในประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปหรือรัฐผู้ทำสัญญาอื่นของเขตเศรษฐกิจยุโรป แต่ก็อยู่ภายใต้ขอบเขตของระเบียบ (EU) 2016/679 ของรัฐสภายุโรปและสภาแห่งสหภาพยุโรป 27 เมษายน 2559 ว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลและการเคลื่อนย้ายข้อมูลดังกล่าวโดยเสรี

⁸⁸ Federal Data Protection Act (BDSG) Scope of the Act

Section 1

(4) This Act shall apply to public bodies. It shall apply to private bodies if

หากพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับตามประโยคที่สอง ให้ใช้เฉพาะมาตรา 8 ถึง 21 และ 39 ถึง 44 กับผู้ควบคุมหรือผู้ประมวลผล

(5) บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับในกรณีที่กฎหมายของสหภาพยุโรปบังคับใช้โดยตรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อบังคับ (EU) 2016/679

(6) รัฐผู้ทำสัญญาของเขตเศรษฐกิจยุโรปจะต้องมีสถานะเท่าเทียมกันกับประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป ในส่วนที่เกี่ยวกับการประมวลผลเพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 2 ของระเบียบ (EU) 2016/679 รัฐอื่น ๆ จะถือเป็นประเทศที่สาม

(7) เกี่ยวกับการประมวลผลเพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 1 (1) ของ Directive (EU) 2016/680 ของรัฐสภายุโรปและคณะมนตรีเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2016 ว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลธรรมดาเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล โดยหน่วยงานที่มีอำนาจเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกัน การสืบสวน การตรวจจับ หรือการดำเนินคดีกับความผิดทางอาญาหรือการลงโทษทางอาญา และการเคลื่อนย้ายข้อมูลดังกล่าวโดยเสรี และการยกเลิกกรอบการตัดสินใจของสภา 2008/977/JHA (OJ L 119 รัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ การประยุกต์ใช้และการพัฒนา Schengen Acquis จะต้องมีสถานะเท่าเทียมกันกับประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป รัฐอื่น ๆ จะถือเป็นประเทศที่สาม

(8) ระเบียบ (EU) 2016/679 และส่วนที่ 1 และ 2 ของพระราชบัญญัตินี้จะนำไปใช้กับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยหน่วยงานสาธารณะในบริบทของกิจกรรมนอกขอบเขตของระเบียบ (EU) 2016/679 และ Directive (EU) 2016/680 เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้หรือพระราชบัญญัติอื่น

(9) สำหรับลักษณะและประเภทของสิทธิในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้มีการแบ่งแยกประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลเป็น 2 ประเภท ดังนี้⁸⁹

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือรายละเอียดใด ๆ ที่สามารถระบุตัวบุคคล (เจ้าของข้อมูลได้) ประกอบด้วย

ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Personal Data) หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเห็น

⁸⁹ นพดล นิ่มหนู, “มาตรการและกลไกทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล,” (วิทยานิพนธ์คุชฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2562), น.175.

ทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ความเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน สุขภาพและ
พฤติกรรมทางเพศ

สำหรับนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวนี้ ในกฎหมายที่ได้แก้ไขใหม่ที่ถูกร
ตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของ GDPR นั้น ได้มีการเพิ่มความหมายให้หมายรวมไปถึง
ข้อมูลไบโอเมตริกซ์และข้อมูลทางพันธุกรรมอีกด้วย

(10) การเก็บรวบรวม ใช้ และการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ชอบด้วย
กฎหมาย ได้แก่

1. เป็นไปตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นหรือได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิ (The
Data Subject) ซึ่งหมายถึงเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยปราศจากความยินยอมให้ทำได้ในกรณี

1) เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย

2) เป็นอำนาจของฝ่ายปกครอง

3) การเก็บข้อมูลจากผู้ทรงสิทธิฯ โดยตรงจะทำให้ข้อมูลไม่ถูกต้องและก่อความ
เสียหายแก่ผู้ทรงสิทธิ

3. เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จะต้องแจ้งรายละเอียด
ดังต่อไปนี้ เว้นแต่ผู้ทรงสิทธิฯ จะทราบอยู่แล้ว

1) ชื่อหรือสิ่งบอกให้รู้ว่า ผู้ควบคุมข้อมูลเป็นใคร

2) วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม การใช้ และการดำเนินการ

3) แหล่งที่มาของข้อมูลเฉพาะกรณีผู้ทรงสิทธิฯ ไม่รู้ถึงการเปิดเผยข้อมูลนั้น

(11) หลักความยินยอม มีสาระสำคัญดังนี้

1. ความยินยอมต้องมาจากผู้ทรงสิทธิฯ ที่มีอิสระในการตัดสินใจ ซึ่งก่อนตัดสินใจ ผู้
ทรงสิทธิฯ ย่อมขอทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม การใช้ และการดำเนินการได้ และความ
ยินยอมจะต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่จะมีสถานการณ์พิเศษอาจกระทำในรูปแบบอื่นที่เหมาะสมได้

2. ในกรณีของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ จะต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็น
หนังสือด้วย

3. ในกรณีที่เป็นการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการดำเนินการกับข้อมูลที่มีความ
อ่อนไหว การให้ความยินยอมจะต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดแจ้ง

(12) การเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความอ่อนไหว ที่ชอบด้วยกฎหมาย จะกระทำได้อต่อเมื่อ

1. กฎหมายให้อำนาจ หรือ จำเป็นเพื่อป้องกันประโยชน์สาธารณะ

2. เจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมอย่างชัดแจ้ง

3. เพื่อป้องกันประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่น ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ ไม่ว่าจะโดยทางกายภาพหรือนิติกรรมตามกฎหมาย

4. ข้อมูลนั้นได้ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะชนโดยเจ้าของข้อมูล

5. เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความปลอดภัยต่อสาธารณะ

6. มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันความไม่เป็นธรรมแก่ประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์อื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

7. มีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ การวินิจฉัยโรค หรือเกี่ยวกับการดูแลรักษาหรือจัดการเกี่ยวกับการบริการทางด้านสุขภาพ หรือข้อมูลนั้นถูกประมวลโดยผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือบุคคลอื่นใดที่มีหน้าที่รักษาความลับเทียบเท่ากับผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์

8. มีความจำเป็นเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือเพื่อความสำเร็จในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องใช้ข้อมูลนั้น หากไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นจะทำให้การวิจัยไม่ประสบความสำเร็จ และการวิจัยดังกล่าวได้ชั่งน้ำหนักกับผลประโยชน์ที่จะได้รับกับตัวเจ้าของข้อมูลแล้วจะเกิดประโยชน์ทางด้านวิทยาศาสตร์มากกว่า

9. รัฐมีเหตุจำเป็นต้องป้องกัน หรือทำให้บรรลู่เกี่ยวกับการจัดการวิกฤติการณ์ หรือความขัดแย้ง หรือการป้องกัน ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของมนุษยชาติ⁹⁰

นอกจากนี้ ในหลักกฎหมายที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ยังได้มีการกำหนดข้อยกเว้นเพิ่มเติมในกรณีของการใช้ประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวว่าจะสามารถทำได้ หากการประมวลผลเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์ทางการแพทย์เชิงป้องกัน, การประเมินความสามารถในการทำงานของพนักงานในทางการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งการประมวลผลนี้จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของหลักการของความลับในวิชาชีพแพทย์เพื่อประโยชน์สาธารณะในด้านสาธารณสุข ซึ่งการที่กำหนดเช่นนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าการบริการด้านสุขภาพ การดำเนินการเกี่ยวกับเวชกรรมหรือทางการแพทย์จะมีคุณภาพและมีมาตรฐานด้านความปลอดภัยสำหรับประชาชน การกำหนดข้อยกเว้นนี้เป็นไปตามที่หลักการของ GDPR ได้อนุญาต

(13) กลไกทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ตรวจการด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งสหพันธรัฐ (The Federal Commissioner

⁹⁰ เพิ่งอ้าง, น.177.

for Data Protection and Freedom of Information (BfDI) เป็นองค์กรอิสระของรัฐและเป็นองค์กรผู้เชี่ยวชาญในการบังคับการตามกฎหมาย ซึ่งมีอำนาจดังต่อไปนี้คือ⁹¹

1. ตรวจสอบดูแลการคุ้มครอง การเก็บ การใช้ หรือการประมวลผลข้อมูลของผู้ควบคุมข้อมูล นอกจากนี้ ยังมีอำนาจในการตรวจสอบเหนือองค์กรผู้ประกอบการวิชาชีพ หน่วยงานพิเศษ ในการรักษาความลับของทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เป็นความลับภายใต้บทบัญญัติประมวลกฎหมายภาษีอากร

2. รับเรื่องร้องเรียนและสอบสวนการร้องเรียน
3. ให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีและองค์กรอื่น ๆ ของรัฐ
4. จัดทำรายงานประจำปี

ตำแหน่งผู้ตรวจการด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งสหพันธ์รัฐนี้ จะมีวาระดำรงตำแหน่งได้วาระละ 5 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งได้ 2 วาระเท่านั้น

เมื่อพิจารณาถึงความเฉพาะเจาะจงเพิ่มเติมของ BDSG ใหม่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GDPR หน่วยงานคุ้มครองข้อมูลของเยอรมันคาดว่าจะออกคำแนะนำในอนาคตเพื่อให้เกิดความแน่นอนทางกฎหมายมากขึ้นเกี่ยวกับการตีความและการนำไปใช้ แนวทางดังกล่าวควรออกโดยคณะกรรมการการยุโรปเพื่อให้แน่ใจว่ามีการใช้และตีความข้อกำหนดของ GDPR อย่างสม่ำเสมอ รัฐอื่นๆ จะปรับกฎหมายระดับชาติของตนให้สอดคล้องกับ GDPR ด้วย เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของ GDPR คือการจัดวางกรอบกฎหมายสำหรับการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลในยุโรป

บทกำหนดโทษทางอาญา

มาตรา 42 บทกำหนดโทษ⁹²

(1) การกระทำต่อไปนี้โดยจงใจและโดยไม่ได้รับอนุญาตเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลจำนวนมากซึ่งไม่สามารถเข้าถึงได้โดยสาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับ:

1. การถ่ายโอนข้อมูลไปยังบุคคลที่สามหรือ
2. มิฉะนั้นทำให้สามารถเข้าถึงได้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า

(2) การกระทำความผิดต่อไปนี้เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่สามารถเข้าถึงได้โดยสาธารณะ มีโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับ:

⁹¹ เพิ่งอ้าง.

⁹² Federal Data Protection Act (BDSG) Penalties Section 42

1. การประมวลผลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ

2. นี้อาจได้มา

และกระทำการดังกล่าวเป็นการตอบแทนค่าตอบแทนหรือโดยเจตนาให้ตนเองหรือผู้อื่นร้ายขึ้นหรือทำร้ายผู้อื่น

(3) ความผิดดังกล่าวจะถูกดำเนินคดีต่อเมื่อมีการร้องเรียนเท่านั้น เจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุม กรรมการกลาง และหน่วยงานกำกับดูแลมีสิทธิยื่นเรื่องร้องเรียน

(4) การแจ้งเตือนตามมาตรา 33 ของ Regulation (EU) 2016/679 หรือการสื่อสารตามมาตรา 34 (1) ของ Regulation (EU) 2016/679 อาจถูกนำมาใช้ในการดำเนินคดีอาญากับบุคคลที่จำเป็นต้องแจ้งหรือ การติดต่อหรือญาติตามที่อ้างถึงในมาตรา 52 (1) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยได้รับความยินยอมจากบุคคลที่จำเป็นต้องแจ้งหรือแจ้งความ

มาตรา 44 การดำเนินการกับผู้ควบคุมหรือผู้ประมวลผล⁹³

(1) การดำเนินการกับผู้ควบคุมหรือผู้ประมวลผลสำหรับการละเมิดกฎหมายคุ้มครองข้อมูลภายในขอบเขตของระเบียบ (EU) 2016/679 หรือสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่อยู่ในนั้นอาจถูกนำเสนอโดยเจ้าของข้อมูลต่อหน้าศาลในสถานที่ที่ผู้ควบคุมหรือผู้ประมวลผลมีสถานประกอบการดำเนินการตามคำพิพากษาแรกอาจถูกนำขึ้นศาลในสถานที่ที่เจ้าของข้อมูลมีถิ่นที่อยู่ของตน

(2) อนุมาตรา 1 ไม่ใช่บังคับกับการดำเนินคดีกับหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการโดยใช้อำนาจอธิปไตย

(3) หากผู้ควบคุมหรือผู้ประมวลผลได้กำหนดตัวแทนตามมาตรา 27 (1) ของระเบียบ (EU) 2016/679 ตัวแทนนี้จะต้องเป็นผู้รับที่ได้รับอนุญาตในกระบวนการพิจารณากฎหมายแพ่งตามมาตรา 184 ของประมวลกฎหมายแพ่ง ทางวิธีพิจารณาความแพ่งจะไม่ได้รับผลกระทบ

มาตรา 45 ขอบเขต⁹⁴

บทบัญญัติของส่วนนี้จะใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยหน่วยงานสาธารณะที่มีอำนาจในการป้องกัน การสอบสวน การตรวจจับ หรือการดำเนินคดีกับความผิดทางอาญาหรือทางปกครอง หรือการดำเนินการตามบทลงโทษทางอาญาหรือทางปกครอง ครอบคลุมที่พวกเขาประมวลผลข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ในการ ดำเนินงานเหล่านี้ ให้ถือว่าหน่วยงานสาธารณะในกรณีนั้นเป็นผู้ควบคุม การป้องกันความผิดอาญาตามที่อ้างถึงในประโยคแรก ให้หมายความรวมถึงการป้องกันและป้องกันภัยคุกคามต่อความมั่นคงสาธารณะด้วย ประโยคแรกและประโยคที่

⁹³ Federal Data Protection Act (BDSG) Legal remedies Section 44 Proceedings against a controller or processor

⁹⁴ Federal Data Protection Act (BDSG) Section 45 Scope

สองจะใช้กับหน่วยงานสาธารณะที่รับผิดชอบในการดำเนินการลงโทษตามมาตรการที่อ้างถึงใน มาตรา 11 (1) ไม่ใช่ประมวลกฎหมายอาญา 8 มาตรการทางการศึกษาหรือทางวินัยตามที่อ้างถึงใน พระราชบัญญัติศาลเยาวชนหรือคำปรับ

มาตรา 84 บทบัญญัติทางอาญา

มาตรา 42 ให้ใช้บังคับตามการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยหน่วยงานสาธารณะใน บริบทของกิจกรรมตามมาตรา 45 ประโยคที่หนึ่ง สาม หรือสี่

กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG) มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยครอบคลุมการเก็บรวบรวม การประมวลผล และการใช้ ทั้งข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้โดย หน่วยงานของรัฐและข้อมูลส่วนบุคคลที่หน่วยงานภาคเอกชนมีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในทางอาชีพ หรือในทางธุรกิจสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานของรัฐหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่หน่วยงานภาคเอกชนมีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในทางอาชีพหรือในทางธุรกิจนั้น การใช้ ประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวทำได้เฉพาะเมื่อกฎหมายนี้หรือบทบัญญัติของกฎหมายอื่น อนุญาตให้กระทำได้หรือเท่าที่บุคคลนั้นได้ให้ความยินยอมถ้าได้มีการขอความยินยอมจากผู้ที่เป็ นเจ้าของข้อมูลในกรณีนี้จะต้องกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลนั้นด้วย

มาตรา 53 บุคคลที่ทำงานในการประมวลผลข้อมูลจะต้องไม่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต (การรักษาความลับ) พวกเขามีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาความลับ ภาระหน้าที่ในการรักษาความลับจะดำเนินต่อไปหลังจากการจ้างงานสิ้นสุดลง

กฎหมายประกันสังคม⁹⁵

กฎหมายประกันสังคมของประเทศเยอรมนี หรือ Sozialgesetzbuch (SGB) มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม 35 SGB ความลับทางสังคม ดังนี้

§ 35 SGB I ความลับทางสังคม

(1) ทุกคนมีสิทธิที่ข้อมูลทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเขา (§ 67 วรรค 2 เล่มที่สิบ) ไม่ได้รับการประมวลผลโดยผู้ให้บริการโดยไม่ได้รับอนุญาต (ความลับทางสังคม) การรักษาความลับทาง สังคมรวมถึงภาระหน้าที่เพื่อให้แน่ใจว่าแม้ภายในผู้ให้บริการ ข้อมูลทางสังคมจะเข้าถึงได้เฉพาะ บุคคลที่ได้รับอนุญาตหรือส่งต่อไปยังพวกเขาเท่านั้น ข้อมูลทางสังคมของพนักงานและญาติของ

⁹⁵ Sozialgesetzbuch (SGB) § 35 SGB I Sozialgeheimnis, Retrieved 11 July 2022, from <https://www.sozialgesetzbuch-sgb.de/>.

พวกเขาอาจไม่สามารถเข้าถึงได้โดยบุคคลที่สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรหรือมีส่วนร่วมในพวกเขา และไม่อาจส่งต่อข้อมูลเหล่านี้โดยผู้มีอำนาจ

การเรียกเครื่องดังกล่าวยังต่อต้านสมาคมของผู้ให้บริการ, คณะทำงานของผู้ให้บริการและสมาคมของผู้ให้บริการ, ศูนย์ข้อมูลของการประกันบำนาญ, สมาคมกฎหมายมหาชนที่กล่าวถึงในประมวลกฎหมายนี้ บริการผู้เชี่ยวชาญบูรณาการ กองทุนประกันสังคมของศิลปิน Deutsche Post AG トラบเท้าที่ได้รับมอบหมายให้คำนวณหรือจ่ายผลประโยชน์ทางสังคมหน่วยงานของกรมศุลกากร トラบเท้าที่พวกเขาดำเนินการตามมาตรา 2 ของพระราชบัญญัติการต่อสู้ การจ้างงานลับและมาตรา 66 ของหนังสือเล่มที่สิบ สำนักงานประกันและหน่วยงานเทศบาล ตลอดจนหน่วยงานรับเลี้ยงบุตรบุญธรรมที่เป็นที่ยอมรับ (มาตรา 2 (3) แห่งพระราชบัญญัติการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม) トラบเท้าที่พวกเขาปฏิบัติงานภายใต้ประมวลกฎหมายนี้ และหน่วยงานที่ดำเนินการ งานตามมาตรา 67c (3) ของเล่มที่สิบ พนักงานต้องรักษาความลับทางสังคมแม้ว่าการจ้างงานของพวกเขาเกี่ยวกับหน่วยงานดังกล่าวจะสิ้นสุดลง เท่าที่พวกเขาทำงานตาม § 2 ของพระราชบัญญัติเพื่อต่อต้านการจ้างงานที่เป็นความลับ และ § 66 ของหนังสือเล่มที่สิบ สำนักงานประกันและหน่วยงานเทศบาล ตลอดจนหน่วยงานการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรมที่เป็นที่ยอมรับ (§ 2 วรรค 3 ของพระราชบัญญัติการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม) トラบเท้าที่พวกเขาทำงานตามรหัสนี้ และเนื้อหาที่ดำเนินการตาม § 67c Perceive วรรค 3 ของหนังสือเล่มที่สิบ พนักงานต้องรักษาความลับทางสังคมแม้ว่าการจ้างงานของพวกเขาเกี่ยวกับหน่วยงานดังกล่าวจะสิ้นสุดลง เท่าที่พวกเขาทำงานตาม § 2 ของพระราชบัญญัติเพื่อต่อต้านการจ้างงานที่เป็นความลับ และ § 66 ของหนังสือเล่มที่สิบ สำนักงานประกันและหน่วยงานเทศบาล ตลอดจนหน่วยงานการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรมที่เป็นที่ยอมรับ (§ 2 วรรค 3 ของพระราชบัญญัติการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม) トラบเท้าที่พวกเขาทำงานตามรหัสนี้ และเนื้อหาที่ดำเนินการตาม § 67c Perceive วรรค 3 ของหนังสือเล่มที่สิบ พนักงานต้องรักษาความลับทางสังคมแม้ว่าการจ้างงานของพวกเขาเกี่ยวกับหน่วยงานดังกล่าวจะสิ้นสุดลง ปฏิบัติงานตาม § 67c วรรค 3 ของหนังสือเล่มที่สิบ พนักงานต้องรักษาความลับทางสังคมแม้ว่าการจ้างงานของพวกเขาเกี่ยวกับหน่วยงานดังกล่าวจะสิ้นสุดลง ปฏิบัติงานตาม § 67c วรรค 3 ของหนังสือเล่มที่สิบ พนักงานต้องรักษาความลับทางสังคมแม้ว่าการจ้างงานของพวกเขาเกี่ยวกับหน่วยงานดังกล่าวจะสิ้นสุดลง⁹⁶

(2) บทบัญญัติของบทที่สองของเล่มที่ 10 และหนังสือเล่มอื่นๆ ของประมวลกฎหมายสังคมกำหนดการประมวลผลข้อมูลทางสังคมโดยเด็ดขาด トラบเท้าที่เป็นข้อบังคับ (EU) 2016/679 ของรัฐสภายุโรปและคณะมนตรีเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2016 ในการคุ้มครองบุคคลธรรมดาไม่ได้ใช้

⁹⁶ *Ibid.*

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการเคลื่อนย้ายข้อมูลโดยเสรีและการยกเลิก Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (OJ L 119 จาก 04.05.2016, p. 1; L 314 ของ 22.11.2016, p. 72; L 127 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2018, p. 2) ในเวอร์ชันที่เกี่ยวข้องจะมีผลทันที กฎระเบียบ (EU) 2016/679 และพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้โดยอนุ โลมกับการประมวลผลข้อมูล ทางสังคมในบริบทของกิจกรรมที่ไม่อยู่ในขอบเขตของระเบียบ (EU) 2016/679

(2a) ภาระหน้าที่ในการรักษาความลับตามกฎหมายหรือความลับทางวิชาชีพหรือทาง ราชการพิเศษที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมายยังคงไม่ได้รับผลกระทบ

(3) หากไม่อนุญาตให้ส่งข้อมูลทางสังคม ไม่มีภาระหน้าที่ในการให้ข้อมูล ไม่มี ภาระหน้าที่ในการให้หลักฐาน และไม่มีภาระผูกพันในการส่งหรือส่งเอกสาร ระบบไฟล์ที่ไม่เป็น อัตโนมติ และข้อมูลทางสื่อออนไลน์ประมวลผลโดยอัตโนมัติ

(4) ความลับทางการค้าและธุรกิจเทียบเท่ากับข้อมูลทางสังคม

(5) ข้อมูลทางสังคมของผู้ตายอาจได้รับการประมวลผลตามบทที่สองของเล่มสิบ พวกเขา อาจได้รับการประมวลผลหากไม่สามารถส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายของ ผู้ตายหรือญาติของพวกเขา

(6) วรรค 1 ถึง 5 ยังใช้กับผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการนอกเหนือจากเนื้อหาที่กล่าวถึง ในวรรค 1

1. ประมวลผลข้อมูลทางสังคมในประเทศ โดยมีเงื่อนไขว่าการประมวลผลไม่ได้เกิดขึ้น ภายในกรอบของสาขาในประเทศสมาชิกอื่นของสหภาพยุโรปหรือในรัฐภาคีอื่นของข้อตกลงว่า ด้วยเขตเศรษฐกิจยุโรปหรือ

2. ประมวลผลข้อมูลสื่อออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมของสาขาในประเทศ หากไม่ใช่วรรค 1 ถึง 5 ตามประโยค 1 เฉพาะ §§ 81 ถึง 81c ของหนังสือเล่มที่สิบเท่านั้นที่มีผล บังคับใช้กับบุคคลที่รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการของเขา

(7) เมื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา 2 ของระเบียบ (EU) 2016/679 รัฐผู้ทำ สัญญาของข้อตกลงว่าด้วยเขตเศรษฐกิจยุโรปและสวิตเซอร์แลนด์จะเทียบเท่ากับประเทศสมาชิก ของสหภาพยุโรป ในแง่นี้ ประเทศอื่นๆ ถือเป็นประเทศที่สาม

3.3.3 ประเทศนอร์เวย์

ประเทศนอร์เวย์ให้คำมั่นต่อปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและได้ให้สัตยาบัน ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองซึ่งทั้งสองข้อมีสิทธิใน ความเป็นส่วนตัว กฎหมายความเป็นส่วนตัวในนอร์เวย์ได้รับการจัดการโดยกฎหมายและ

กฎหมายทั่วไป พระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัว 2020 กล่าวถึงการรวบรวม การจัดเก็บ และการจัดการข้อมูล สิทธิความเป็นส่วนตัวทั่วไปได้ถูกสร้างขึ้นในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ประเทศนิวซีแลนด์มีกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020 (ซึ่งแทนที่กฎหมายความเป็นส่วนตัวปี 1993) อย่างไรก็ตาม แม้จะประกาศว่าเป็นพระราชบัญญัติเพื่อส่งเสริมและปกป้องความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคล แต่ความจริงแล้วครอบคลุมเฉพาะความเป็นส่วนตัวของข้อมูลเท่านั้น พระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวปี 2020 ถูกสร้างขึ้นเพื่อต่อสู้กับความกังวลเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและศักยภาพในการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว เมื่อความเสี่ยงนี้อยู่ภายใต้ระบบข้อมูลด้วยตนเองน้อยกว่ามาก

พระราชบัญญัติประกอบด้วยหลักการความเป็นส่วนตัวของข้อมูล 13 ข้อ ซึ่งควบคุมการจัดการข้อมูลส่วนตัวโดยหน่วยงาน 'หน่วยงาน' ถูกกำหนดอย่างกว้างขวางว่าเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน และไม่ว่าจะเป็นองค์กรหรือหน่วยงาน โดยมีข้อยกเว้นเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีข้อยกเว้นหลายประการสำหรับหลักการความเป็นส่วนตัวของข้อมูลซึ่งสามารถพบได้ทั้งในหลักการและในทีอื่น ๆ ภายในพระราชบัญญัติ ดังมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 4 การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้⁹⁷

(1) พระราชบัญญัตินี้ (ยกเว้นมาตรา 212) ใช้กับ-

(ก) หน่วยงานในนิวซีแลนด์ (A) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการใด ๆ ที่ดำเนินการโดย A (ไม่ว่าในขณะที่ A อยู่หรืออยู่ในนิวซีแลนด์) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่รวบรวมหรือถือครองโดย A:

(ข) หน่วยงานในต่างประเทศ (B) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการใด ๆ ที่ดำเนินการโดย B ในการดำเนินธุรกิจหรือนิวซีแลนด์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่รวบรวมหรือถือครองโดย B:

(ค) บุคคล (C) ซึ่งไม่มีถิ่นที่อยู่ตามปกติในนิวซีแลนด์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการใด ๆ ของ C ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

(i) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ C เก็บรวบรวมในขณะที่อยู่ในนิวซีแลนด์ ไม่ว่าข้อมูลจะถูกเก็บไว้ที่ใดโดย C ในภายหลัง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้นหรือตั้งอยู่:

(ii) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ C ถือครองในขณะที่อยู่ในนิวซีแลนด์ (แต่ไม่ได้รวบรวมโดย C ในขณะที่อยู่ในนิวซีแลนด์) โดยไม่คำนึงถึงว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้นอยู่ที่ใดหรือเคยอยู่

(2) สำหรับจุดประสงค์ของอนุมาตรา (1)(a) และ (b) ไม่สำคัญ—

⁹⁷ Privacy Act 2020 Section 4 Application of this Act

(ก) ที่ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลถูกหรือถูกรวบรวมโดยหน่วยงาน หรือ
 (ข) ที่ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลถูกเก็บไว้โดยหน่วยงาน; หรือ
 (ค) ที่ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่หรือเคยอยู่
 (3) เพื่อจุดประสงค์ของหมวดย่อย (1)(b) หน่วยงานอาจได้รับการปฏิบัติเหมือนค่านิน
 ชุรกิจในนิวซีแลนด์โดยไม่จำเป็นต้อง—

- (ก) เป็นการดำเนินการเชิงพาณิชย์ หรือ
 - (ข) มีสถานประกอบการในนิวซีแลนด์ หรือ
 - (ค) รับเงินสำหรับการจัดหาสินค้าหรือบริการ หรือ
 - (ง) ตั้งใจที่จะทำกำไรจากธุรกิจในนิวซีแลนด์
- (4) ส่วนที่ 3 ของส่วนที่ 7 ใช้กับศาลที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การพิจารณาคดีด้วย
- (5) มาตรา 212 ใช้กับ—
- (ก) หน่วยงานนิวซีแลนด์:
 - (ข) หน่วยงานต่างประเทศ:
 - (ค) บุคคลที่อยู่ในนิวซีแลนด์:
 - (ง) บุคคลที่อยู่นอกประเทศนิวซีแลนด์ถ้า—
- (i) การกระทำหรือการละเว้นใด ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของความผิดภายใต้มาตรา 212
 เกิดขึ้นในนิวซีแลนด์ หรือ
 - (ii) เหตุการณ์ใด ๆ ที่จำเป็นต่อการกระทำความผิดตามมาตรา 212 ให้เสร็จสิ้นนั้น
 เกิดขึ้นในนิวซีแลนด์⁹⁸

มาตรา 56 ช่องทางที่ข้อมูลส่วนตัวในเอกสารอาจถูกเปิดเผย⁹⁹

(1) หากข้อมูลส่วนบุคคลที่ร้องขอโดยบุคคลอยู่ในเอกสาร ข้อมูลนั้นอาจมีให้ใน 1 วิธี
 หรือมากกว่าดังต่อไปนี้:

- (ก) โดยให้โอกาสผู้ขอตรวจสอบเอกสารตามสมควร หรือ
- (ข) โดยให้ผู้ขอเอกสารหรือสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ของเอกสาร; หรือ
- (ค) ในกรณีของเอกสารที่เป็นบทความหรือสิ่งของที่เสียงหรือภาพสามารถทำซ้ำได้ โดย
 จัดให้มีการจัดเตรียมให้ผู้ขอฟังหรือดูเสียงหรือภาพ หรือ

⁹⁸ *Ibid.*

⁹⁹ Privacy Act 2020 56 Ways personal information in document may be made available

(ง) ในกรณีของเอกสารที่บันทึกคำในลักษณะที่สามารถทำซ้ำได้ในลักษณะของเสียง หรือที่คำที่มีอยู่ในรูปแบบของการเขียนตัวเลขหรือในรูปแบบประมวล โดยให้ผู้ขอ การถอดเสียง เป็นลายลักษณ์อักษรของคำที่บันทึกหรือมีอยู่ในเอกสาร หรือ

(จ) โดยการให้ข้อความที่ตัดตอนมาหรือสรุปเนื้อหาของเอกสารในลักษณะใด ๆ หรือ

(ฉ) โดยให้ข้อมูลปากเปล่าเกี่ยวกับเนื้อหาของเอกสาร

(2) ภายใต้มาตรา 55 หน่วยงานต้องจัดให้มีข้อมูลในลักษณะที่ผู้ร้องขอ เว้นแต่จะทำเช่นนั้น—

(ก) ทำให้การบริหารงานของหน่วยงานมีประสิทธิภาพลดลง หรือ

(ข) ขัดต่อหน้าที่ทางกฎหมายของหน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวกับเอกสาร; หรือ

(ค) ทำให้เสียผลประโยชน์ที่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา 49 ถึง 53

(3) หากไม่มีการให้ข้อมูลในลักษณะที่ผู้ร้องขอ หน่วยงานจะต้องให้แก่ผู้ขอ—

(ก) เหตุผลที่ไม่ให้ข้อมูลในลักษณะนั้น และ

(ข) หากผู้ร้องขอร้องขอ เหตุผลสนับสนุนด้วยเหตุผลนั้น

(4) อย่งไรก็ตาม หมวดย่อย (3)(b) ใช้ไม่ได้หากการเปิดเผยเหตุ จะกระทบต่อ ผลประโยชน์ที่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา 49 ถึง 53 ใดๆ เปรียบเทียบ: 1993 No 28 s 42

มาตรา 57 ความรับผิดชอบของหน่วยงานก่อนให้การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล¹⁰⁰

หากหน่วยงานได้รับคำขอให้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล หน่วยงาน—

(ก) อาจให้การเข้าถึงข้อมูลได้ก็ต่อเมื่อหน่วยงานมีความพอใจในตัวตนของผู้ขอ และ

(ข) ต้องไม่ให้การเข้าถึงข้อมูลหากหน่วยงานมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการร้องขอนั้นทำ ขึ้นภายใต้การคุกคามต่อร่างกายหรือจิตใจ และ

(ค) ต้องรับรองโดยการใช้นั้นตอนที่เหมาะสมว่าได้รับข้อมูลใด ๆ ที่มีไว้สำหรับผู้ขอ -

(i) โดยผู้ขอนั้นเท่านั้น หรือ

(ii) ถ้าคำขอนั้นทำขึ้น โดยผู้ขอในฐานะตัวแทนของบุคคล เฉพาะผู้ร้องขอหรือบุคคล ธรรมดาเท่านั้น และ

¹⁰⁰ Privacy Act 2020 57 Responsibilities of agency before giving access to personal information

(ง) ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าหากคำขอทำโดยผู้ร้องขอในฐานะตัวแทนสำหรับบุคคลผู้ขอมีอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรของบุคคลในการรับข้อมูล หรือได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องจากบุคคลในการรับข้อมูลเปรียบเทียบ: 1993 No 28 s 45

บทกำหนดโทษทางอาญา

มาตรา 211 ความรับผิดชอบของนายจ้าง หัวหน้างาน และหน่วยงาน¹⁰¹

(1) เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้—

(ก) สิ่งใดที่กระทำหรือละเว้นให้ทำโดยบุคคล (ก) ในฐานะลูกจ้างของบุคคลอื่น (ข) ให้ถือว่ากระทำหรือละเว้น โดยทั้ง ก และ ข ไม่ว่าจะทำหรือละเว้นโดยความรู้หรือความเห็นชอบของ ข :

(ข) สิ่งใดที่กระทำหรือละเว้นให้กระทำโดยบุคคล (ก) ในฐานะตัวแทนของบุคคลอื่น (ข) ให้ถือว่ากระทำหรือละเว้น โดยทั้ง ก และ ข เว้นแต่จะกระทำหรือละเว้นโดยปราศจากอำนาจโดยชัดแจ้งหรือโดยนัยของ ข:

(ค) สิ่งใดที่กระทำหรือละเว้นที่จะทำโดยบุคคลในฐานะสมาชิกของหน่วยงาน ให้ถือว่ากระทำหรือละเว้น โดยทั้งบุคคลและหน่วยงาน เว้นแต่จะกระทำหรือละเว้นโดยปราศจากอำนาจโดยชัดแจ้งของหน่วยงาน

(2) ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อบุคคลใด (ค) ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าเป็นลูกจ้างของบุคคลนั้น (ง) เป็นข้อต่อสู้ที่จะพิสูจน์ว่า ค ได้ดำเนินการตามสมควรที่จะป้องกัน ง จาก การกระทำนั้นหรือการกระทำใด ๆ ที่คล้ายกัน

(3) ส่วนย่อย (2) แทนที่ส่วนย่อย (1) (a)

(4) ส่วนนี้อยู่ภายใต้มาตรา 119 และ 120 เปรียบเทียบ: 1993 No 28 s 126

มาตรา 212 ความผิด¹⁰²

(1) บุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์หากบุคคลนั้น—

¹⁰¹ Privacy Act 2020 Liability and offences 211 Liability of employers, principals, and agencies

¹⁰² Privacy Act 2020 Liability and offences 212 Offences

(ก) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ขัดขวาง ขัดขวาง หรือขัดขึ้นกรรมการหรือบุคคลอื่นใดในการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้

(ข) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ปฏิเสธ หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ชอบด้วยกฎหมายของกรรมการหรือบุคคลอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) บุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์หากบุคคลนั้น—

(ก) ให้ถ้อยคำหรือให้ข้อมูลใด ๆ แก่กรรมการหรือบุคคลอื่นใดที่ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ โดยรู้ว่าข้อความหรือข้อมูลนั้นเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด

(ข) เป็นตัวแทนโดยตรงหรือโดยอ้อมว่าพวกเขามีอำนาจใด ๆ ภายใต้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพวกเขาไม่มีอำนาจนั้น:

(ค) ทำให้หน่วยงานเข้าใจผิดโดยการแอบอ้างเป็นบุคคล หรือแอบอ้างเป็นบุคคลหรือดำเนินการภายใต้อำนาจของบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในการ—

(i) การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลนั้น:

(ii) การนำข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลนั้นไปใช้ เปลี่ยนแปลง หรือทำลาย:

(ง) ทำลายเอกสารใด ๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลโดยรู้ว่ามีการร้องขอข้อมูลนั้นภายใต้ ส่วนที่ 1 ของส่วนที่ 4 เปรียบเทียบ: 1993 No 28 s 127

กฎหมายประกันสังคม

กฎหมายประกันสังคมของประเทศนิวซีแลนด์ หรือ Social Security Act 1964 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมดังนี้

Social Security Act 1964¹⁰³

มาตรา 126A ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับผลประโยชน์และอดีตผู้รับผลประโยชน์อาจถูกเปิดเผยต่อกระทรวงยุติธรรมเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้ค่าปรับ

ในส่วนนี้ เว้นแต่บริบทจะกำหนดเป็นอย่างอื่น—

ผู้รับประโยชน์หมายความว่า บุคคลที่ได้รับผลประโยชน์ และหมายความรวมถึงบุคคลซึ่งได้รับผลประโยชน์หรือผลประโยชน์บางส่วน และยังคงรวมถึง—

¹⁰³ Social Security Act 1964 Artificial limbs 126A

ผู้ซึ่งเคยได้รับผลประโยชน์

(ข) บุคคลที่บริจาคเงินจากผู้ปกครองที่รับผิดชอบตามมาตรา 256 (1) ของพระราชบัญญัติการเลี้ยงดูเด็ก พ.ศ. 2534 อาจได้รับการกู้คืน:

(ค) บุคคลที่จ่ายค่าเลี้ยงดูใด ๆ ตามมาตรา 259 (1) ของพระราชบัญญัติการเลี้ยงดูเด็ก พ.ศ. 2534 อาจได้รับการกู้คืน

ประโยชน์มีความหมายตามมาตรา 3(1) ; เว้นแต่คำนี้ยังรวมถึง—

(ก) เงินก้อนที่ต้องชำระตามมาตรา 61DB หรือมาตรา 61DC หรือมาตรา 61DD :

(ข) ความช่วยเหลือพิเศษใด ๆ ที่ได้รับจากบัญชีธนาคารคราวนำเงินที่รัฐสภาจัดสรรตามมาตรา 124(1)(ง)

ดีหมายถึง—

(ก) ค่าปรับตามความหมายของมาตรา 79 ของพระราชบัญญัติสรุปการดำเนินการ 2500:

(ข) ค่าปรับตามมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติอาชญากรรม พ.ศ. 2504:

(ค) ค่าปรับตามมาตรา 43 หรือ 45 ของพระราชบัญญัติการแก้ไขยาเสพติดปี 1978:

(ง) [ยกเลิก]

(จ) จำนวนเงินใด ๆ ที่ต้องชำระตามมาตรา 138A (1) ของพระราชบัญญัติการพิจารณาคดี พ.ศ. 2545

(2) วัตถุประสงค์ของมาตรานี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานต่อกระทรวงยุติธรรมเพื่อให้กระทรวงยุติธรรมสามารถค้นหาผู้รับผลประโยชน์ที่ผิดนัดในการชำระค่าปรับ

(3) เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งมาตรานี้ หัวหน้าผู้บริหารของกระทรวงยุติธรรมอาจร้องขอให้หัวหน้าฝ่ายบริหารของกรมฯ แผนกหลังจะจัดหาจากข้อมูลที่เก็บไว้โดยแผนกนั้น ที่อยู่ล่าสุดและหมายเลขโทรศัพท์ที่ทราบ ของผู้รับผลประโยชน์

(3A) สำหรับข้อมูลแต่ละรายการที่จะนำเสนอภายใต้หัวข้อย่อย (3) ผู้บริหารระดับสูงของแผนกต้องระบุวันที่ที่มีการปรับปรุงข้อมูลล่าสุด¹⁰⁴

(4) เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา (3) ผู้บริหารระดับสูงของแผนกอาจให้ข้อมูลที่ร้องขอแก่เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของกระทรวงยุติธรรมซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้บริหารระดับสูงของแผนกนั้นเพื่อรับข้อมูลนั้น

¹⁰⁴ Ibid.

(5) ข้อมูลที่ให้ภายใต้คำขอยกภายใต้มาตรา (3) อาจได้รับในรูปแบบตามที่กำหนดโดยข้อตกลงระหว่างผู้บริหารระดับสูง 2 ท่าน

มาตรา 126AB การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อนายทะเบียนทั่วไปเพื่อการจดทะเบียนเกิด¹⁰⁵

(1) วัตถุประสงค์ของมาตรานี้คือเพื่อให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลต่อนายทะเบียนที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา 79(1)แห่งพระราชบัญญัติการเกิด การตาย การสมรส และความสัมพันธ์ พ.ศ. 2538 (เรียกว่านายทะเบียนทั่วไปในหมวดนี้) เพื่อช่วยในการค้นหาและติดต่อมารดาของบุตรที่ไม่ได้จดทะเบียนเกิด เพื่อจะได้จดทะเบียนเกิดได้

(2) ตามคำร้องขอจากนายทะเบียนทั่วไป หัวหน้าผู้บริหาร หรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากผู้บริหารระดับสูง อาจส่งที่อยู่ทางไปรษณีย์และที่อยู่อาศัยให้แก่นายทะเบียนทั่วไปหรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนทั่วไป ที่อยู่ทางไปรษณีย์และที่อยู่อาศัย (หากแตกต่างจาก ที่อยู่ทางไปรษณีย์) ของบุคคลที่ข้อมูลนั้นถูกเก็บไว้ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ และผู้ที่นายทะเบียนทั่วไปมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นมารดาของเด็กที่ไม่ได้จดทะเบียนเกิด

(3) ไม่สามารถทำการร้องขอได้เว้นแต่-

(ก) มีข้อตกลงระหว่างแผนกและนายทะเบียนทั่วไปตามมาตรา 99 ของพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัว 1993 และ

(ข) คำขอเป็นไปตามข้อตกลง

มาตรา 126AC การเปิดเผยต่อกรมหมายจับ(Department of warrant) ผู้รับผลประโยชน์เพื่อพิจารณาผลกระทบต่อผลประโยชน์¹⁰⁶

(1) วัตถุประสงค์ของมาตรานี้คือการอนุญาตและกำหนดให้กระทรวงยุติธรรมเปิดเผยข้อมูลต่อกรมเพื่อให้กรมดำเนินการตามมาตรา 75B ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อประโยชน์ของหมายจับ(Warrant) ผู้รับผลประโยชน์).

(2) เพื่อความมุ่งประสงค์ของมาตรานี้ หัวหน้าผู้บริหารของกระทรวงยุติธรรมต้องจัดให้มีหัวหน้าผู้บริหารระดับสูงในสังกัดเป็นครั้งคราวตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหัวหน้าฝ่ายบริหารของ

แผนกเพื่อรับผิดชอบการบริหารงานตามพระราชบัญญัตินี้เป็นครั้งคราว ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกศาลนิวซีแลนด์จับกุม (หรือผู้พิพากษาหรือนายทะเบียนของศาลตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปไม่มีหรือมี)

¹⁰⁵ Social Security Act 1964 Artificial limbs 126AB

¹⁰⁶ Social Security Act 1964 Artificial limbs 126AC

อย่างน้อย 28 วันก่อนการให้ข้อมูลออกหมายจับในการดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลสำหรับ ความผิด (เป็นหมายประเภทนั้นที่ยังไม่ได้ประหารชีวิตหรือเพิกถอน)

(3) ข้อมูลต้องถูกจัดเตรียมไว้ เว้นแต่การให้ข้อมูลจะถูกจำกัดหรือห้ามโดยการตรากฎหมายใดๆ หรือโดยคำสั่งหรือคำสั่งใดๆ ของศาล

(4) ข้อมูลที่ให้ต้องแต่ไม่จำกัดเพียง ชื่อของบุคคล (รวมถึงนามแฝง) วันเดือนปีเกิด และที่อยู่ล่าสุดที่ทราบ และลักษณะของความผิดที่ถูกตั้งข้อหา

(5) ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารงานตามพระราชบัญญัตินี้อาจให้ข้อมูลที่ได้รับแก่เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างซึ่ง

(ก) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของแผนก และ

(ข) ที่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าผู้บริหารคนนั้นให้รับ

(6) ข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบที่ตกลงกันระหว่าง 2 ผู้บริหารสูงสุด

มาตรา 127 ความผิด: ข้อความเท็จ ทำให้เข้าใจผิด หรือพยายามทำให้เข้าใจผิด เพื่อรับหรือรับผลประโยชน์ต่อไป¹⁰⁷

ทุกคนที่ให้ข้อมูลโดยรู้ว่าเป็นเท็จในสาระสำคัญใด ๆ โดยเฉพาะ หรือผู้ที่ตั้งใจกระทำหรือกล่าวสิ่งใด หรือละเว้นที่จะทำหรือกล่าวสิ่งใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการทำให้เข้าใจผิดหรือพยายามหลอกลวงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้หรือใด ๆ บุคคลอื่นใด เพื่อวัตถุประสงค์ในการรับหรือรับต่อไป (สำหรับตนเองหรือเพื่อบุคคลอื่นใด) หรืออันเป็นผลให้ตนเองหรือบุคคลอื่นใด ได้รับ หรือรับต่อไป

(ก) ประโยชน์ใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้หรือส่วนที่ 6 ของพระราชบัญญัติการสนับสนุนทหารผ่านศึกปี 2014 หรือ พระราชบัญญัติเงิน บำนาญและการเกษียณอายุของนิวซีแลนด์ พ.ศ. 2544 หรือ

(ข) การยกเว้นจากภาระผูกพันตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(ค) การชำระเงินใด ๆ จากบัญชีธนาคารของ Crown ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(ง) บัตรสิทธิใด ๆ ที่ออกตามระเบียบที่สร้างขึ้นตามมาตรา 132A หรือ

(จ) การประเมินวิธีการที่เป็นประโยชน์ตามมาตรา 69FA มากกว่าที่เขาหรือเธอจะได้รับ; หรือ

(ฉ) การประเมินวิธีการที่ดีกว่าตามส่วนที่ 4 มากกว่าที่เขาหรือเธอจะได้รับ -

กระทำความผิดและต้องรับผิดชอบต่อโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญสหรัฐหรือทั้งจำทั้งปรับ

¹⁰⁷ Social Security Act 1964 Offences and general penalty 127

มาตรา 127A ความผิด: คู่สมรสหรือคู่ครองที่ได้รับประโยชน์จากจำนวนเงินส่วนเกินที่
รู้หรือประมาทว่าได้มาจากการฉ้อโกงของผู้รับผลประโยชน์หรือไม่¹⁰⁸

(1) บุคคล (คู่สมรสหรือคู่ครอง) กระทำความผิดซึ่ง—

(ก) เป็นคู่สมรสหรือคู่ครองของบุคคล (ผู้รับผลประโยชน์) ที่ได้รับเงินส่วนเกินจากการ
ฉ้อโกง และ

(ข) ประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมจากจำนวนเงินหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสิ่งนั้น
หรือไม่ประมาทว่าจำนวนหรือส่วนนั้นเป็นจำนวนหรือส่วนหนึ่ง—

(i) เกินกว่าจำนวนเงินที่ผู้รับผลประโยชน์มีสิทธิตามกฎหมายหรือที่ผู้รับผลประโยชน์
ไม่มีสิทธิ และ

(ii) ที่ผู้รับผลประโยชน์ได้รับจากการฉ้อโกง

(2) หมวดย่อย (1)(b) ใช้กับจำนวนเงินหรือบางส่วนแม้ว่าคู่สมรสหรือคู่ครอง—

(ก) ไม่ได้รับประโยชน์จากมันอย่างรู้เท่าทัน และ

(ข) ไม่ทราบค่าของมันเลยหรือแน่นอน และ

(ค) ไม่ทราบหรือ (แล้วแต่กรณี) ไม่ประมาทเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้รับผลประโยชน์ได้มาโดยฉ้อฉล

(3) ผู้รับผลประโยชน์ได้รับจำนวนเงินส่วนเกินตามวัตถุประสงค์ของหมวดย่อย
(1) หากผู้รับผลประโยชน์ได้รับการชำระเงินใด ๆ หรือได้รับเครดิตหรือเงินล่วงหน้าใด ๆ ที่อ้างถึงใน
มาตรา 85A เกินกว่าจำนวนเงินที่ผู้รับผลประโยชน์มีสิทธิตามกฎหมายหรือที่ผู้รับผลประโยชน์ไม่มีสิทธิ

(4) จำนวนเงินส่วนเกินจะได้รับโดยผู้รับผลประโยชน์โดยการฉ้อโกงเพื่อวัตถุประสงค์
ของส่วนย่อย (1) ถ้า—

(ก) ผู้รับผลประโยชน์ได้รับเงินจำนวนนั้นจากการฉ้อโกง (ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา
83AA(4)(a) และ 86AA(2)(a)); หรือ

(ข) ผู้รับผลประโยชน์ถูกตัดสินว่ามีความผิดตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ
ได้รับเงินจำนวนนั้น

(5) ความผิดที่ระบุ ในอนุมาตรา (4)(b) หมายถึง ความผิดตามมาตรา 127 (ความผิด:
ข้อความเท็จ ทำให้เข้าใจผิด หรือพยายามทำให้เข้าใจผิด เพื่อรับ หรือรับผลประโยชน์ต่อไป) ของ
พระราชบัญญัตินี้ หรือความผิดต่อทั้งหมดหรือ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ
ความผิด พ.ศ. 2504 ดัง ต่อไปนี้¹⁰⁹

¹⁰⁸ Social Security Act 1964 Offences and general penalty 127A

¹⁰⁹ Social Security Act 1964 Offences and general penalty 127

- (ก) มาตรา 228 (แอบถ่ายหรือใช้เอกสาร)
- (ข) มาตรา 240และ241 (ได้มาโดยการหลอกลวงหรือทำให้สูญเสียโดยการหลอกลวง):
- (ค) มาตรา 256(1) และ (2) (การปลอมแปลง):
- (ง) มาตรา 257 (ใช้เอกสารปลอม):
- (จ) มาตรา 258 (การคัดแปลง ปกปิด ทำลาย หรือทำซ้ำเอกสาร โดยมีเจตนาหลอกลวง)
- (ฉ) มาตรา 259 (ใช้เอกสารที่คัดแปลงหรือทำซ้ำ โดยมีเจตนาหลอกลวง)
- (6) หมวดย่อย (4) และ (5) ไม่จำกัด—
- (ก) ลักษณะทั่วไปของการอ้างอิงในหัวข้อย่อย (1) ต่อการถือโกง หรือ
- (ข) การดำเนินการตามมาตรา 49 (คำพิพากษาเป็นหลักฐานในคดีอาญา) แห่งพระราชบัญญัติหลักฐาน พ.ศ. 2549
- (7) ผู้กระทำความผิดตามอนุมาตรา (1) ต้องระวางโทษอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งจำทั้งปรับ
- (ก) จำคุกไม่เกิน 12 เดือน:
- (ข) ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์
- บทลงโทษทั่วไปสำหรับความผิด¹¹⁰
- มาตรา 129 ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือข้อบังคับใด ๆ ที่ทำขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีได้กำหนดโทษไว้ในส่วนอื่นนอกจากมาตรานี้ ต้องรับผิดในโทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ และหากเป็นความผิดต่อเนื่อง ให้ปรับอีกไม่เกิน 50 ดอลลาร์ต่อวันหรือบางส่วนของวัน ที่ ค ว า ม ผิ ด ยั ง ต่ า เนิ น ต่ อ ไป

¹¹⁰ Social Security Act 1964 general penalty Offences 129

บทที่ 4

ความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ศึกษา พบว่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นที่น่าสนใจเปรียบเทียบได้ดังนี้

จากการที่ได้ศึกษา หลักสากลที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)¹¹¹ ถือเป็นเอกสารระหว่างประเทศฉบับแรกของโลกที่เป็นการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วโลกและเป็นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับที่มีอยู่และหลายประเทศนำข้อความในปฏิญญามาใช้ในการร่างรัฐธรรมนูญของตน สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2560 ก็มีบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย โดยได้กำหนดรับรอง และคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพของปวงชนชาวไทย ในด้านต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน และครอบคลุม โดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก ส่วนการจำกัดสิทธิ เสรีภาพ ให้ถือว่าเป็นข้อยกเว้น โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 4 ความว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” และหลักสากลอื่นๆ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อบังคับสหภาพยุโรป (European Union Directive 95/46/EC) องค์การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ หรือ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) และ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายของสหภาพยุโรป ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล General Data Protection Regulation (GDPR)¹¹² มาตรฐานสากลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศ ต่างมีกรอบที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการส่งและรับข้อมูลระหว่างประเทศ โดยหลักการสำคัญประการหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในข้อตกลงเหล่านี้ คือการกำหนดว่าการ

¹¹¹ ชวลีพร น่วมทะนง, หลักสิทธิมนุษยชน: สิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (เอกสารวิชาการวิทยาลัยรัฐธรรมนูญ), (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2557), น. 4-5.

¹¹² นางสาวอริยพร โพธิ์ใส, “หลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สารพันปัญหากฎหมาย,” สารพันกฎหมาย, น. 153 (มีนาคม-เมษายน 2562).

แลกเปลี่ยนข้อมูลจะดำเนินการได้เฉพาะระหว่างประเทศที่มีกฎหมายหรือมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีมาตรฐานเพียงพอ ประเทศไทยคงหลีกเลี่ยงมาตรการสากลเหล่านี้ได้ยาก โดยเฉพาะ GDPR เพราะการค้าระหว่างประเทศมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงมาก และในการดำเนินธุรกิจซึ่งทั้งหมดดำเนินการบนระบบอิเล็กทรอนิกส์ย่อมมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ประกอบการตลอดเวลา ปริมาณการรับ-ส่งข้อมูลมีมหาศาล ในบรรดาข้อมูลเหล่านี้ย่อมรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทั้งข้อมูลพลเมืองของประเทศผู้ซื้อและประเทศผู้ขายสินค้าและบริการ พิจารณาจากภาคท่องเที่ยวและบริการเพียงส่วนเดียว นักท่องเที่ยวจากยุโรปก็เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดที่ทำรายได้ให้กับภาคการท่องเที่ยวของไทย แน่แน่นอนว่าข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเหล่านี้จะต้องมีการรับ-ส่ง-แลกเปลี่ยนกับผู้ให้บริการในประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งข้อมูลของหน่วยงานรัฐและเอกชน จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ให้สอดคล้อง GDPR เพื่อให้ทัดเทียมนานาประเทศ

ประเทศเยอรมนีนั้นเป็นรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปประเทศแรกที่มีการตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Federal Data Protection Act (BDSG) ฉบับใหม่ขึ้นใช้บังคับภายในของรัฐตน ซึ่ง BDSG ฉบับใหม่นี้ยังใช้บังคับกับภาคเอกชนรวมถึงภาครัฐ หลังจากที่สหภาพยุโรปได้มีการประกาศใช้ General Data Protection Regulation หรือ GDPR¹¹³ ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป และปัจจุบันได้เป็นกฎหมายต้นแบบของหลายๆ ประเทศ ในการตรากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งก็รวมถึง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยด้วย เมื่อพิจารณาถึงความเฉพาะเจาะจงเพิ่มเติมของ BDSG ใหม่ในส่วนที่เกี่ยวกับ GDPR หน่วยงานคุ้มครองข้อมูลของเยอรมันคาดว่าจะออกคำแนะนำในอนาคตเพื่อให้เกิดความแน่นอนทางกฎหมายมากขึ้นเกี่ยวกับการตีความและการนำไปใช้แนวทางดังกล่าวควรออกโดยคณะกรรมการการยุโรปเพื่อให้แน่ใจว่ามีการใช้และตีความข้อกำหนดของ GDPR อย่างสม่ำเสมอ รัฐอื่นๆ จะปรับกฎหมายระดับชาติของตนให้สอดคล้องกับ GDPR ด้วย เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของ GDPR คือการจัดวางกรอบกฎหมายสำหรับการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลในยุโรป

4.1 รูปแบบของกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

¹¹³ Tatjana Zrinski, “EU GDPR vs. German Bundesdatenschutzgesetz – Similarities and Differences,” Retrieved 21 July 2022, from <https://advisera.com/eugdpracademy/knowledgebase/eu-gdpr-vs-german-bundesdatenschutzgesetz-similarities-and-differences/>

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีหลักการเพื่อให้มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปและโดยที่ปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะเทคโนโลยีทางดิจิทัล อย่างแพร่หลายและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ถูกกำหนดให้เป็นกฎหมายกลาง ใช้บังคับควบคู่ไปกับกฎหมายที่เกี่ยวกับคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นกฎหมายเฉพาะฉบับอื่น ๆ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งสหพันธรัฐหรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลของรัฐบาลกลาง (Bundesdatenschutzgesetz – BDSG)¹¹⁴ ของประเทศเยอรมนี อยู่ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (German Constitution) ซึ่งเป็นกรอบการคุ้มครองที่สำคัญข้อมูลส่วนบุคคลได้รับความคุ้มครองโดยตรงจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งห้ามให้มีการเข้าไปแทรกแซงในสิทธิส่วนบุคคล รูปแบบของกฎหมายจึงเป็นกฎหมายกลางที่ใช้บังคับทั่วไป และพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัว 2020 ของประเทศนิวซีแลนด์ได้รับการจัดการโดยกฎหมายและกฎหมายทั่วไป¹¹⁵ ซึ่งรูปแบบของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงเป็นกฎหมายกลางที่ใช้บังคับทั่วไป ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลมีลักษณะการบัญญัติขึ้น โดยแบ่งแยกตามประเภทของกิจการ ดังนั้น บทบัญญัติที่ใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลจึงกระจายอยู่ตามกฎหมายซึ่งควบคุมกิจการนั้นเฉพาะเป็นเรื่องราวไป ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกา มีจำนวนมากหลายฉบับตามแต่ลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ดังนั้นในที่นี้จะขอแนะนำเสนอ Privacy Act 1974 หรือพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวปี 1974¹¹⁶ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะระดับสหพันธรัฐเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ของประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งสหพันธรัฐหรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลของรัฐบาลกลาง (Bundesdatenschutzgesetz – BDSG) ของประเทศเยอรมนี และพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัว 2020 ของประเทศนิวซีแลนด์ การตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใช้เป็นรูปแบบกฎหมายกลางหรือกฎหมายที่ใช้ทั่วไป ส่วนกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกา Privacy Act 1974 หรือพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวปี 1974 เป็นกฎหมายเฉพาะ

¹¹⁴ Federal Ministry of Justice and the Federal Office of Justice, “Federal Data Protection Act (BDSG),” Retrieved 12 June 2022, from https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bdsdg/

¹¹⁵ New Zealand Legislation, “Privacy Act 2020,” Retrieved 12 June 2022, from <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2020/0031/latest/LMS23223.html>

¹¹⁶ The United State Department of Justice, “Privacy Act 1974,” Retrieved 12 June 2022, from <https://www.justice.gov/opcl/privacy-act-1974>

ซึ่งแยกตามประเภทของกิจการ ผู้เขียนมีความเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีรูปแบบเป็นกฎหมายกลางที่ใช้เป็นการทั่วไป มีข้อดีกว่ารูปแบบของกฎหมายเฉพาะเรื่องซึ่งต้องตราออกมาหลายฉบับและต้องแยกเป็นกิจการเหมือนสหรัฐอเมริกา ซึ่งหากหน่วยงานใดมีกฎหมายเฉพาะหน่วยงานแต่ยังไม่ครอบคลุมในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็สามารถนำกฎหมายทั่วไปมาปรับใช้ได้ แต่หลักการสำคัญต้องยึดหลักสากลให้เป็นไปตามสหภาพยุโรปหรือหลัก GDPR

4.2 ขอบเขตการบังคับใช้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ใช้บังคับกับประชาชนทั่วไป โดยการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในหน่วยงานของรัฐและเอกชน ซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง เจ้าหน้าที่ หน่วยงานหรือองค์กรของรัฐและเอกชน ซึ่งอยู่ในราชอาณาจักร มีผลใช้บังคับถึงกรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่ หน่วยงานหรือองค์กรของรัฐและเอกชน ที่อยู่นอกราชอาณาจักร หากมีกิจกรรมดังนี้ (1) เสนอขายสินค้าหรือบริการแก่เจ้าของข้อมูลซึ่งอยู่ในราชอาณาจักรไม่ว่าจะมีการชำระเงินหรือไม่ (2) การเฝ้าติดตามพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักร กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹¹⁷ ของประเทศเยอรมนีมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยครอบคลุมการเก็บรวบรวม การประมวลผล และการใช้ ทั้งข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้โดยหน่วยงานของรัฐและข้อมูลส่วนบุคคลที่หน่วยงานภาคเอกชนมีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในทางอาชีพหรือในทางธุรกิจสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานของรัฐหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่หน่วยงานภาคเอกชนมีไว้ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางอาชีพหรือในทางธุรกิจนั้น การใช้ประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวทำได้เฉพาะเมื่อกฎหมายนี้หรือบทบัญญัติของกฎหมายอื่นอนุญาตให้กระทำได้หรือเท่าที่บุคคลนั้น ได้ให้ความยินยอมถ้าได้มีการขอความยินยอมจากผู้ที่เป็นเจ้าของข้อมูลในกรณีนี้จะต้องกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลนั้นด้วย กฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020¹¹⁸ ของประเทศนิวซีแลนด์ พระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อต่อสู้กับความกังวลเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและศักยภาพในการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว พระราชบัญญัติประกอบด้วยหลักการความเป็นส่วนตัวของข้อมูล 13 ข้อ ซึ่งควบคุมการจัดการข้อมูลส่วนตัวโดยหน่วยงานที่ถูกกำหนดอย่างกว้างขวางว่าเป็นบุคคลหรือ

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Ibid.

คณะบุคคลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน โดยมีข้อยกเว้นเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีข้อยกเว้นหลายประการสำหรับหลักการความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ซึ่งสามารถพบได้ทั้งในหลักการและในที่อื่น ๆ ภายในพระราชบัญญัติ ส่วนกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1974 หรือพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวปี 1974 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกฎหมายระดับสหพันธรัฐ โดยทั่วไปครอบคลุมถึงพลเมืองและผู้พำนักถาวรที่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎหมายฉบับนี้มุ่งคุ้มครองการบันทึกข้อมูล (record) ซึ่งหมายถึงรายการใดๆ การสะสมหรือ การจัดกลุ่มของข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีขอบเขต บังคับใช้เฉพาะข้อมูลของประชาชนที่ถูกจัดเก็บและรักษาในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งไม่รวมข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในภาคเอกชน มีผลบังคับใช้กับองค์กรของรัฐและบริษัทที่ควบคุม โดยรัฐบาลและมีจุดประสงค์เพื่อนำไปใช้กับสถานประกอบการ เช่น บริการไปรษณีย์และคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไปรษณีย์

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 -มีขอบเขตการบังคับใช้สำหรับข้อมูลที่ถูกจัดเก็บไว้ในหน่วยงานทั้งของรัฐและของเอกชน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹¹⁹ของประเทศเยอรมนี และกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020¹²⁰ของประเทศนิวซีแลนด์ ต่างก็มีขอบเขตการบังคับใช้สำหรับข้อมูลที่ถูกจัดเก็บไว้ในหน่วยงานทั้งของภาครัฐละของภาคเอกชน ส่วนพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวปี 1974 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายเฉพาะที่มีขอบเขต บังคับใช้เฉพาะข้อมูลของประชาชนที่ถูกจัดเก็บและรักษาในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งไม่รวมข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในภาคเอกชน ผู้เขียนเห็นว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 -มีขอบเขตการบังคับใช้สำหรับข้อมูลที่ถูกจัดเก็บไว้ในหน่วยงานทั้งของรัฐและของเอกชน เป็นการดีแล้วเนื่องจากหน่วยงานเอกชนเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ มีการติดต่อธุรกิจ ค้าขายกับต่างประเทศและนานาประเทศก็มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้หน่วยงานภาคเอกชนสะดวกในการติดต่อค้าขายหรือธุรกิจกับต่างชาติตามหลักสากล GDPR อีกทั้งประเทศไทยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ดังนั้นสิทธิส่วนบุคคลของข้อมูลทั้งของภาครัฐและเอกชน จึงต้องเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องออกกฎหมายแยกแยะระหว่างข้อมูลของภาครัฐและภาคเอกชน

4.3 ผู้กระทำความผิด

¹¹⁹ Ibid.

¹²⁰ Ibid.

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ผู้กระทำความผิดคือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งก็คือหน่วยงาน องค์กร หรือสถาบัน ที่กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการประมวลผล และใช้ประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคล บุคคลธรรมดาอาจเป็นผู้ควบคุมข้อมูลได้เช่นเดียวกัน ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล คือผู้ที่ทำตามคำสั่งของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลโดยหลักคือ Outsource ที่รับจ้าง ไม่ใช่พนักงานหรือส่วนหนึ่งของหน่วยงาน องค์กร หรือสถาบัน ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย ได้บัญญัติกฎหมายตามหลักสากลตามกฎหมายของสหภาพยุโรปว่าด้วยมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล General Data Protection Regulation (GDPR) ซึ่งประเทศเยอรมนีเป็นต้นแบบจึงมีความคล้ายกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹²¹ ของประเทศเยอรมนี ผู้ที่กระทำความผิด คือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล แต่ของเยอรมนีจะมีความผิดของบุคคลภายนอกโดยกล่าวไว้ในมาตรา 42 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1974¹²² ของประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ที่กระทำความผิด คือ เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ ที่อาศัยอำนาจตามการว่าจ้างหรือตำแหน่งราชการ และบุคคลภายนอก ตาม 5 US Code 552a ในส่วนกฎหมายว่าด้วยความความเป็นส่วนตัวปี 2020¹²³ ประเทศนิวซีแลนด์ ผู้ที่กระทำความผิด คือ เจ้าหน้าที่ หัวหน้างาน หน่วยงานใด ๆ หรือบุคคลบุคคลภายนอกตาม มาตรา 211

จากการศึกษา พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ผู้ที่กระทำความผิดจะมีเพียงผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานหรือองค์กร ที่มีหน้าที่จัดเก็บหรือประมวลผลข้อมูล ในหน่วยงานรัฐและเอกชน เพียงเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจาก ประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมนี และนิวซีแลนด์ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1974 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้กระทำความผิดสามารถเป็นได้ทั้งเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่จัดเก็บหรือประมวลผลข้อมูล และบุคคลภายนอก ส่วนกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG) ของประเทศเยอรมนีและกฎหมายว่าด้วยความความเป็นส่วนตัวปี 2020 ประเทศนิวซีแลนด์ ผู้กระทำความผิดสามารถเป็นได้ทั้งเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บหรือประมวลผลข้อมูลในหน่วยงานรัฐและเอกชน และ

บุคคลภายนอก จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ไม่มีบทบัญญัติถึงผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นเจ้าของข้อมูล กระทำการเปิดเผยข้อมูลของบุคคลอื่น

¹²¹ Federal Data Protection Act (BDSG) Section 42 Section 45 Section 84

¹²² Federal Privacy Act Of 1974 – 5 US Code 552a

¹²³ Privacy act 2020 Liability and offences 211 Liability of employers, principals, and agencies

ที่ไม่ใช่ข้อมูลของตนเอง ประเทศไทยควรมีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ให้ทัดเทียมประเทศอื่นๆ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

4.4 ความรับผิดชอบทางอาญา

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาไว้สำหรับการกระทำความผิดที่ร้ายแรง เช่น การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนโดยมิชอบโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมเพื่อหาประโยชน์อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ความผิดตามมาตรา 79 นี้ สามารถตกลงยอมความกันได้ แต่การกระทำความผิดตามมาตรา 80 ในการล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วนำไปเปิดเผยแก่ผู้อื่นนั้น ไม่สามารถยอมความได้ แต่กรณีดังกล่าวมิให้นำมาใช้บังคับกับการเปิดเผยตามหน้าที่ การเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดี การเปิดเผยแก่หน่วยงานของรัฐในประเทศหรือต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การเปิดเผยที่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือเฉพาะครั้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีที่เปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่ง กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹²⁴ ของประเทศเยอรมนี ความรับผิดชอบทางอาญา มีความคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 การกระทำดังต่อไปนี้เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่สามารถเข้าถึงได้โดยสาธารณะ 1. การประมวลผลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ 2. ถ้อยแถลงได้มาและกระทำการดังกล่าวเป็นการตอบแทนค่าตอบแทนหรือโดยเจตนาให้ตนเองหรือผู้อื่นร่ำรวยขึ้นหรือทำร้ายผู้อื่น ส่วน Privacy Act 1974¹²⁵ ของประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวถึงความรับผิดชอบทางอาญาไว้ใน 5 US Code 552a (1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ ที่อาศัยอำนาจตามการว่าจ้างหรือตำแหน่งราชการ ครอบครองหรือเข้าถึงบันทึกของหน่วยงานซึ่งมีข้อมูลระบุตัวบุคคลได้ ซึ่งห้ามเปิดเผยโดยมาตรานี้หรือตามกฎหมายหรือระเบียบที่จัดตั้งขึ้นตามนั้น และใครที่รู้ว่าห้ามเปิดเผยข้อมูลเฉพาะอย่างจงใจ จงใจเปิดเผยข้อมูลในลักษณะใดๆ แก่บุคคลหรือหน่วยงานใด ๆ ที่ไม่มีสิทธิ์รับข้อมูลนั้น จะมีความผิดในความผิดทางอาญา และ(3) บุคคลใดก็

¹²⁴ Privacy act 2020 Liability and offences 211 Liability of employers, principals, and agencies

¹²⁵ Federal Data Protection Act (BDSG) Section 42 Section 45 Section 84

ตามที่ร้องขอหรือขอบันทึกเกี่ยวกับบุคคลโดยเจตนาและจงใจหรือได้รับบันทึกเกี่ยวกับบุคคลจากหน่วยงานภายใต้การแอบอ้างเป็นเท็จ จะต้องกระทำความผิดทางอาญา และกฎหมายว่าด้วยความ เป็นส่วนตัวปี 2020 ของประเทศนิวซีแลนด์ กล่าวถึงความรับผิดทางอาญา มาตรา 211 ความรับผิด ของนายจ้าง หัวหน้างาน และหน่วยงานในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บไว้ในหน่วยงาน และ มาตรา 212 (1) บุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และต้องระวางโทษหากบุคคลนั้น (ค) ทำให้หน่วยงานเข้าใจผิดโดยการแอบอ้างเป็นบุคคล หรือแอบอ้างเป็นบุคคลหรือดำเนินการภายใต้ อำนาจของบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในการ (i) การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลนั้น: (ii) การนำ ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลนั้นไปใช้ เปลี่ยนแปลง หรือทำลาย: (ง) ทำลายเอกสารใด ๆ ที่มีข้อมูล ส่วนบุคคลโดยรู้ว่ามีกรร้องขอข้อมูลนั้น

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 นั้นความรับผิดทางอาญา เป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความร้ายแรง คือ ข้อมูลที่มีความอ่อนไหว และ ต้องจงใจทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹²⁶ ของประเทศเยอรมนี แตกต่างกันตรงความรับผิดทางอาญาของประเทศเยอรมนี มีความรับผิดของบุคคลภายนอกเข้ามาด้วย ส่วนกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1974¹²⁷ ของประเทศสหรัฐอเมริกา และกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020 ของประเทศนิวซีแลนด์ เพียงแค่มีการจงใจเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล ก็มีความรับผิดทางอาญาโดยที่ไม่ต้องให้เกิดความเสียหายของเจ้าของข้อมูล ผู้เขียนเห็นว่า ความรับผิดทางอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย ควรบัญญัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลของประเทศสหรัฐอเมริกา และกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020 ของประเทศนิวซีแลนด์ เพียงแค่มีการจงใจเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล ก็มีความรับผิดทางอาญาโดยที่ไม่ต้องให้ก่อเกิดความเสียหายกับเจ้าของข้อมูล อันจะทำให้เจ้าหน้าที่ ผู้มีหน้าที่จัดเก็บและประมวลผลข้อมูล รวมทั้งบุคคลภายนอก มีความระมัดระวังในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล มากยิ่งขึ้น

4.5 บทกำหนดโทษและอัตราโทษ

¹²⁶ Privacy act 2020 Liability and offences 211 Liability of employers, principals, and agencies

¹²⁷ Federal Data Protection Act (BDSG) Section 42 Section 45 Section 84

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้มีบทลงโทษทางอาญา กำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดที่ร้ายแรง ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่

มีที่มีอำนาจตัดสินใจซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่ ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือผิดจากวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ หรือ โอนข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหวไปยังต่างประเทศโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 79 วรรค 1) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีที่มีอำนาจตัดสินใจซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่ ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือผิดจากวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ หรือ โอนข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหวไปยังต่างประเทศโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 79 วรรค 2) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหมายถึงบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีที่มีอำนาจตัดสินใจซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่ ล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วนำไปเปิดเผยแก่ผู้อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1974¹²⁸ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีบทลงโทษทางอาญาตามมาตรา 5 US Code 552a (1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ ที่อาศัยอำนาจตามการว่าจ้างหรือตำแหน่งราชการ ครอบครองหรือเข้าถึงบันทึกของหน่วยงานซึ่งมีข้อมูลระบุตัวบุคคลได้ ซึ่งห้ามเปิดเผยโดยมาตรานี้หรือตามกฎหมายหรือระเบียบที่จัดตั้งขึ้นตามนั้น และใครที่รู้ว่าห้ามเปิดเผยข้อมูลเฉพาะอย่างจงใจ จงใจเปิดเผยข้อมูลในลักษณะใด ๆ แก่บุคคลหรือหน่วยงานใด ๆ ที่ไม่มีสิทธิ์รับข้อมูลนั้น จะมีความผิดในความผิดทางอาญาและปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ (2) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ ที่จงใจรักษาระบบบันทึกโดยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดการแจ้งของอนุมาตรา (e) (4) ของมาตรานี้จะมีความผิดในความผิดทางอาญาและปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ (3) บุคคลใดก็ตามที่ร้องขอหรือขอบันทึกเกี่ยวกับบุคคลโดยเจตนาและจงใจหรือได้รับบันทึกเกี่ยวกับบุคคลจากหน่วยงานภายใต้การแอบอ้างเป็นเท็จ จะต้องกระทำความผิดทางอาญาและปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹²⁹ ของประเทศ

¹²⁸ Federal Privacy Act of 1974 – 5 US Code 552a

¹²⁹ Federal Data Protection Act (BDSG) Section 42

เยอรมนี มาตรา 42 (1) การกระทำต่อไปนี้โดยจงใจและโดยไม่ได้รับอนุญาตเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลจำนวนมากซึ่งไม่สามารถเข้าถึงได้โดยสาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับ: 1. การถ่ายโอนข้อมูลไปยังบุคคลที่สามหรือ 2. มิฉะนั้นทำให้สามารถเข้าถึงได้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า (2) การกระทำดังต่อไปนี้เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่สามารถเข้าถึงได้โดยสาธารณะมีโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับ: 1. การประมวลผลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ 2. นี้อาจได้มาและกระทำการดังกล่าวเป็นการตอบแทนค่าตอบแทนหรือโดยเจตนาให้ตนเองหรือผู้อื่นร้ายวขึ้นหรือทำร้ายผู้อื่น

กฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020¹³⁰ ของประเทศนิวซีแลนด์ มาตรา 212 (1) บุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์หากบุคคลนั้น (ก) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ชัดขวาง หรือขัดขืนกรรมการหรือบุคคลอื่นใดในการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ (ข) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ปฏิเสธ หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ชอบด้วยกฎหมายของกรรมการหรือบุคคลอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ (2) บุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ หากบุคคลนั้น (ก) ให้ถ้อยคำหรือให้ข้อมูลใด ๆ แก่กรรมการหรือบุคคลอื่นใดที่ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ โดยรู้ว่าข้อความหรือข้อมูลนั้นเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด (ข) เป็นตัวแทนโดยตรงหรือโดยอ้อมว่าพวกเขามีอำนาจใด ๆ ภายใต้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพวกเขาไม่มีอำนาจนั้น (ค) ทำให้หน่วยงานเข้าใจผิดโดยการแอบอ้างเป็นบุคคล หรือแอบอ้างเป็นบุคคลหรือดำเนินการภายใต้อำนาจของบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในการ (i) การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลนั้น: (ii) การนำข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลนั้น ไปใช้เปลี่ยนแปลง หรือทำลาย (ง) ทำลายเอกสารใด ๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลโดยรู้ว่ามีการร้องขอข้อมูลนั้น

จากการศึกษา พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย มีบทกำหนดโทษและอัตราโทษในทางอาญา มาตรา 79 วรรค1 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา79 วรรค 2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1974¹³¹ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีบทลงโทษทางอาญาตามมาตรา 5 US Code 552a (1) จะมีความผิดในความผิดทางอาญาและปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ (2) มีความผิดในความผิดทางอาญาและปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ (3) จะต้องกระทำความผิดทางอาญาและปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹³² ของประเทศเยอรมนี มาตรา

¹³⁰ Privacy act 2020 Liability and offences 211 Liability of employers, principals, and agencies

¹³¹ Federal Privacy Act of 1974 – 5 US Code 552a

¹³² Federal Data Protection Act (BDSG) Section 42

42 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับ (2) มีโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับ และกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020¹³³ ของประเทศนิวซีแลนด์ มาตรา 212 (1)(2) ต้องระวาง

โทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ จะเห็นได้ว่าบทกำหนดโทษและอัตราโทษในทางอาญาของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย มีการกำหนดโทษและอัตราโทษ สูงกว่ากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมนี และประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่มีโทษจำคุกมีแต่โทษปรับ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศเยอรมนี มีโทษจำคุกแต่ไม่ได้กำหนดจำนวนค่าปรับ และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศของนิวซีแลนด์ ไม่มีโทษจำคุกมีแต่โทษปรับ ทั้ง ๆ ที่ GDPR ที่เป็นกฎหมายต้นแบบไม่ได้กำหนดโทษไว้ แต่กฎหมายไทยกำหนดโทษและความรับผิดไว้สูงเกินกว่ามาตรฐานอารยประเทศที่ใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาก่อนประเทศไทยอาจจะยังเป็นการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่จากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประเทศไทยควรปรับลดบทกำหนดโทษและอัตราโทษ ไม่ให้สูงไปกว่าประเทศอื่นๆ

4.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประกันสังคม

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มีรูปแบบเป็นกฎหมายเฉพาะใช้กับหน่วยงานประกันสังคม มีบทบัญญัติความผิดอาญาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม คือ มาตรา 95 เป็นบทกำหนดโทษผู้ที่เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขในแบบสำรวจให้บุคคลอื่นได้รับทราบซึ่งมีบัญญัติไว้ในมาตรา 32 ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 20,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 100 “ผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของนายจ้างอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 3,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 มีบทบัญญัติความผิดอาญาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล มาตรา 65 ผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของนายจ้างอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของนายจ้างจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผยซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ข้อมูลที่ห้ามเปิดเผยจะเป็นข้อมูล

¹³³ Privacy act 2020 Liability and offences 211 Liability of employers, principals, and agencies

ของกิจการนายจ้างและข้อมูลเงินสมทบซึ่งก็คือเงินเดือนของผู้ประกันตนและสถานที่ทำงานของผู้ประกันตนด้วย ผู้ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติกองทุนเงินทดแทน พ.ศ.2537 คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคม ส่วนกฎหมายประกันสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ Social Security Act 1935¹³⁴ ไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม มีเพียงพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัว ส่วนตัว 1974 หรือ Privacy Act 1974 กล่าวถึง การเปิดเผยหมายเลขประกันสังคมมาตรา 7 (a)(1) (2)¹³⁵ ระบุว่าไม่มีหน่วยงานของรัฐบาลกลาง รัฐ หรือท้องถิ่นใด สามารถกำหนดให้บุคคลอื่นต้องแจ้งหมายเลขประกันสังคมของตน เพื่อให้บุคคลนั้นได้รับสิทธิ์ ผลประโยชน์หรือสิทธิพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด กฎหมายประกันสังคมของประเทศเยอรมนี คือ Sozialgesetzbuch (SGB)¹³⁶ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม 35 SGB ความลับทางสังคม (1) (2) (3) (4) (5) โดยไม่ได้บัญญัติบทกำหนดโทษไว้ และกฎหมายประกันสังคมของประเทศนิวซีแลนด์ คือ Social Security Act 1964¹³⁷ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม มาตรา 126A ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับผลประโยชน์และอดีตผู้รับผลประโยชน์อาจถูกเปิดเผยต่อกระทรวงยุติธรรมเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้ค่าปรับ มาตรา 126AB การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อนายทะเบียนทั่วไปเพื่อการจดทะเบียนเกิด มาตรา 126 AC การเปิดเผยต่อกรมหมายจับ (Department of Warrant) ผู้รับผลประโยชน์เพื่อพิจารณาผลกระทบต่อผลประโยชน์ มาตรา 127 ความผิด: ข้อความเท็จ ทำให้เข้าใจผิด หรือพยายามทำให้เข้าใจผิด เพื่อรับหรือรับผลประโยชน์ต่อไปกระทำความผิดและต้องรับผิดชอบโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญสหรัฐหรือทั้งจำทั้งปรับ¹³⁸ มาตรา 127A ความผิด: คู่สมรสหรือคู่ครองที่ได้รับประโยชน์จากจำนวนเงินส่วนเกินที่รัฐหรือประมาทว่าได้มาจากการถือโงงของผู้รับผลประโยชน์ ต้องระวางโทษอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งจำทั้งปรับ (ก) จำคุกไม่เกิน 12 เดือน:(ข)

¹³⁴ National Archives, “Social Security Act 1935” Retrieved 16 June 2022, from <https://www.archives.gov/milestone-documents/social-security-act>

¹³⁵ Privacy Act 1974 Disclosure of social security number (a)(1)(2)

¹³⁶ Sozialgesetzbuch (SGB) § 35 SGB I Sozialgeheimnis, Retrieved 11 July 2022, from <https://www.sozialgesetzbuch-sgb.de/>

¹³⁷ New Zealand Legislation, “Social Security Act 1964 Artificial limbs 126A 126AB 126AC Offences and general penalty 127,” Retrieved 11 July 2022, from <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1964/0136/latest/whole.html>

¹³⁸ *Ibid.*

ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ และมาตรา 129 ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือข้อบังคับใด ๆ ที่ทำขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีได้กำหนดโทษไว้ในส่วนอื่นนอกจากมาตรานี้ ต้องรับผิดในโทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ และหากเป็นความผิดต่อเนื่อง ให้ปรับอีกไม่เกิน 50 ดอลลาร์ต่อวันหรือบางส่วนของวันที่ความผิดยังคงดำเนินต่อไป ผู้เขียนเห็นว่า ผู้ที่กระทำความผิดในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติกองทุนเงิน

ทดแทน พ.ศ.2537 คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคม หากเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของกิจการ (นายจ้าง) หรือเจ้าของข้อมูล (ผู้ประกันตน) กระทำการเปิดเผยก็จะไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 4 ความว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” ดังนั้น เห็นควรให้มีการบัญญัติความรับผิดทางอาญาในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของกิจการ (นายจ้าง) หรือเจ้าของข้อมูล (ผู้ประกันตน) ไว้ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ไว้ด้วย ดังเช่น กฎหมายประกันสังคมของประเทศนิวซีแลนด์ คือ Social Security Act 1964 และบทกำหนดโทษและอัตราโทษก็ควรจะบัญญัติให้เท่าเทียมกับความรับผิดของเจ้าหน้าที่

นอกจากนี้ประกันสังคมของประเทศไทยยังมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสำนักงานประกันสังคม เป็นหน่วยงานราชการ สังกัดกระทรวงแรงงาน จึงต้องพิจารณาจากกฎหมายกลางสำหรับข้อมูลที่อยู่ในหน่วยงานของราชการ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่รองรับสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครอง หรือควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐ ซึ่งเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนได้ว่าประชาชนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐด้วย และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ที่กระทำความผิดคือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผย¹³⁹ ได้มีการกำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ในมาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด ตามมาตรา 20 (การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของ

¹³⁹ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540,”

สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2565, จาก https://www.ipthailand.go.th/images/633/law_info2540.pdf.

รัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลข่าวสารตาม มาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบตาม มาตรา 16 (2) ข้อมูลข่าวสารตาม มาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับ ประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำ โดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณี พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 หน่วยงานประกันสังคมเข้าช้อยกเว้นในเรื่องของการเปิดเผยเป็นหลักปกปิดเป็นช้อยกเว้นตามมาตรา 15(5) นายจ้างและลูกจ้างไม่ประสงค์จะให้เปิดเผยต่อบุคคลภายนอก และตามมาตรา 15 (6) การเปิดเผยสถานที่ทำงานซึ่งอาจเป็นการรुक ล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรได้ ตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ สค 88/2559 คำสั่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ สค 28/2564 และ คำพิพากษาศาลปกครอง คดีหมายเลขคำที่ อ.880/2555 คดีหมายเลขแดงที่ อ.1355/2559 และหากมี บุคคลภายนอกมาแอบอ้างขอข้อมูลประกันสังคมของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล ไม่มีบทบัญญัติ ความรับผิดไว้ก็ให้นำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 เรื่องแจ้งความเท็จแก่เจ้าพนักงานมาใช้ ในส่วนระเบียบสารบรรณ พ.ศ.2526 จะเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงาน ประกันสังคมในเรื่องการจัดเก็บและทำลายเอกสาร ในเรื่องของการเก็บรักษา ประมวลผล และ ทำลายข้อมูลนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เข้าหลักช้อยกเว้น ไม่ต้องขอความยินยอม ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มาตรา 26(5) ค ห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนบุคคล หรือข้อมูลอื่นใด ซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจาก เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่เป็นการจำเป็นในการประกันสังคม หากเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมทุกครั้ง สำนักงานประกันสังคมจะมีแบบฟอร์มให้เจ้าของข้อมูลกรอก รายละเอียดที่จะขอพร้อมทั้งลงลายมือชื่อทุกครั้ง ส่วนการประมวลผลข้อมูลจะมีการอัปเดตข้อมูล ให้เป็นปัจจุบัน การทำลายข้อมูลหากเป็นข้อมูลในระบบออนไลน์ของประกันสังคมจะไม่มี การทำลายเนื่องจากข้อมูลของผู้ประกันตนมีข้อมูลเบ็ดเสร็จประโยชน์กรณีต่างๆ เช่น เรื่องของการเบิก เงินชราภาพซึ่งผู้ประกันตนต้องมีอายุครบ 55 ปีและลาออกจากงานจึงจะสามารถเบิกเงินชราภาพได้ และถ้าเป็นผู้ประกันตนมาตรา 39 ก็จะไม่มีการกำหนดอายุ เพียงส่งเงินสมทบจนกว่าจะผู้ประกันตน ลาออกหรือเสียชีวิต หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบเอกสารที่ผู้ประกันตนกรอกเบ็ดเสร็จ ประโยชน์ ก็จะมิระยะเวลาการเก็บเอกสารไม่น้อยกว่า 5 ปี จึงจะสามารถทำลายเอกสารได้ ตาม

ระเบียบสารบรรณ พ.ศ.2526 ข้อ 57.4¹⁴⁰ ซึ่งผู้เขียนเห็นควรให้มีการย่นระยะเวลาจัดเก็บเอกสาร เนื่องจากเอกสารมีปริมาณมาก ทำให้พื้นที่ไม่เพียงพอในการจัดเก็บ และสำนักงานประกันสังคม ต้องกำหนดวิธีการยกเลิกความยินยอมหากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ประสงค์จะให้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวสามารถแจ้งยกเลิกได้โดยง่ายตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 95

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นเปรียบเทียบ	หลักการสากล	อเมริกา	เยอรมนี	นิวซีแลนด์	ประเทศไทย	
					พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	พรบ.ข้อมูลข่าวสารราชการ
รูปแบบของกฎหมาย	รากฐานในการร่างรัฐธรรมนูญ	กฎหมายเฉพาะ	กฎหมายกลาง	กฎหมายกลาง	กฎหมายกลาง	กฎหมายกลาง
ขอบเขตการบังคับใช้	ประชาชนทุกคนภายใต้รัฐธรรมนูญ	เฉพาะข้อมูลในหน่วยงานรัฐ	เฉพาะข้อมูลในหน่วยงานรัฐและเอกชน	เฉพาะข้อมูลในหน่วยงานรัฐและเอกชน	เฉพาะข้อมูลในหน่วยงานรัฐและเอกชน	เฉพาะข้อมูลในหน่วยงานรัฐ
ผู้กระทำความผิด	กฎหมายบัญญัติความผิดและกำหนดโทษไว้	เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ หรือบุคคลใดก็ตามที่แอบอ้างขอข้อมูลส่วนบุคคล	เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ หรือบุคคลใดก็ตามที่แอบอ้างขอข้อมูลส่วนบุคคล	เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานใด ๆ หรือบุคคลใดก็ตามที่แอบอ้างขอข้อมูลส่วนบุคคล	ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล	เจ้าหน้าที่ของรัฐ
บทลงโทษทางอาญาและอัตราโทษ	กฎหมายบัญญัติความผิดและกำหนดโทษไว้	มาตรา 5 US Code 552a จะต้องกระทำความผิดทางอาญาและปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์	มาตรา 42 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับ (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับ	มาตรา 212 (1) (2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์	มาตรา 79 วรรค 1 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 79 วรรค 2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน	มาตรา 41 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹⁴⁰ ระเบียบสารบรรณ พ.ศ. 2526 ข้อ 57.4 หนังสือที่ได้ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นคู่สำเนาที่มีต้นเรื่องจะคืนได้จากที่อื่นให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

					500,000 บาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ	
--	--	--	--	--	---------------------------------------	--

ตารางที่ 4.2 ตารางเปรียบเทียบกฎหมายประกันสังคม

ประเด็น เปรียบเทียบ	อเมริกา	เยอรมนี	นิวซีแลนด์	ประเทศไทย	
				พ.ร.บประกันสังคม	พ.ร.บ ประกันสังคม
รูปแบบของ กฎหมาย	กฎหมายเฉพาะ	กฎหมายเฉพาะ	กฎหมายเฉพาะ	กฎหมายเฉพาะ	กฎหมาย เฉพาะ
ขอบเขตการ บังคับใช้	เฉพาะข้อมูลใน หน่วยงานรัฐ	เฉพาะข้อมูลใน หน่วยงานรัฐ	เฉพาะข้อมูลในหน่วยงาน รัฐ	เฉพาะข้อมูลใน หน่วยงานรัฐ	เฉพาะข้อมูล ในหน่วยงาน รัฐ
ผู้กระทำ ความผิด	ไม่มีในบทบัญญัติ	เจ้าหน้าที่ของ สำนักงาน	เจ้าหน้าที่ประกันสังคม และบุคคลอื่น	เจ้าหน้าที่ของ สำนักงาน ประกันสังคม	เจ้าหน้าที่ของ สำนักงาน ประกันสังคม
บทลงโทษและ อัตราโทษ	ไม่มีในบทบัญญัติ	ไม่มีในบทบัญญัติ	1 2 6 A 126AB 126AC ปรับ ไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ และหากเป็น ความผิดต่อเนื่อง ให้ปรับ อีกไม่เกิน 50 ดอลลาร์ต่อ วันหรือบางส่วนของวันที่ ความผิดยังคงดำเนินต่อไป 127 โทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญสหรัฐหรือ ทั้งจำทั้งปรับ127A จำคุก ไม่เกิน 12 เดือน ปรับไม่ เกิน 5,000 ดอลลาร์	มาตรา 95 ผู้ใดฝ่า ฝืนต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหก เดือนหรือปรับไม่ เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 100 ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่ เกินหนึ่งเดือนหรือ ปรับไม่เกิน3,000 บาทหรือทั้งจำทั้ง ปรับ	มาตรา 65 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน หรือปรับไม่ เกิน2,000บาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

สำนักงานประกันสังคมเป็นหน่วยงานของรัฐ สังกัดกระทรวงแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หลักประกันในการดำรงชีวิตแก่ผู้ประกันตนให้เกิดความมั่นคง ตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต และเสริมสร้างสังคมและประเทศชาติให้มีเสถียรภาพเป็นปึกแผ่น โดยให้ความคุ้มครองแก่สมาชิก 7 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ คลอดบุตร ตาย ชราภาพ สงเคราะห์บุตร และกรณีว่างงาน ดังนั้นสำนักงานประกันสังคมจึงเป็นหน่วยงานที่มีข้อมูลของนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ประกันตน รวมถึงบุคคลอื่นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลส่วนบุคคลจึงจำเป็นต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันข้อมูลดังกล่าวรั่วไหลหรือถูกละเมิด อันจะก่อให้เกิดปัญหาการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้โดยไม่ได้รับความยินยอมและทำให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหาย โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลโดยบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้งสำนักงานประกันสังคมยังไม่มีแนวปฏิบัติตามกฎหมายประกันสังคมพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่ชัดเจนในเรื่องนี้ ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคม มีเนื้อหาสอดคล้องกับสังคมและมีหลักเกณฑ์ครบถ้วนตามหลักสากลและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ จึงเห็นควรศึกษาหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากล หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศและกฎหมายประกันสังคมของต่างประเทศ เพื่อหาหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนความรับผิดชอบทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในระบบประกันสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย

หลักสากลที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)¹⁴¹ เป็นการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วโลกและเป็นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับที่มีอยู่ในปัจจุบัน สำหรับประเทศไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2560 ก็มีบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย โดยได้กำหนดรับรอง

¹⁴¹ บรรหาร คำลา, “สรุปสัมมนาทางวิชาการ: การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล,” *จุดนิติ*, ปีที่ 2, ฉบับที่ 1, น. 21 (มกราคม-กุมภาพันธ์, 2548).

และคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพของปวงชนชาวไทยในด้านต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน หลักสากลอื่นๆ เช่น การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อบังคับสหภาพยุโรป (European Union Directive 95/46/EC) องค์การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ หรือ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) และ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายของสหภาพยุโรป ว่าด้วย มาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล General Data Protection Regulation (GDPR)¹⁴² โดยเฉพาะ GDPR ซึ่งประเทศเยอรมัน เป็นประเทศแรกที่น่าหลักสากล GDPR มาใช้ในการ ตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งประเทศไทยก็นำหลักสากล GDPR มาใช้ในการ ตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้ทัดเทียมอารยประเทศ

5.1.1 รูปแบบของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ของประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แห่งสหพันธ์รัฐหรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลของรัฐบาลกลาง (Bundesdatenschutzgesetz – BDSG) ของประเทศเยอรมนี และพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัว 2020 ของประเทศนิวซีแลนด์ การ ตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใช้เป็นรูปแบบกฎหมายกลางหรือกฎหมายที่ใช้ทั่วไป ส่วน กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกา Privacy Act 1974 หรือ พระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวปี 1974 เป็นกฎหมายเฉพาะซึ่งแยกตามประเภทของกิจการ ผู้เขียน มีความเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีรูปแบบเป็นกฎหมาย กลางที่ใช้เป็นการทั่วไป มีข้อดีกว่ารูปแบบของกฎหมายเฉพาะเรื่องซึ่งต้องตราออกมาหลายฉบับ และต้องแยกเป็นกิจการเหมือนสหรัฐอเมริกา ซึ่งหากหน่วยงานใดมีกฎหมายเฉพาะหน่วยงานแต่ยังไม่ครอบคลุมในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็สามารถนำกฎหมายทั่วไปมาปรับใช้ได้ แต่ หลักการสำคัญต้องยึดหลักสากลให้เป็นที่ไปตามสหภาพยุโรปหรือหลัก GDPR

5.1.2 ขอบเขตการบังคับใช้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 -มิชอบเขตการบังคับใช้สำหรับข้อมูลที่ถูกรวบรวมไว้ใน หน่วยงานทั้งของรัฐและของเอกชน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹⁴³ ของประเทศ เยอรมนี และกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020¹⁴⁴ ของประเทศนิวซีแลนด์ ต่างก็มีขอบเขต

¹⁴² อริยพร โทธิโส, “หลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สารพันปัญหากฎหมาย,” จุดนิติ, ปีที่ 16, ฉบับที่ 2, น. 153 (มีนาคม-เมษายน 2562).

¹⁴³ Federal Ministry of Justice and the Federal Office of Justice, “Federal Data Protection Act (BDSG),” Retrieved 12 June 2022, from https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bdsgr/

¹⁴⁴ New Zealand Legislation, “Privacy Act 2020,” Retrieved 12 June 2022, from <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2020/0031/latest/LMS23223.html>

การบังคับใช้สำหรับข้อมูลที่ถูกจัดเก็บไว้ในหน่วยงานทั้งของภาครัฐละของภาคเอกชน ส่วนพระราชบัญญัติความเป็นส่วนตัวปี 1974¹⁴⁵ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายเฉพาะที่มีขอบเขต บังคับใช้เฉพาะข้อมูลของประชาชนที่ถูกจัดเก็บและรักษาในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งไม่รวมข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในภาคเอกชนผู้เขียนเห็นว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีขอบเขตการบังคับใช้สำหรับข้อมูลที่ถูกจัดเก็บไว้ในหน่วยงานทั้งของรัฐและของเอกชน เป็นการดีแล้วเนื่องจากหน่วยงานเอกชนเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ มีการติดต่อธุรกิจ ค้าขายกับต่างประเทศและนานาประเทศที่มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้หน่วยงานภาคเอกชนสะดวกในการติดต่อค้าขายหรือธุรกิจกับต่างชาติตามหลักสากล GDPR อีกทั้งประเทศไทยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ดังนั้นสิทธิส่วนบุคคลของข้อมูลทั้งของภาครัฐและเอกชนจึงต้องเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องออกกฎหมายแยกระหว่างข้อมูลของภาครัฐและภาคเอกชน

5.1.3 ผู้กระทำผิด จากการศึกษา พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ผู้ที่กระทำความผิดจะมีเพียงผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของหน่วยงานหรือองค์กร ที่มีหน้าที่จัดเก็บหรือประมวลผลข้อมูลในหน่วยงานรัฐและเอกชน เพียงเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจาก ประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมนี และนิวซีแลนด์ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1974 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้กระทำผิดสามารถเป็นได้ทั้งเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่จัดเก็บหรือประมวลผลข้อมูล และบุคคลภายนอก ส่วนกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG) ของประเทศเยอรมนีและกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020 ประเทศนิวซีแลนด์ ผู้กระทำผิดสามารถเป็นได้ทั้งเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บหรือประมวลผลข้อมูลในหน่วยงานรัฐและเอกชน และบุคคลภายนอก จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ไม่มีบทบัญญัติถึงผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นเจ้าของข้อมูล กระทำการเปิดเผยข้อมูลของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ข้อมูลของตนเอง ประเทศไทยควรมีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ให้ทัดเทียมประเทศอื่นๆ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

5.1.4 ความรับผิดทางอาญา จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 นั้นความรับผิดทางอาญา เป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความร้ายแรง คือ ข้อมูลที่มี

¹⁴⁵ The United State Department of Justice, "Privacy Act 1974." Retrieved 12 June 2022, from <https://www.justice.gov/opcl/privacy-act-1974>

ความอ่อนไหว และต้องจงใจทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (BDSG)¹⁴⁶ ของประเทศเยอรมนี แตกต่างกันตรงความรับผิดชอบทางอาญาของประเทศเยอรมนี มีความรับผิดชอบของบุคคลภายนอกเข้ามาด้วย ส่วนกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Privacy Act 1974¹⁴⁷ ของประเทศสหรัฐอเมริกา และกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020¹⁴⁸ ของประเทศนิวซีแลนด์ เพียงแค่มีการจงใจเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล ก็มีความรับผิดชอบทางอาญาโดยที่ไม่ต้องให้เกิดความเสียหายของเจ้าของข้อมูล ผู้เขียนเห็นว่า ความรับผิดชอบทางอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย ควรบัญญัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลของประเทศสหรัฐอเมริกา และกฎหมายว่าด้วยความเป็นส่วนตัวปี 2020 ของประเทศนิวซีแลนด์ เพียงแค่มีการจงใจเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล ก็มีความรับผิดชอบทางอาญาโดยที่ไม่ต้องให้เกิดความเสียหายกับเจ้าของข้อมูล อันจะทำให้เจ้าหน้าที่ ผู้มีหน้าที่จัดเก็บและประมวลผลข้อมูล รวมทั้งบุคคลภายนอก มีความระมัดระวังในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล มากยิ่งขึ้น

5.1.5 บทกำหนดโทษทางอาญาและอัตราโทษ จากการศึกษา จะเห็นได้ว่าบทกำหนดโทษและอัตราโทษในทางอาญาของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย มีการกำหนดโทษและอัตราโทษ สูงกว่ากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมนี และประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่มีโทษจำคุกมีแต่โทษปรับ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศเยอรมนี มีโทษจำคุกแต่ไม่ได้กำหนดจำนวนค่าปรับ และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศของนิวซีแลนด์ ไม่มีโทษจำคุกมีแต่โทษปรับ ทั้ง ๆ ที่ GDPR ที่เป็นกฎหมายต้นแบบไม่ได้กำหนดโทษไว้ แต่กฎหมายไทยกำหนดโทษและความรับผิดไว้สูงเกินกว่ามาตรฐานอารยประเทศที่ใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาก่อนประเทศไทยอาจจะยังเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่จากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประเทศไทยควรปรับลดบทกำหนดโทษและอัตราโทษ ไม่ให้สูงไปกว่าประเทศอื่นๆ

5.1.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประกันสังคมนอกจากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 สำนักงานประกันสังคมมีพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งมีรูปแบบเป็นกฎหมาย

¹⁴⁶ Federal Data Protection Act (BDSG) Section 42 Section 45 Section 84

Privacy act 2020 Liability and offences 211 Liability of employers, principals, and agencies

¹⁴⁷ Federal Privacy Act of 1974 – 5 US Code 552a

¹⁴⁸ Privacy act 2020 Liability and offences 211 Liability of employers, principals, and agencies

เฉพาะใช้กับหน่วยงานประกันสังคม มีการบัญญัติผู้ที่กระทำความผิดในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคม หากเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของกิจการ (นายจ้าง) หรือเจ้าของข้อมูล (ผู้ประกันตน) กระทำการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นก็จะไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 4 ความว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” ดังนั้น เห็นควรให้มีการบัญญัติความรับผิดทางอาญาในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของกิจการ (นายจ้าง) หรือเจ้าของข้อมูล (ผู้ประกันตน) ไว้ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ไว้ด้วย ดังเช่นกฎหมายประกันสังคมของประเทศนิวซีแลนด์ คือ Social Security Act 1964 และบทกำหนดโทษและอัตราโทษก็ควรจะบัญญัติให้เทียบกับความรับผิดของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ประกันสังคมของประเทศไทยยังมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสำนักงานประกันสังคม เป็นหน่วยงานราชการ สังกัดกระทรวงแรงงาน จึงต้องพิจารณาจากกฎหมายกลางสำหรับข้อมูลที่อยู่ในหน่วยงานของราชการ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่รองรับสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐ ซึ่งเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนได้ว่าประชาชนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐด้วย และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ที่กระทำความผิดคือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผย หน่วยงานประกันสังคมเข้าช้อยกเว้นในเรื่องของการเปิดเผยเป็นหลักปิดเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา15(5) นายจ้างและลูกจ้างไม่ประสงค์จะให้เปิดเผยต่อบุคคลภายนอก และตามมาตรา 15 (6) การเปิดเผยสถานที่ทำงานซึ่งอาจเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรได้ตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ สค 88/2559 คำสั่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ สค 28/2564 และคำพิพากษาศาลปกครอง คดีหมายเลขดำที่ อ. 880/2555 คดีหมายเลขแดงที่ อ.1355/2559 และหากมีบุคคลภายนอกมาแอบอ้างขอข้อมูลประกันสังคมของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูลไม่มีบทบัญญัติความรับผิดไว้ก็ให้นำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 เรื่องแจ้งความเท็จแก่เจ้าพนักงานมาปรับใช้ ในส่วนระเบียบสารบรรณ พ.ศ.2526 จะเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสำนักงานประกันสังคมในเรื่องการจัดเก็บและทำลายเอกสาร

ในเรื่องของการเก็บรักษา ประมวลผล และทำลายข้อมูลนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เข้าหลักข้อยกเว้น ไม่ต้องขอความยินยอม ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มาตรา 26(5) สำนักงานประกันสังคมจะมีแบบฟอร์มให้เจ้าของข้อมูลกรอกรายละเอียดที่จะขอพร้อมทั้งลงลายมือชื่อทุกครั้ง ส่วนการประมวลผลข้อมูลจะมีการอัปเดตข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การทำลายข้อมูลหากเป็นข้อมูลในระบบออนไลน์ของประกันสังคมจะไม่มีการทำลายเนื่องจากข้อมูลของผู้ประกันตนมีข้อมูลเบ็ดเสร็จประโยชน์กรณีต่างๆ เช่น เรื่องของการเบิกเงินชราภาพซึ่งผู้ประกันตนต้องมีอายุครบ 55 ปีและลาออกจากการงานจึงจะสามารถเบิกเงินชราภาพได้ และถ้าเป็นผู้ประกันตนมาตรา 39 ก็จะไม่มีการกำหนดอายุ เพียงส่งเงินสมทบจนกว่าจะผู้ประกันตนลาออกหรือเสียชีวิต หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบเอกสารที่ผู้ประกันตนกรอกเบ็ดเสร็จประโยชน์ ก็จะมีระยะเวลาการเก็บเอกสารไม่น้อยกว่า 5 ปี จึงจะสามารถทำลายเอกสารได้ตามระเบียบสารบรรณ พ.ศ.2526 ข้อ 57.4¹⁴⁹ ซึ่งผู้เขียนเห็นควรให้มีการย่นระยะเวลาจัดเก็บเอกสารเนื่องจากเอกสารมีปริมาณมาก ทำให้พื้นที่ไม่เพียงพอในการจัดเก็บ และสำนักงานประกันสังคมต้องกำหนดวิธีการยกเลิกความยินยอมหากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ประสงค์จะให้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวสามารถแจ้งยกเลิกได้โดยง่ายตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มาตรา 95

ผู้เขียนได้ทำการศึกษา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งหลักสากลว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของต่างประเทศ แล้วเห็นว่าสามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ในส่วนของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่ใช้กับหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชน และกฎหมายของประกันสังคมคือ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะหน่วยงาน เรื่องความรับผิดชอบของบุคคลภายนอก ในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล โดยไม่ต้องให้เกิดความเสียหาย เพียงแค่อาจทำให้ผู้อื่นเสียหายก็ต้องรับผิดชอบแล้ว ในส่วนของโทษและบทกำหนดโทษ ไม่ควรกำหนดสูงกว่าประเทศอื่นๆ

5.2 ข้อเสนอแนะ

¹⁴⁹ ระเบียบสารบรรณ พ.ศ.2526

ข้อ 57.4 หนังสือที่ได้ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นคู่สำเนาที่มีต้นเรื่อง จะคืนได้จากที่อื่นให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

1. ควรมีการบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญา กรณี บุคคลภายนอกทำการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล ไว้ในกฎหมายประกันสังคมซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไป และกำหนดโทษและอัตราโทษไม่ให้สูงกว่าประเทศอื่นๆ

2. ควรมีมาตรการหรือออกระเบียบในการเก็บเอกสารราชการสำหรับข้อมูลที่บันทึกแล้วให้ยื่นระยะเวลาจัดเก็บเพื่อแก้ไขปัญหาสถานที่จัดเก็บเอกสารไม่เพียงพอ โดยแก้ไขให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562

3. มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานประกันสังคมมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งของผู้ประกันตนและนายจ้าง โดยแก้ไขให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 และกำหนดให้มีโทษอาญาที่เหมาะสมเพื่อลดแรงจูงใจในการกระทำผิด

4. นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความรู้ที่ถูกต้องแก่บุคลากร โดยเฉพาะในกรณีหน่วยงานรัฐดังกล่าวมีภารกิจหลักโดยตรงกับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวจึงต้องมีทักษะความรู้และให้ความสำคัญต่อการใช้ข้อมูลในระดับสูง ดังนั้นการกำหนดทั้งแนวทางปฏิบัติและการอบรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ถือเป็น การสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรให้คำนึงถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน เช่นเดียวกับเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองได้ด้วย

5. การสร้างความตระหนักรู้และความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร อาจต้องอาศัยเครื่องมืออื่น ๆ ประกอบ เพื่อช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะการจัดทำคู่มือ เอกสารคำอธิบายเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ หรือแนวปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้บุคลากรสามารถทำงานได้ พร้อมกับองค์กรพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กงจักร โพธิ์พร้อม. “ปัญหาทางกฎหมายมหาชนบางประการเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ข่าวสาร
โดยเครื่องคอมพิวเตอร์.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม. คู่มือดำเนินคดีอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558.

กิตติศักดิ์ จันเส. “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกับการประกันชีวิต.”
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,
2552.

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.”

https://www.ipthailand.go.th/images/633/law_info2540.pdf, 12 มิถุนายน 2565.

คณาธิป ทองรวีวงศ์. “ข้อยกเว้นของการเปิดเผยข้อมูลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของทางราชการพ.ศ. 2540 : ศึกษากรณีข้อมูลส่วนบุคคล.”

วารสารนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 1. ฉบับที่ 1. (มกราคม – มิถุนายน 2560).

คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์วิญญูชน 2556.

จินตนา พรพิไลพรรณ. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ 1. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551.

ชุลีพร น่วมทนง. หลักสิทธิมนุษยชน: สิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.

(เอกสารวิชาการ). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2557.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2558.

ธานี วรภัทร์. หลักกฎหมายมาตรการบังคับทางอาญา. กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557.

_____. หลักนิติธรรมกับการใช้มาตรการบังคับทางอาญา. เอกสารวิชาการ.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2556.

นคร เสรีรักษ์. “ประสบการณ์เยอรมัน”

<http://www.oic.go.th/FILEROOM/CABOICFORM05/DRAWER02/GENERAL/DA>

TA0001/00001907.PDF, 12 มิถุนายน 2565.

_____ . “มาตรฐานสากลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ผลกระทบต่อประเทศไทย”

<https://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1588215192.news>, 10 กรกฎาคม 2565.

นพดล นิ่มหนู. “มาตรการและกลไกทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล.” *วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*, 2562.

น้ำทิพย์ บุญเกิด. “ความรับผิดชอบทางอาญากรณีละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล: ศึกษากรณีข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์.” *สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2548.

บรรหาร คำลา. “สรุปสัมมนาทางวิชาการ : การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” *จุดนิติ*. ปีที่ 2. ฉบับที่ 1. (มกราคม-กุมภาพันธ์, 2548).

ปกรณ์ มงคลประสิทธิ์. “การคุ้มครองความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลในการดำเนินธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์:กรณีศึกษาตามร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล.” *วารสารรามคำแหง*. ปีที่ 26. ฉบับที่ 2. (เมษายน-มิถุนายน 2552).

ปิยะพร วงศ์เบ็ญสัจจ์. “การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยธนาคารพาณิชย์กับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*, 2551.

ปิติพัฒน์ ธนโชติคดีพัฒน์. “สรุประเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2548.”

<http://krunoomtutor.com/upload/300118010230.pdf>, 16 มิถุนายน 2565.

ภาระวี ปุณศรีพิพัฒน์. “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์:ศึกษากรณีการใช้กู๊กิบนอินเทอร์เน็ต.” *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. ปีที่ 7. ฉบับที่ 1. (พฤษภาคม 2557).

ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. 2537

โรงพยาบาลลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. “สรุปสาระสำคัญของ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562.” <https://laplaehospital.moph.go.th/file/10-11-2020-01-30-07.pdf>, 12 มิถุนายน 2565

วีรพงษ์ บึงไกร. “การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.” *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2543.

ศิริกุล ภู่งาม. “ข้อความคิดว่าด้วยข้อมูลส่วนบุคคล.” *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2548.

สกล อติศรประเสริฐ. “มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ศึกษาเฉพาะกรณีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552.

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานวิจัยโครงการจัดทำความเห็นทางวิชาการเพื่อจัดทำ รายงานเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาและดำเนินการตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลและ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลภาครัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, (มกราคม 2547).

สำนักกฎหมาย. “การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในบริบทการเป็นผู้บริโภคในประเทศไทย.” สารวุฒิสภา. ปีที่ 28. (เมษายน 2563).

สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. “รายงานประจำปี 2563.”

https://www.sso.go.th/wpr/assets/upload/files_storage/sso_th/b5ccdc72a0f03b95b8e3ac1df3f80025.pdf, 15 มิถุนายน 2565.

สำนักงานประกันสังคม. “ข้อมูลสถิติกองทุนประกันสังคม.” <https://www.sso.go.th/>, 21 กรกฎาคม 2565.

สำนักราชบัณฑิตยสภา. “พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.” <https://dictionary.orst.go.th/>, 12 มิถุนายน 2465.

สำนักงานประกันสังคม. “คู่มือการใช้งานระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-services).”

https://www.sso.go.th/wpr/main/downloads/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD_category_table-list_1_151_0, 5 มิถุนายน 2565.

อมร รักษาสัตย์. แนวความคิด ปรัชญา การสร้างความมั่นคงทางสังคมในด้านการจัดการสวัสดิการและการประกันสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ป.ป.พ., 2533.

อริยพร โพธิโส. “หลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สารพันปัญหากฎหมาย.” จุลนิติ. ปีที่ 16. ฉบับที่ 2. (มีนาคม-เมษายน 2562).

อัมพร จุณณานนท์. “ความมั่นคงทางสังคม.” วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1.(มกราคม 2526).

อิสรา เรื่องศรียานนท์. “ปัญหาการบังคับใช้โทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2553.” สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2560.

เอมอร มานะวะ. “สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการเข้าสู่ระบบประกันสังคมของแรงงานนอกระบบมาตรา 40 :กรณีศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2557.

ภาษาต่างประเทศ

Federal Ministry of Justice and the Federal Office of Justice. “Federal Data Protection Act (BDSG).”

https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bdsgr/, 12 June 2022

Grundgesetz. “Basic Law.” (German Constitution). (May 23, 1949-Last amended August 31, 1990; English translation)

New Zealand Legislation. “Social Security Act 1964 Artificial limbs 126A 126AB 126AC Offences and general penalty 127.” <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1964/0136/latest/whole.html>, 11 June 2022

New Zealand Legislation. “Privacy Act 2020.”

<https://www.legislation.govt.nz/act/public/2020/0031/latest/LMS23223.html>, 12 June 2022.

National Archives. “Social Security Act 1935.”

<https://www.archives.gov/milestone-documents/social-security-act>, 16 June 2022

Sozialgesetzbuch (SGB) § 35 SGB I Sozialgeheimnis. <https://www.sozialgesetzbuch-sgb.de/>, 11 July 2022

Raymond Wack. Personal information : privacy and law. Oxford: Clarendon Press, 1989.

The United State Department of Justice. “Privacy Act 1974.”

<https://www.justice.gov/opcl/privacy-act-1974>, 12 June 2022.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

อัจฉรา ทองรัตน์นะ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 นิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

1 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 – 31 มกราคม พ.ศ. 2556

นิติกร กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556

นิติกร สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดสระบุรี

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

6 มกราคม พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน

นักวิชาการแรงงานชำนาญการ

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค

กระทรวงแรงงาน

